

Økonomiske utsikter i en usikker verden

Drivkraft 2025

Sandnessjøen, 4. september 2025

Harald Magnus Andreassen

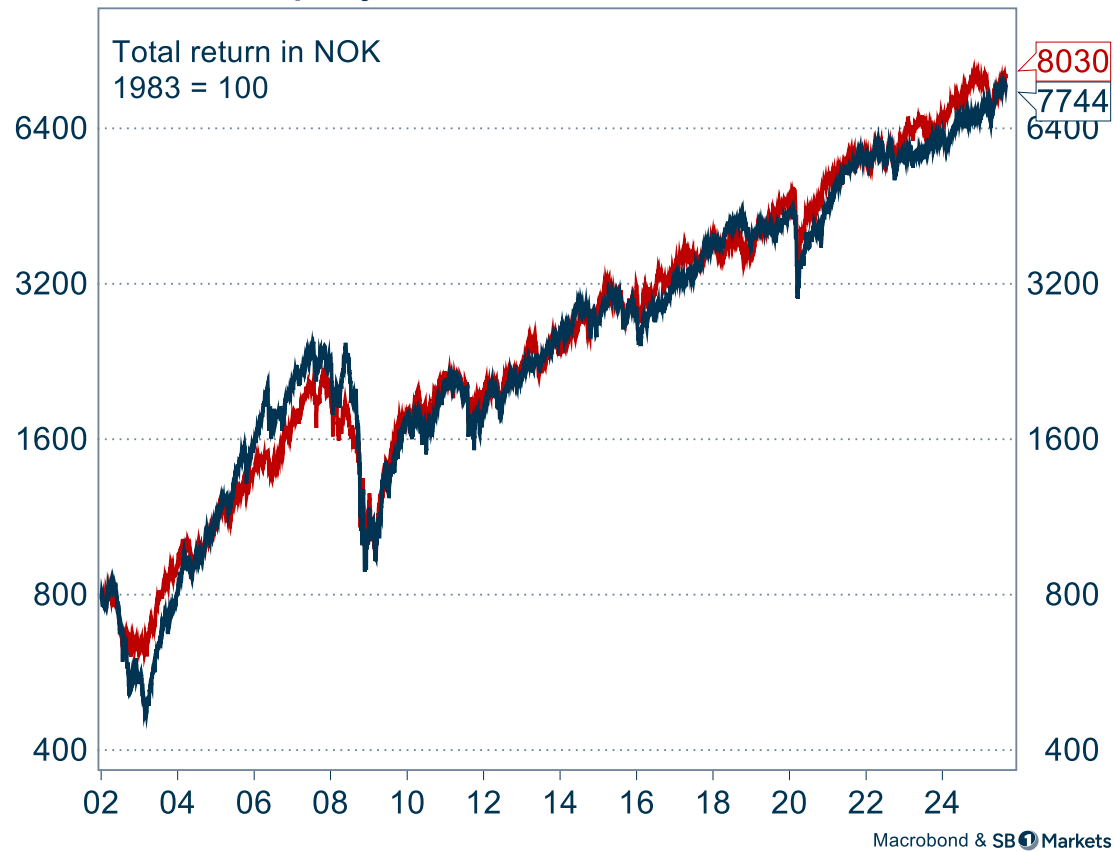
Phone: +47 24 13 36 21

Mobile: +47 91 14 88 31

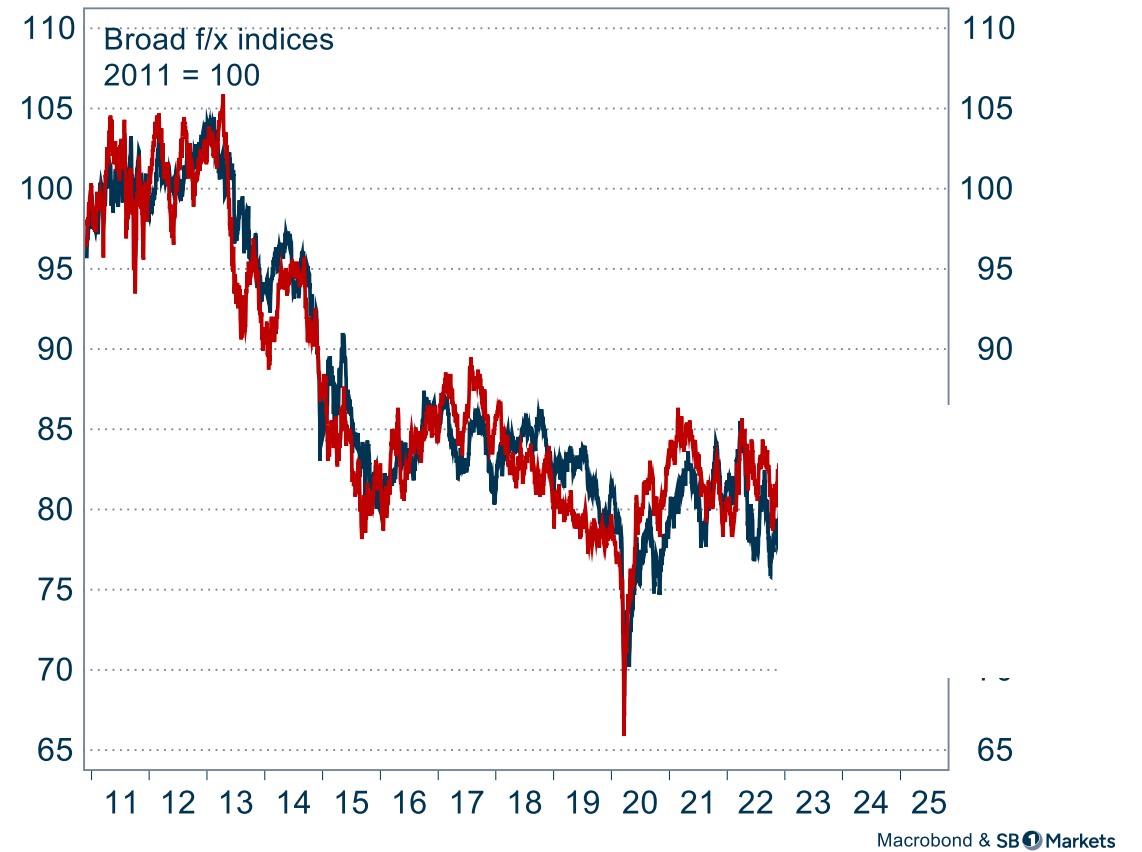
E-mail: hma@sb1markets.no

Aldri glem hvem som egentlig bestemmer det hele!

Equity Indices - Total Return

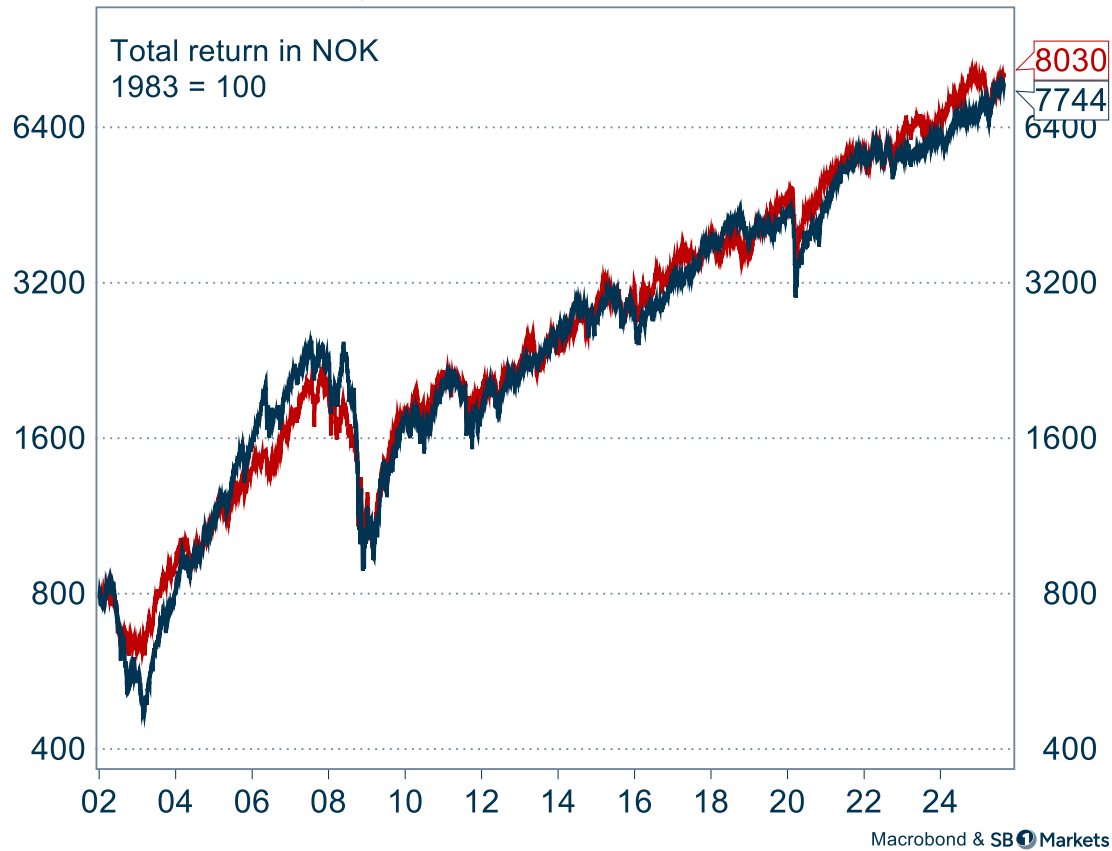
AUD vs NOK

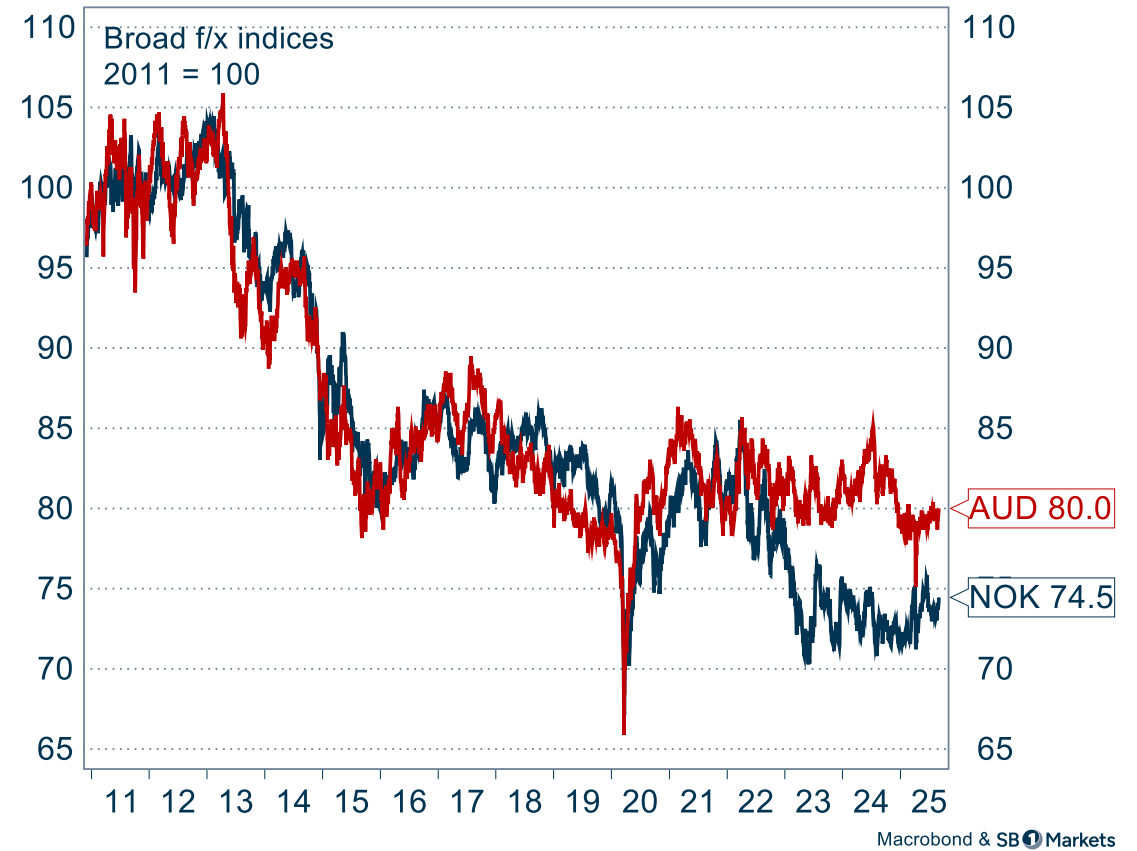
Aldri glem hvem som egentlig bestemmer det hele!

Australia 😊

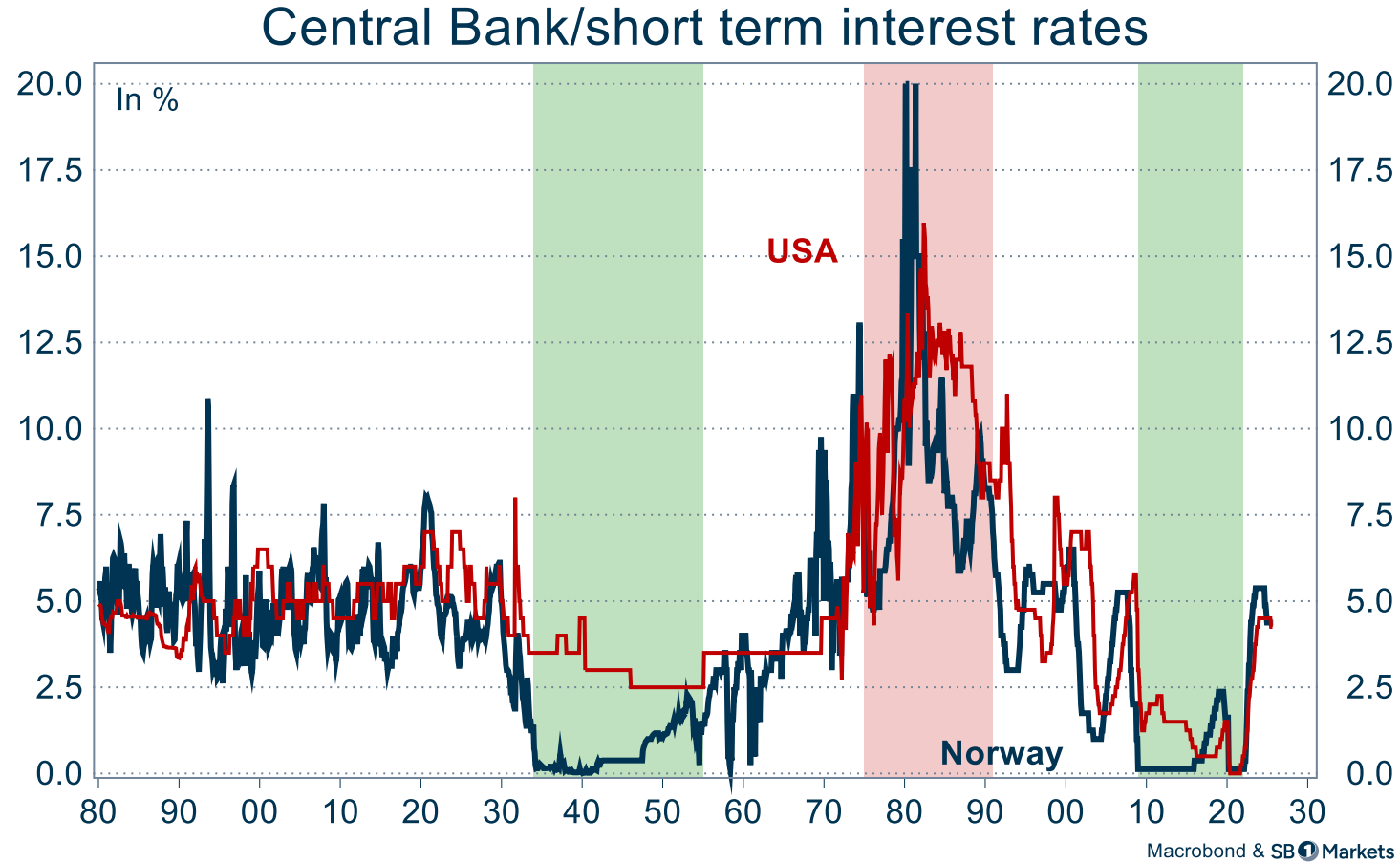
Equity Indices - Total Return

AUD vs NOK

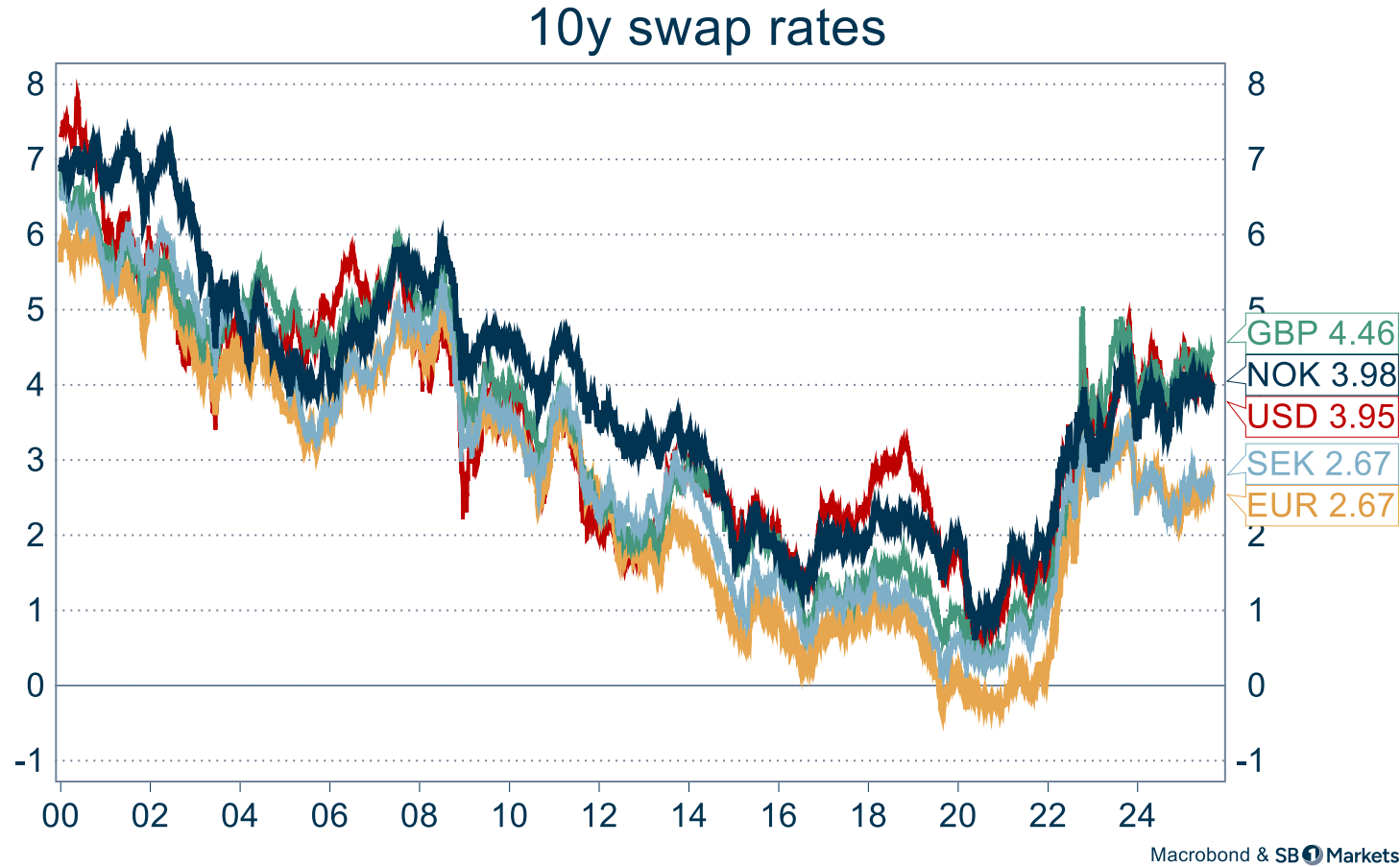

Vi har Norges Bank, men egentlig ikke en norsk rente?

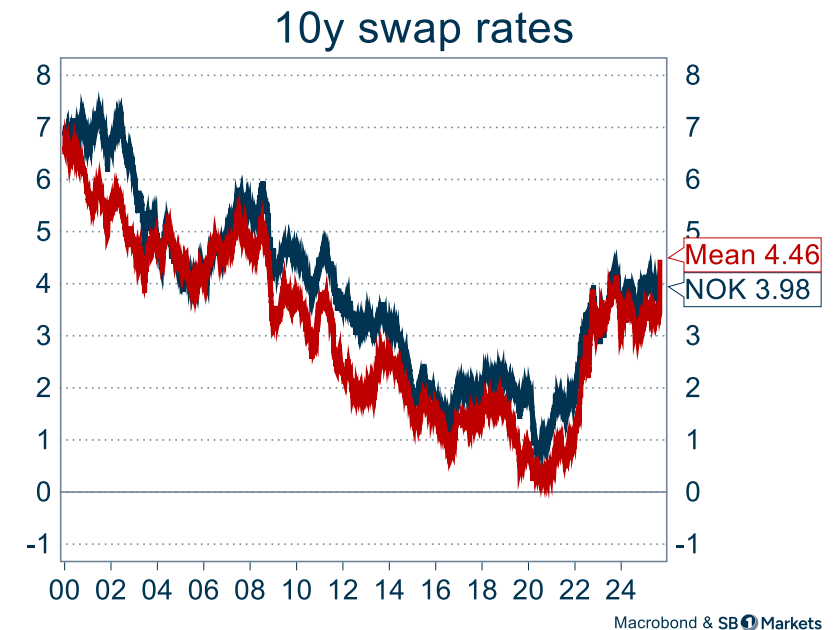

Lange renter er også ganske så like

Det er ingen norsk rente!

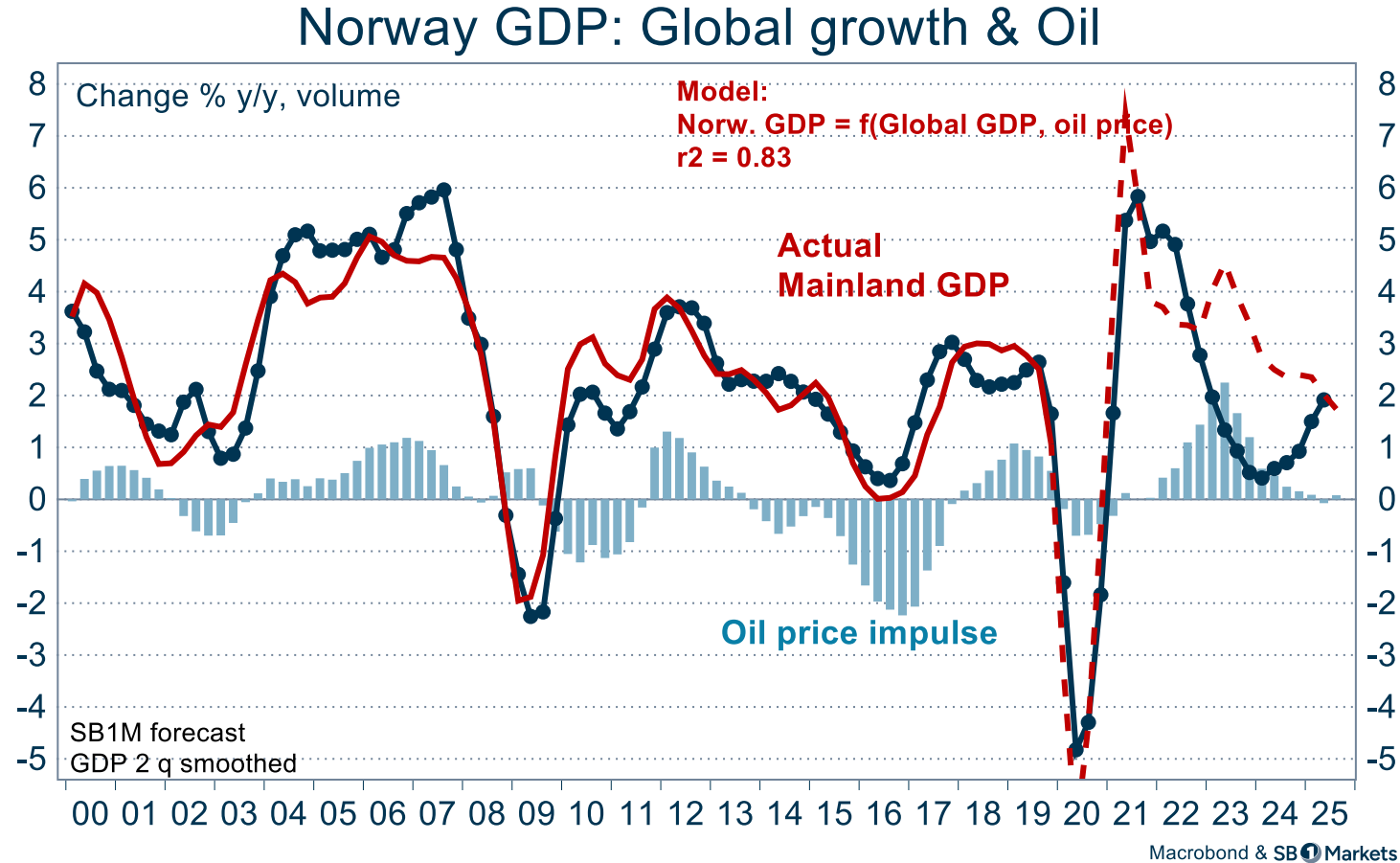

- Lange renter har steget 3 pp
- Det er *ingen oppgang* forventet inflasjon på lang sikt
- **DET ER REALRENTENE SOM HAR STEGET 3 pp!**

Norge = Verden +/- oljeprisen

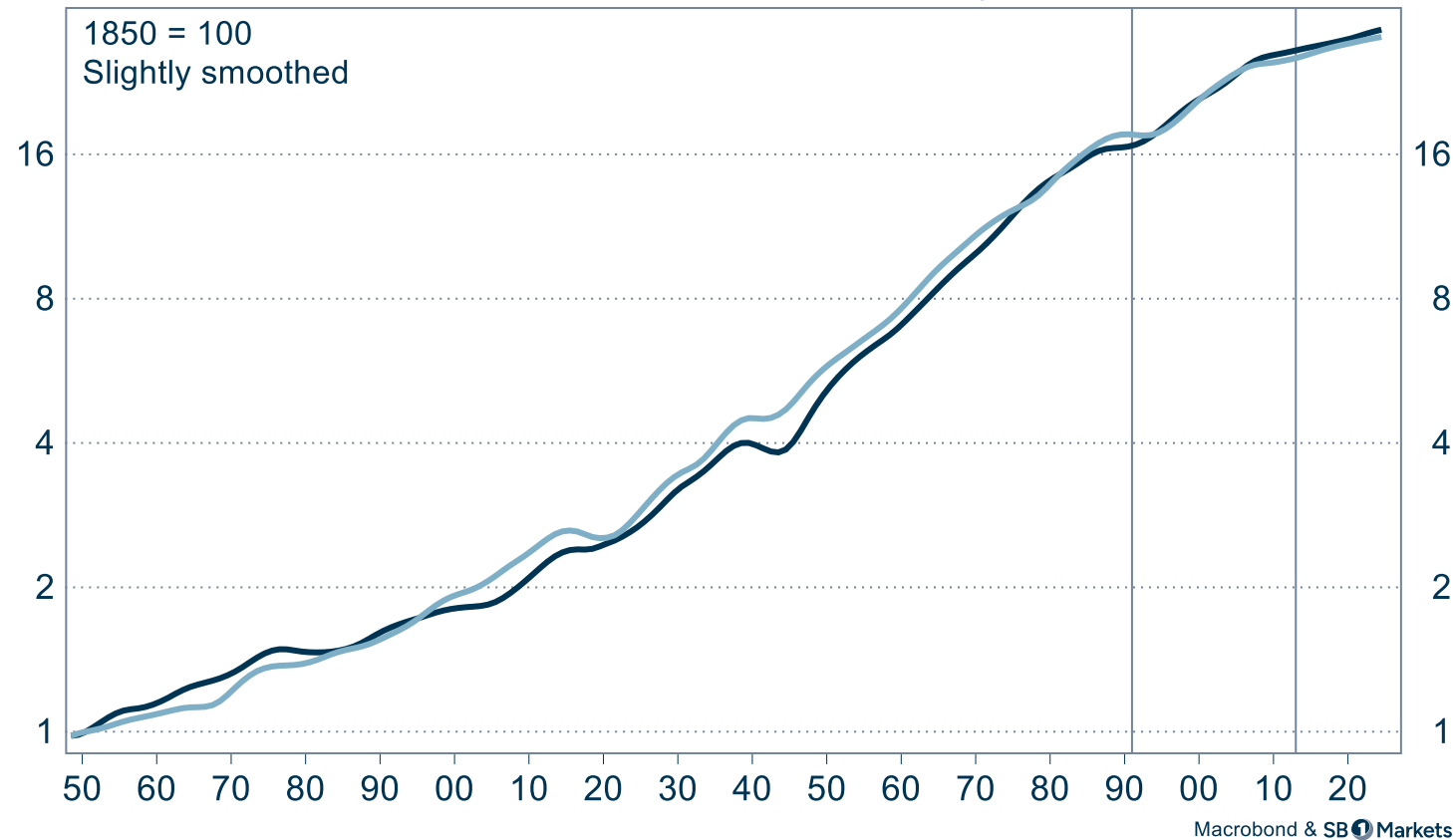
Ikke noe annet har forklart noe av betydning!

Ganske snodig, eller??

Her kreves det stor varsomhet før vi lager en boksuksess

GDP per capita, Mainland Norway vs. Sweden

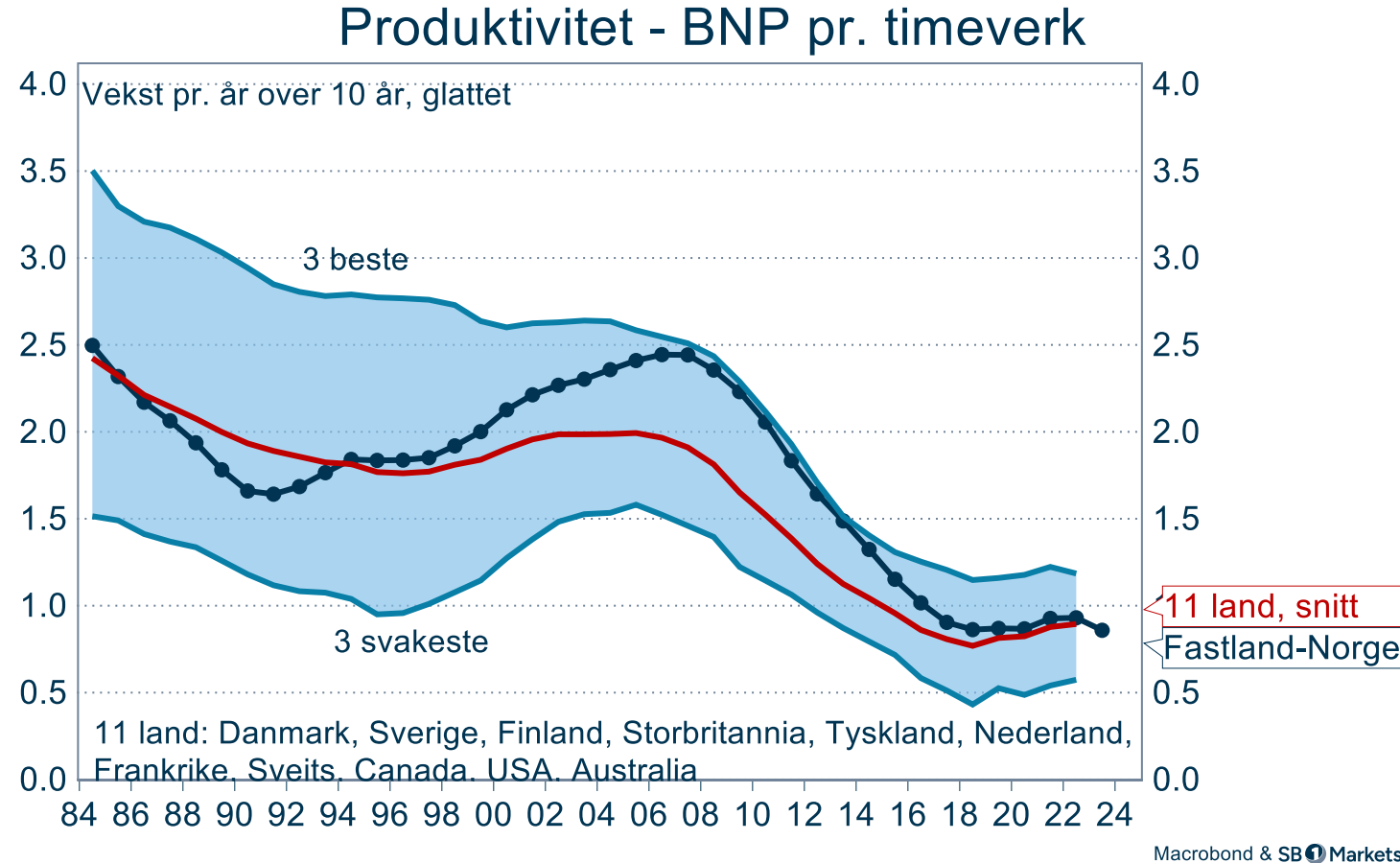

- Men hvilken strek er Norge og hvilken er Sverige?

- *Don't mention the war...*

Veksten i produktiviteten er lavere enn før: *En norsk historie???*

Alle land har meldt om lavere vekst i produktiviteten enn før, samtidig! **Det må være felles drivere**

- **Nivået på produktiviteten** er nær verdenstoppen
- Andelen **i jobb** er høyere enn i de fleste andre land
 - Men vi burde gjøre det **MYE bedre**
- 30% av oss jobber i **offentlig sektor**, som for 30 år siden
 - og som i våre naboland
- **Skattenivået** i Norge har vært stabilt i flere 10-år, og på samme nivå som i våre naboland
- **Bedriftenes investeringer** er på et normalt, bra nivå
- Vi er omtrent like flinke til å **syte og klage** som de andre også

Det er ingen/ikke noe norsk...

- Økonomi
- Rente (av betydning)
- Aksjemarked
- Kredittpåslag
- Valutakurs
- Fiskepris, tømmerpris, fraktrate, metallpris, oljepris eller gasspris
- *Vi har ikke en egen **strømpris** engang, i alle fall ikke **sørpå***

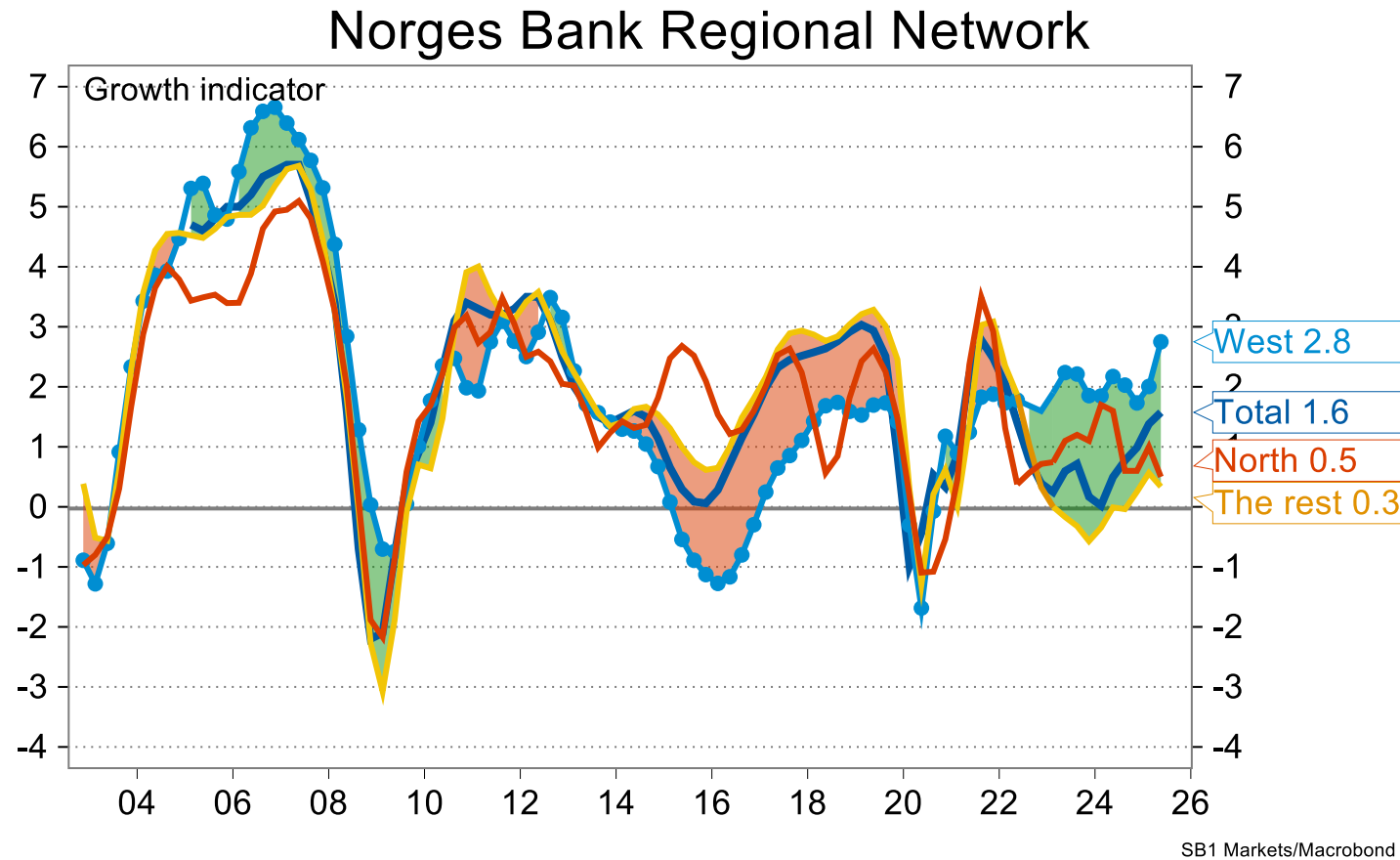
Det er ingen/ikke noe norsk...

- Økonomi
- Rente (av betydning)
- Aksjemarked
- Kredittpåslag
- Valutakurs
- Fiskepris, tømmerpris, fraktrate, metallpris, oljepris eller gasspris
- *Vi har ikke en egen **strømpris** engang, i alle fall ikke **sørpå (legg kabler!)***

Vi er en del av verden

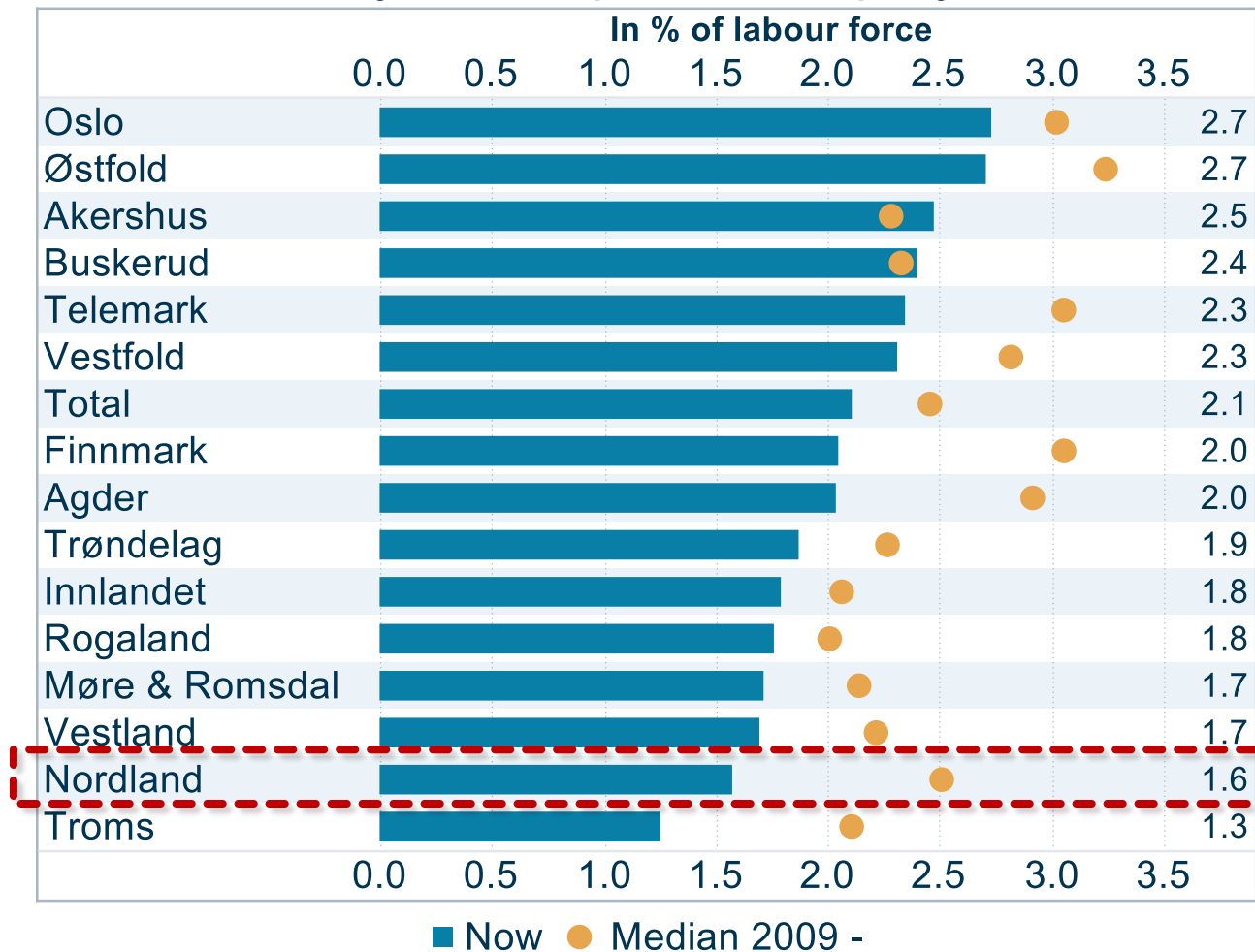
Og takk og pris for det. For hva var alternativet?

Det går litt i hytt og pine her **nordpå**, *men stort sett svinger dere sammen med oss andre Vestlandet* gliter når oljen skinner. Men det gjør den ikke alltid

Hva er problemet nordpå? Folk eller kapital og arbeidsplasser?

Norway NAV open unemployment

- Naturressurser
- Reiseliv
- Forsvar

Når kommer smellene?

Mitt gamle skjema

Når for mye har gått for bra for lenge
– og vi ender opp med for mye...

1. **Inflasjon** – for høy etterspørsel, lav arbeidsledighet, lønnsvekst
2. **Investeringer** – høyere enn normalt, i makro
3. **Gjeld** – rask vekst i gjeld/høyt nivå – lav sparing

En sjelden gang

4. **Noe annet går galt** - Storkrig, pest, kolera. Eller farlig politikk

Prising: For investorer er for **høye aktivapriser** *alltid* farlig

Kommer smellen **NÅ**?

1. **Inflasjon** – nesten på plass, selv om ledigheten er lav
2. **Investeringer** – ingen tegn på overinvesteringer (-AI?)
3. **Gjeld** – vi har vært gjennom tidenes gjeldsnedbetaling. *I privat sektor siden finanskrisen*
«Litt» risk i offentlig sektor i noen land
4. **Noe annet går galt** - Kriger og stormaktsrivalisering. **Og farlig politikk**

Prising:

- **Aksjer i USA** er fortsatt dyre, men ikke i **resten av verden**
- **Rentene** er på OK nivåer – men USA kan være utsatt (statsgjelden)
- **Kredittspreadene** er i laveste laget
- **USD** er for sterk, **NOK** er for svak

Kommer smellen **NÅ**?

1. **Inflasjon** – nesten på plass, selv om ledigheten er lav
2. **Investeringer** – ingen tegn på overinvesteringer
3. **Gjeld** – vi har vært gjennom tidenes gjeldsnedbetaling
«Litt» risk i offentlig sektor i noen land
4. **Noe annet går galt** - Kriger og stormaktsrivalisering. **Og farlig politikk**

Prising:

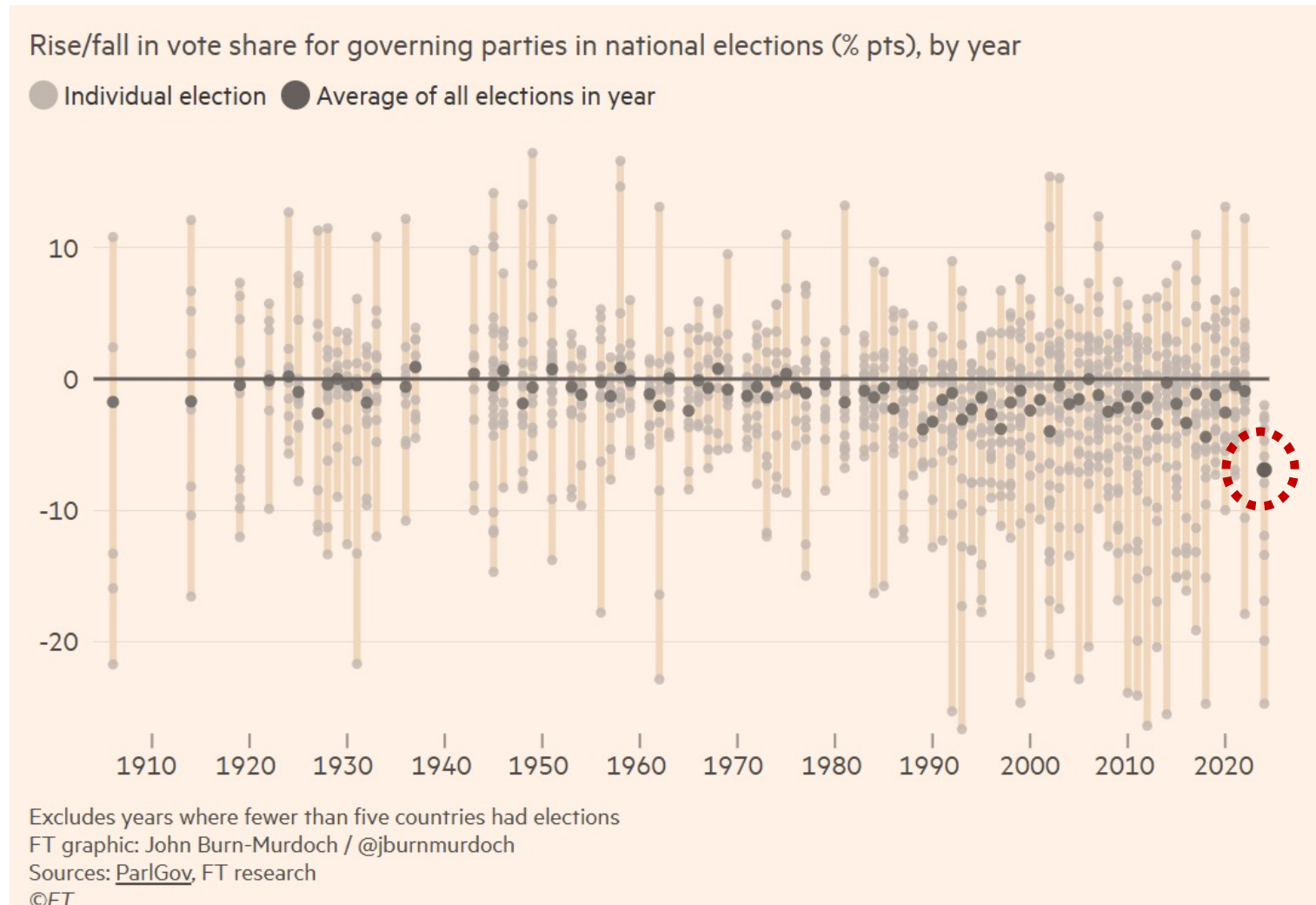
- **Aksjer i USA** er fortsatt dyre, men ikke i **resten av verden**
- **Rentene** er på OK nivåer – men USA kan være utsatt (statsgjelden)
- **Kredittpåslagene** er i laveste laget
- **USD** er for sterk, **NOK** er for svak

Det skjer mye i Trumps Amerika

- **Toll-tull**
- Stat - bedrift
- **Sentralbanken**
- Domstolene
- Advokatene
- Universitetene
- Bruk av militæret
- Valgdistriktene
- Korrupsjon
- **Alle internasjonale institusjoner/avtaler**
- **Et ufattelig stort budsjettunderskudd**
- **Høy og stigende statsgjeld**

Det er en del å bekymre seg over

Alle som hadde makt, gikk tilbake i valgene i 2024. *Har aldri skjedd før!* **Folk er ikke fornøyd**

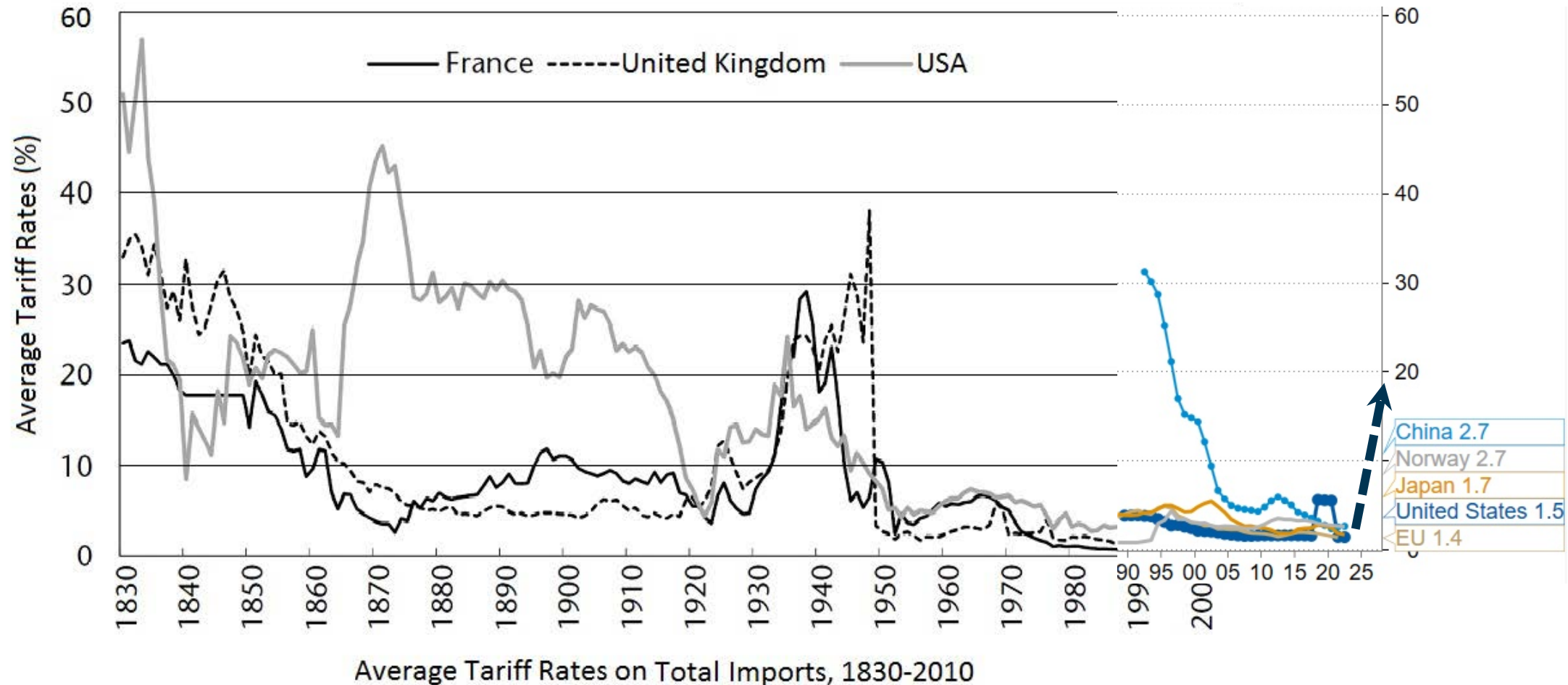

- Krigene
- Stormaktsrivalisering – Kina/USA
 - Teknologikriger
 - Handelskriger
- **Vesten oppløses?**
- Opprustning
- Ulikhet/innvandring
- Tullete populisme & uansvarlig politikk
- Vi blir dummere? (Sosiale medier)

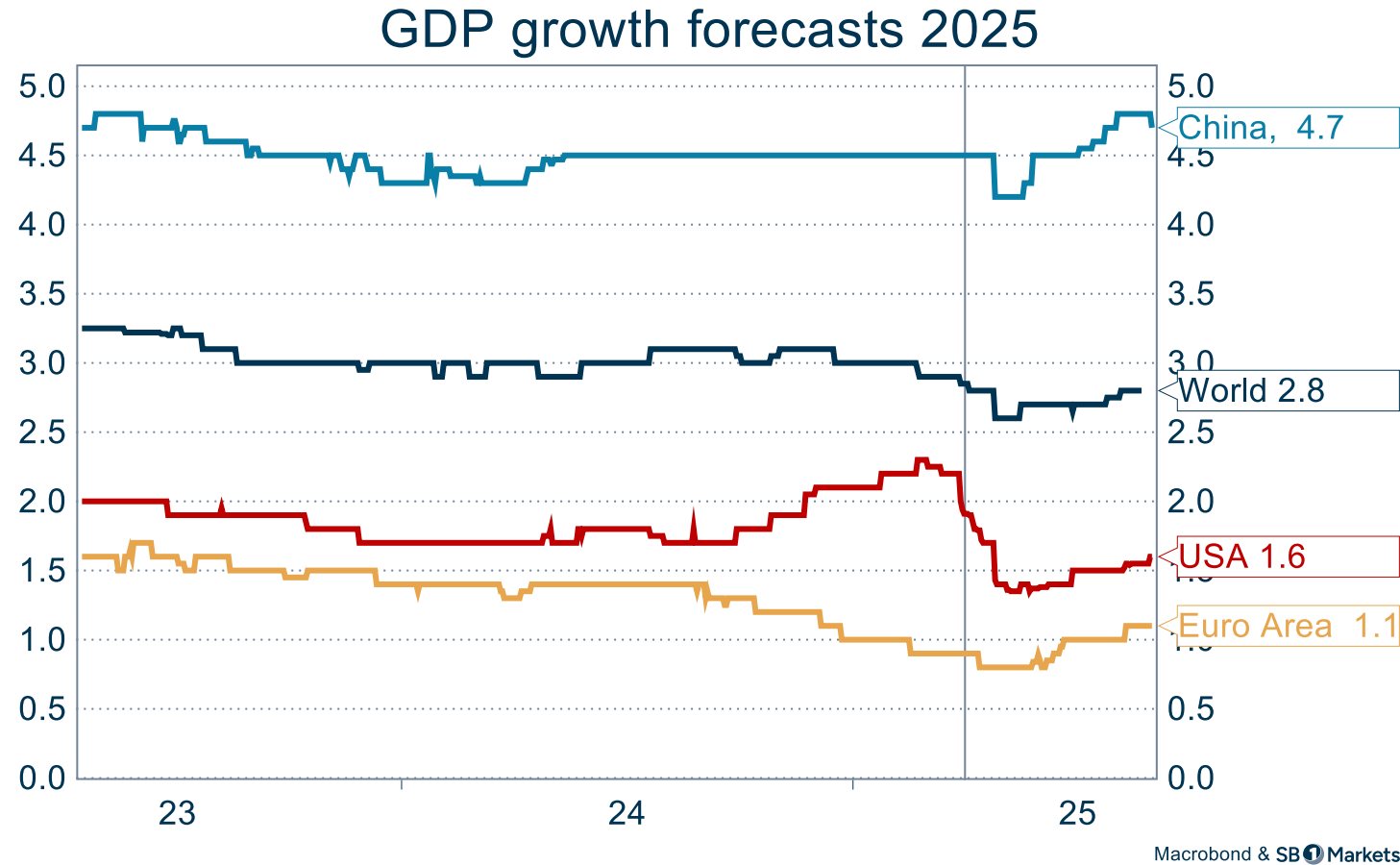
USAs tollsatser er de høyeste siden 30-tallet!

Norge blir ikke spesielt hardt rammet – men for enkelte bedrifter er høy USA-toll selvsagt utfordrende

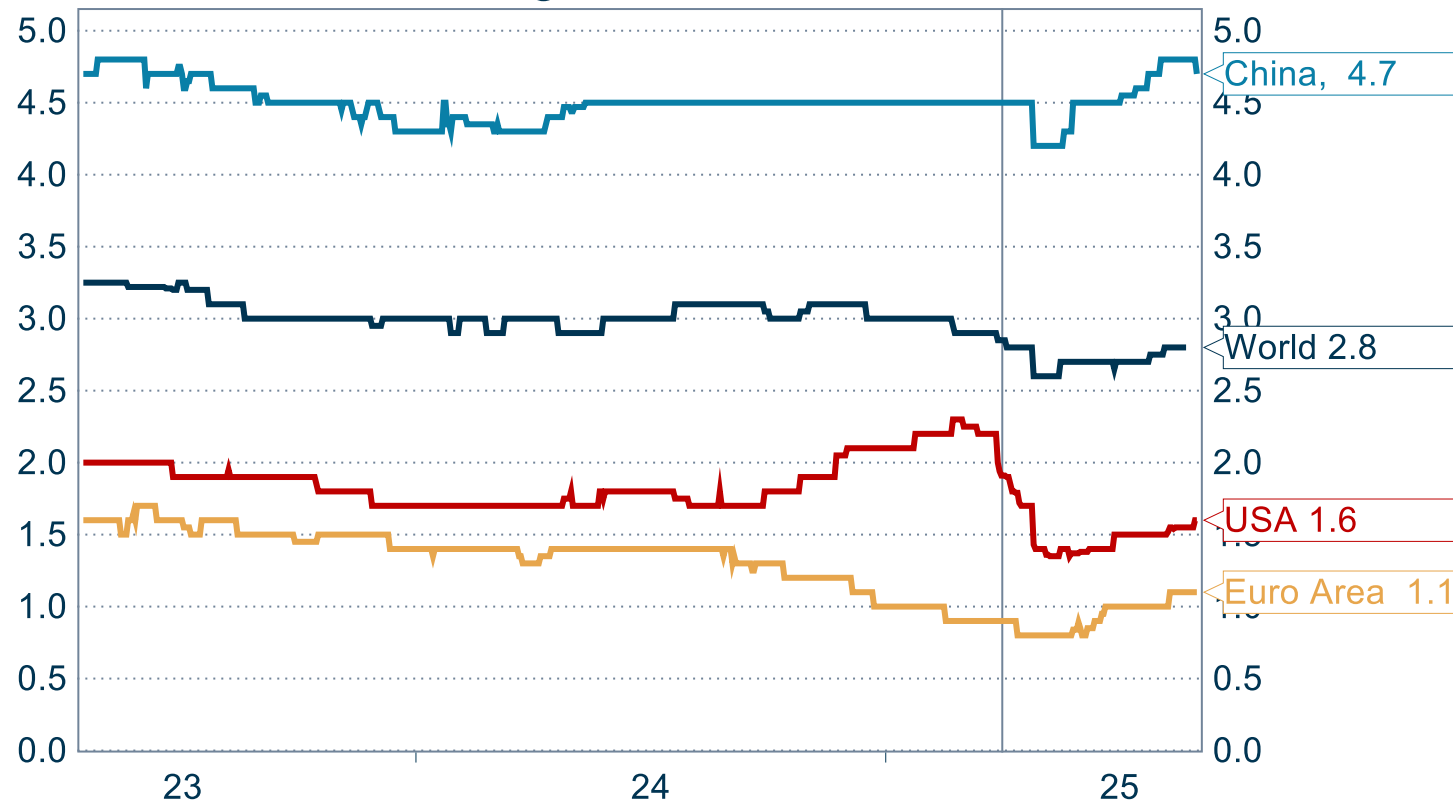
Vekstanslag er kuttet. Men bare i USA

Verden samlet: Ubetydelig nedjustering

Vekstanslag er kuttet. Men bare i USA... Og det er der prisveksten blir høyere

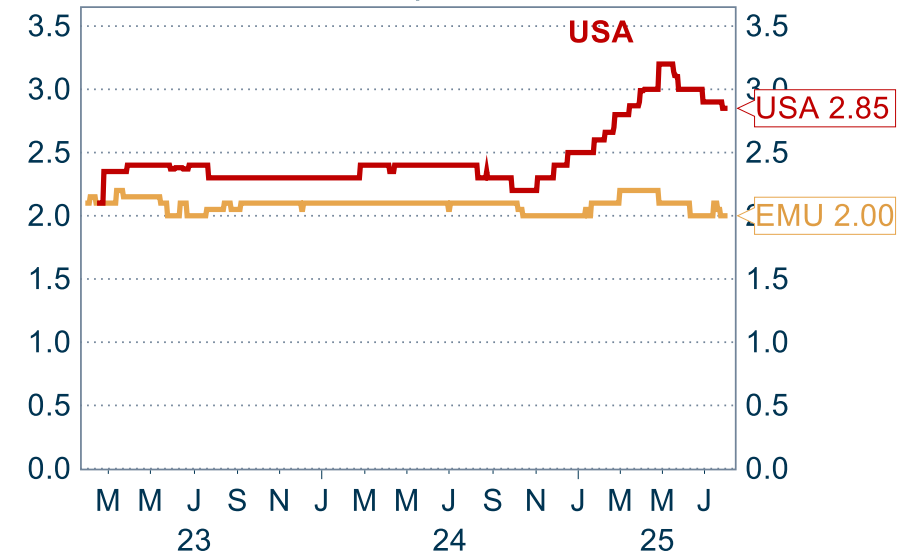
GDP growth forecasts 2025

Macrobond & SB Markets

USA

Inflation expectations, 2025

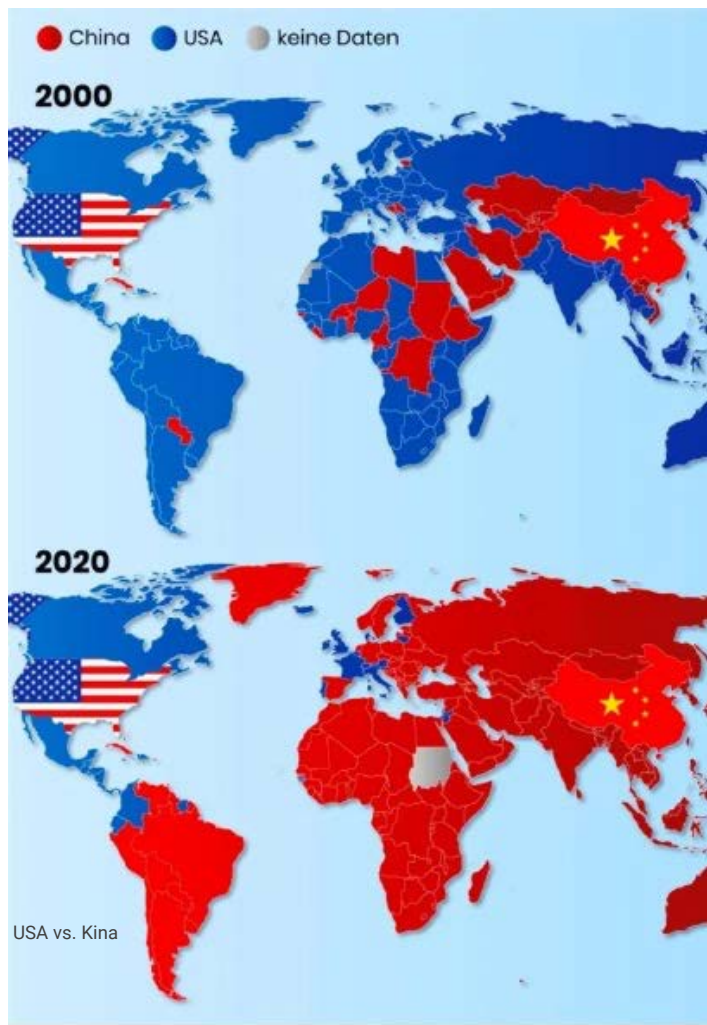
Macrobond & SB Markets

Kina er verdens største eksportør. Og verdens 3. største importør

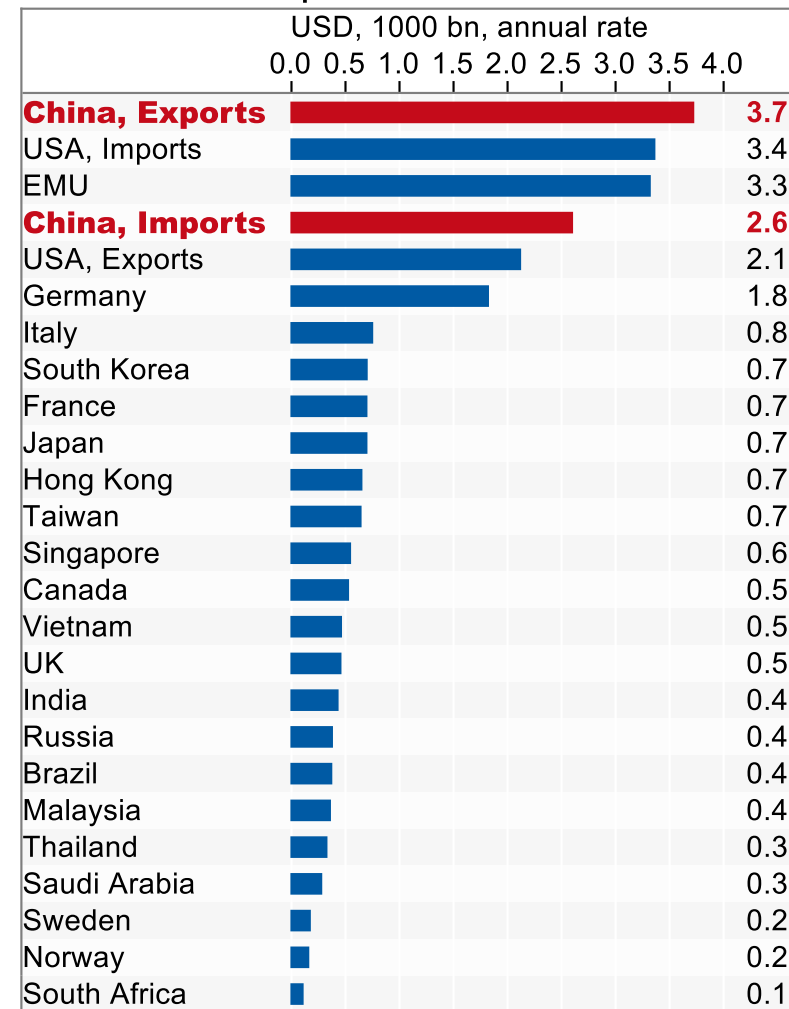
Kinas økonomi er langt større enn USAs. Det er 1.400 mill. kinesere og 340 millioner amerikanere.

USA og Kina (og Europa) MÅ finne ut hvordan de skal leve sammen på den lille klinkerkulen vår

Land som handler mest med Kina eller USA

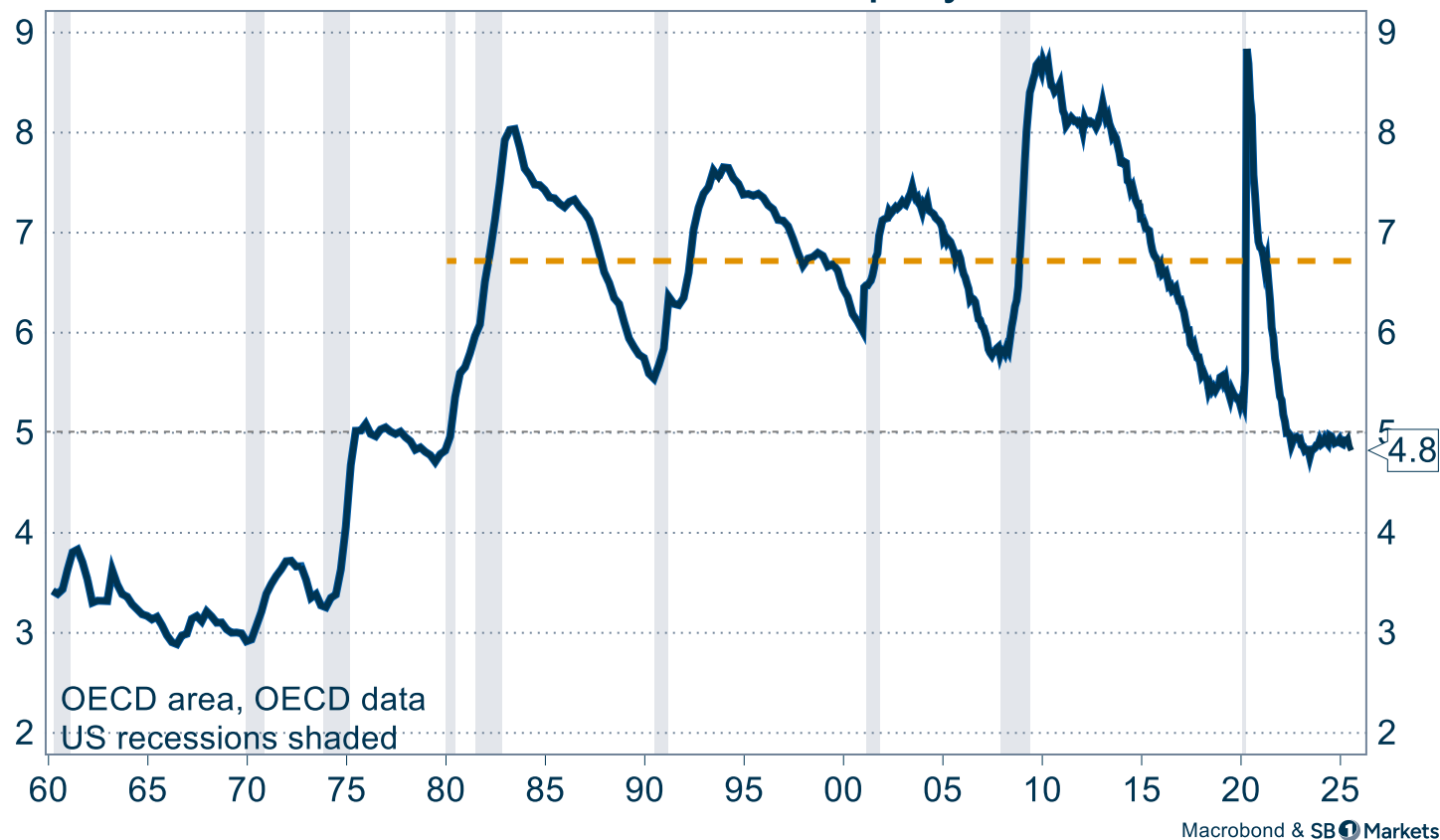

Exports - Goods

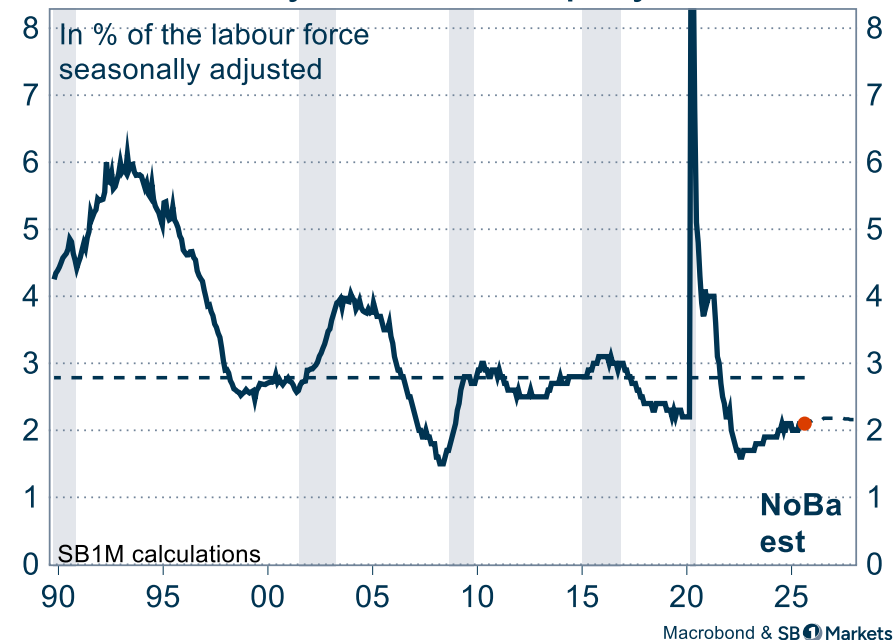
Inflasjonen kom ned uten at arbeidsledigheten ble presset opp!

Rich countries Unemployment

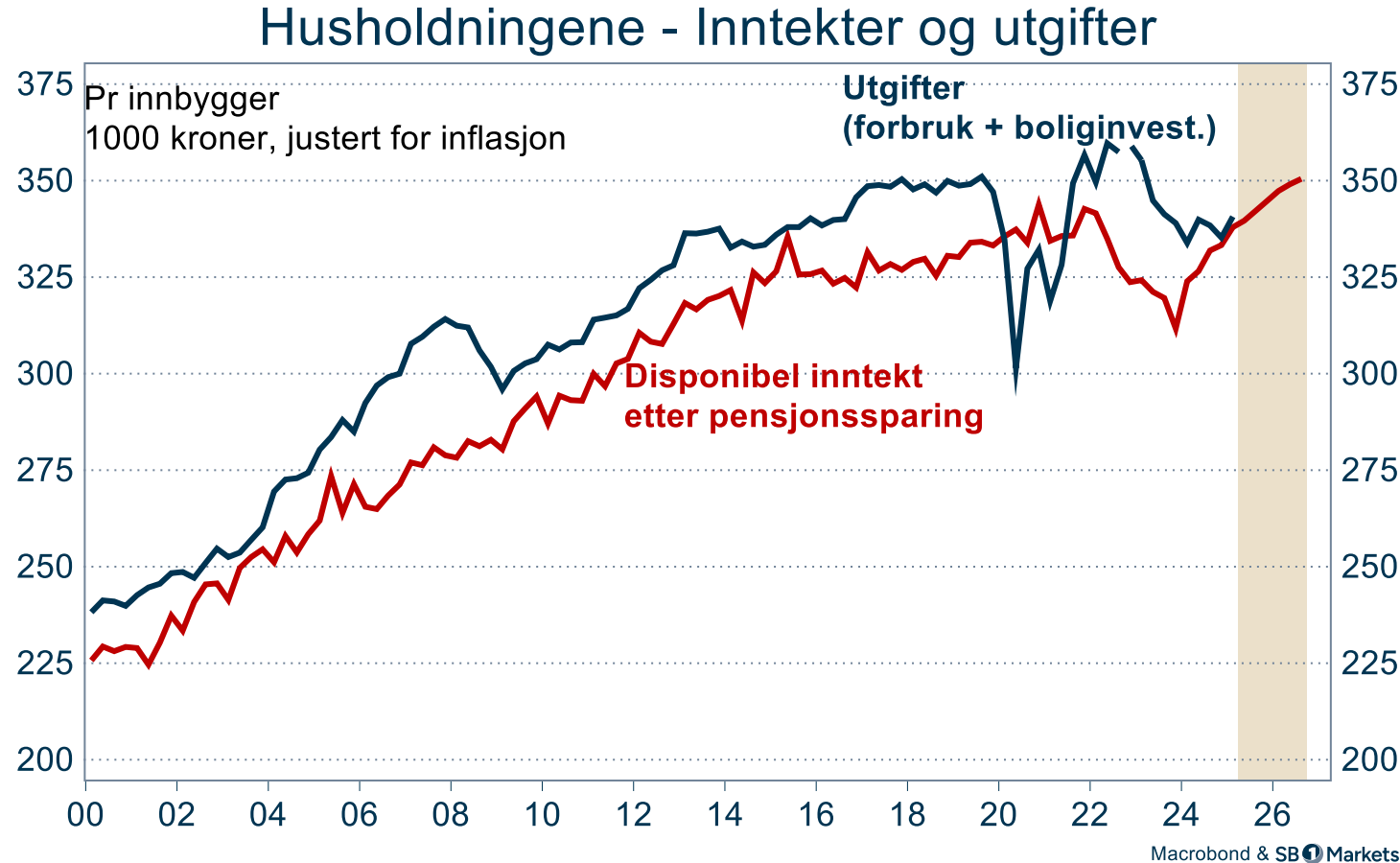
Arbeidsledigheten er lav også i Norge

Norway NAV unemployment

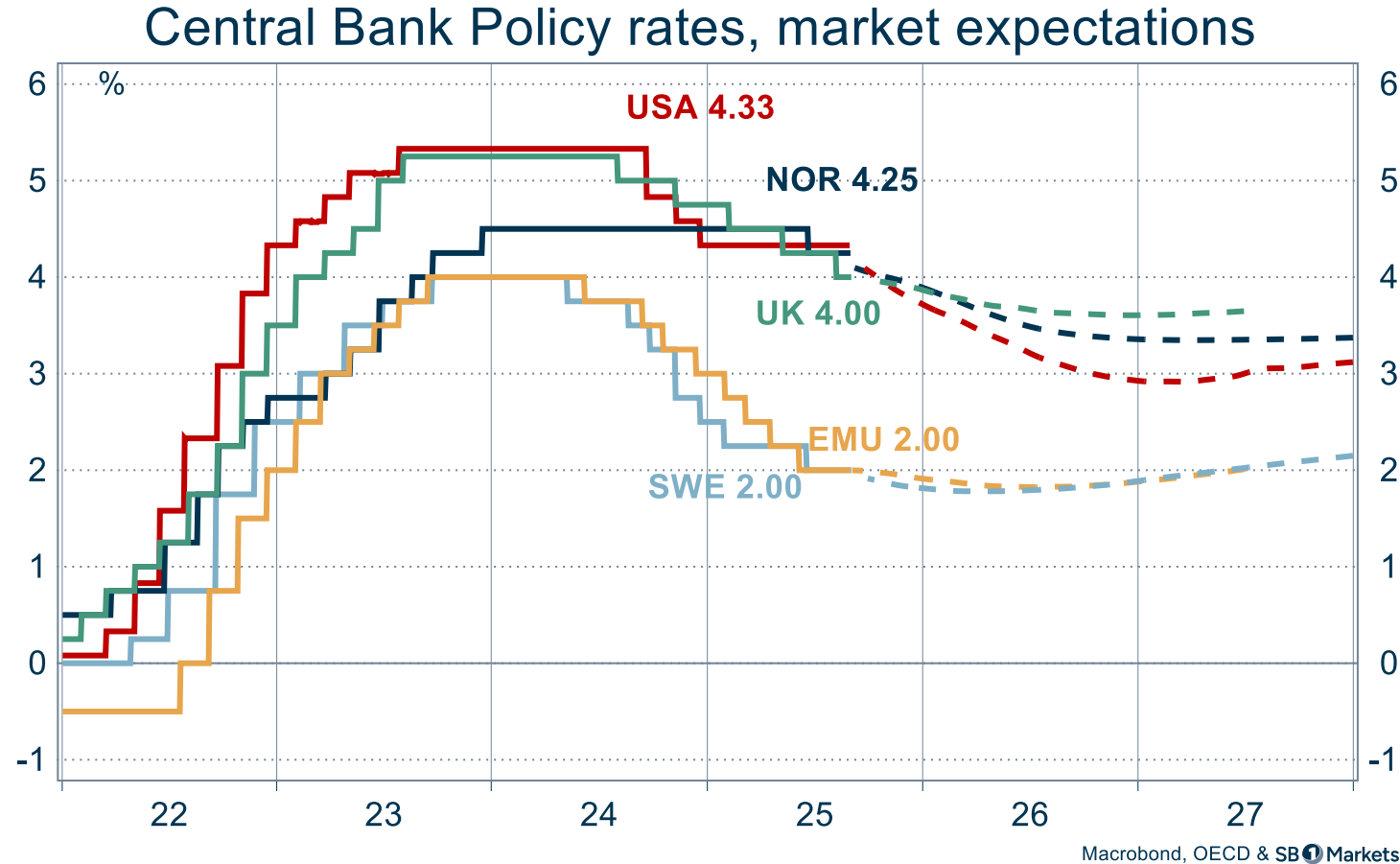
Jada, jada, jada. Noen av dere har MYE gjeld og har det ikke så bra. Men...

.. folk flest har det slett ikke så ille!

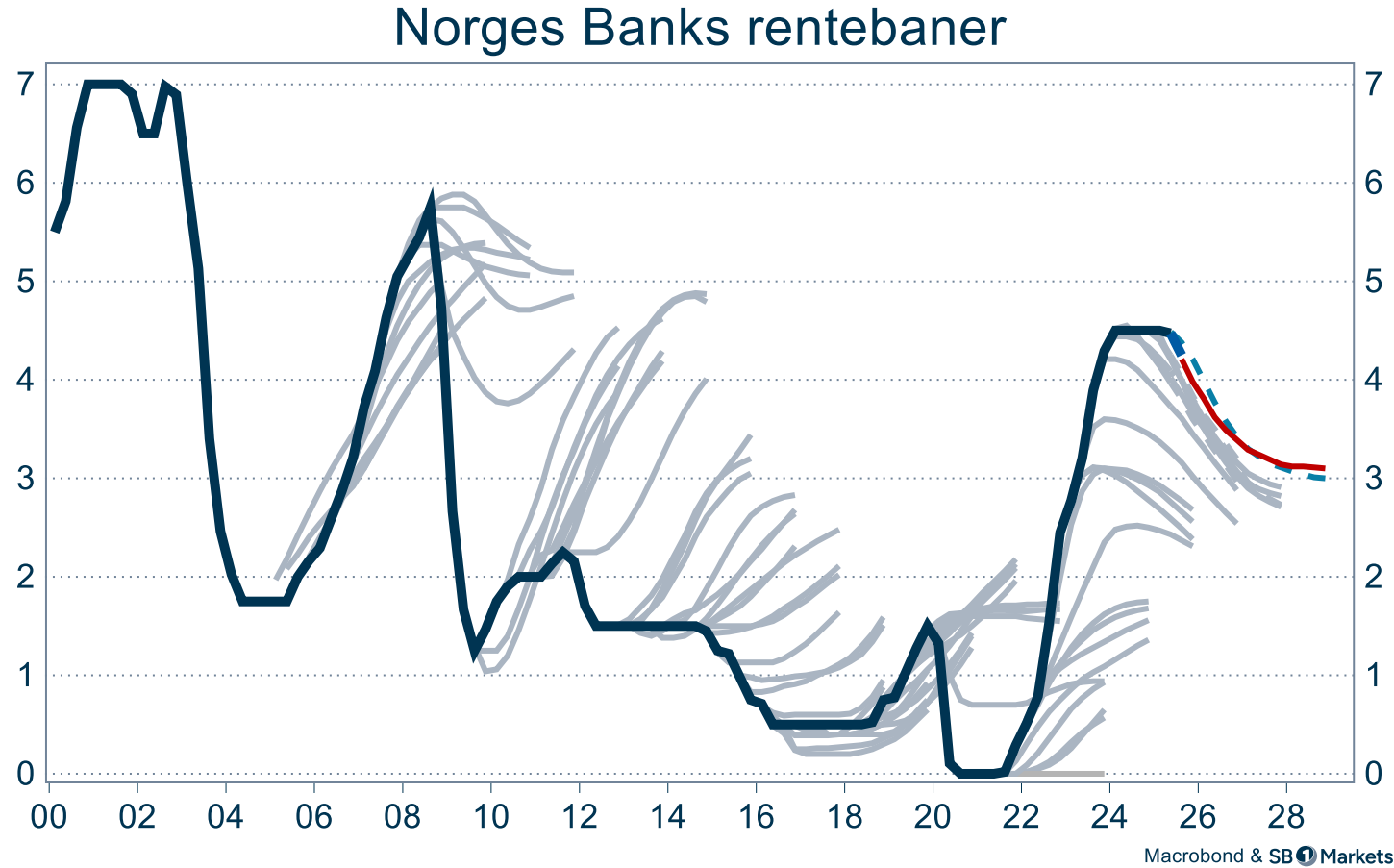
- **Reallønningene** rekordhøye
- **Rentetoppen** er bak oss
- **Høyt sparing**, lav gjeldsvekst
- Nedgangen i **byggesektoren** har vært tøff, men den er trolig over
 - Og det trengs, når **oljeinvesteringene** nå topper ut

Jada, renten skal nok kuttes videre, her også
Men norsk økonomi skriker egentlig ikke etter rentekutt i dag

- **Ledigheten** er lav
- **Prisveksten** er for høy
- **Lønnsveksten** er for høy
- **Kronekursen** er svak
- **Bruktboligmarkedet** OK
- **Statsbudsjettet** bidrar

Godt å vite at Norges Bank alltid har en rentebane vi kan basere oss på!

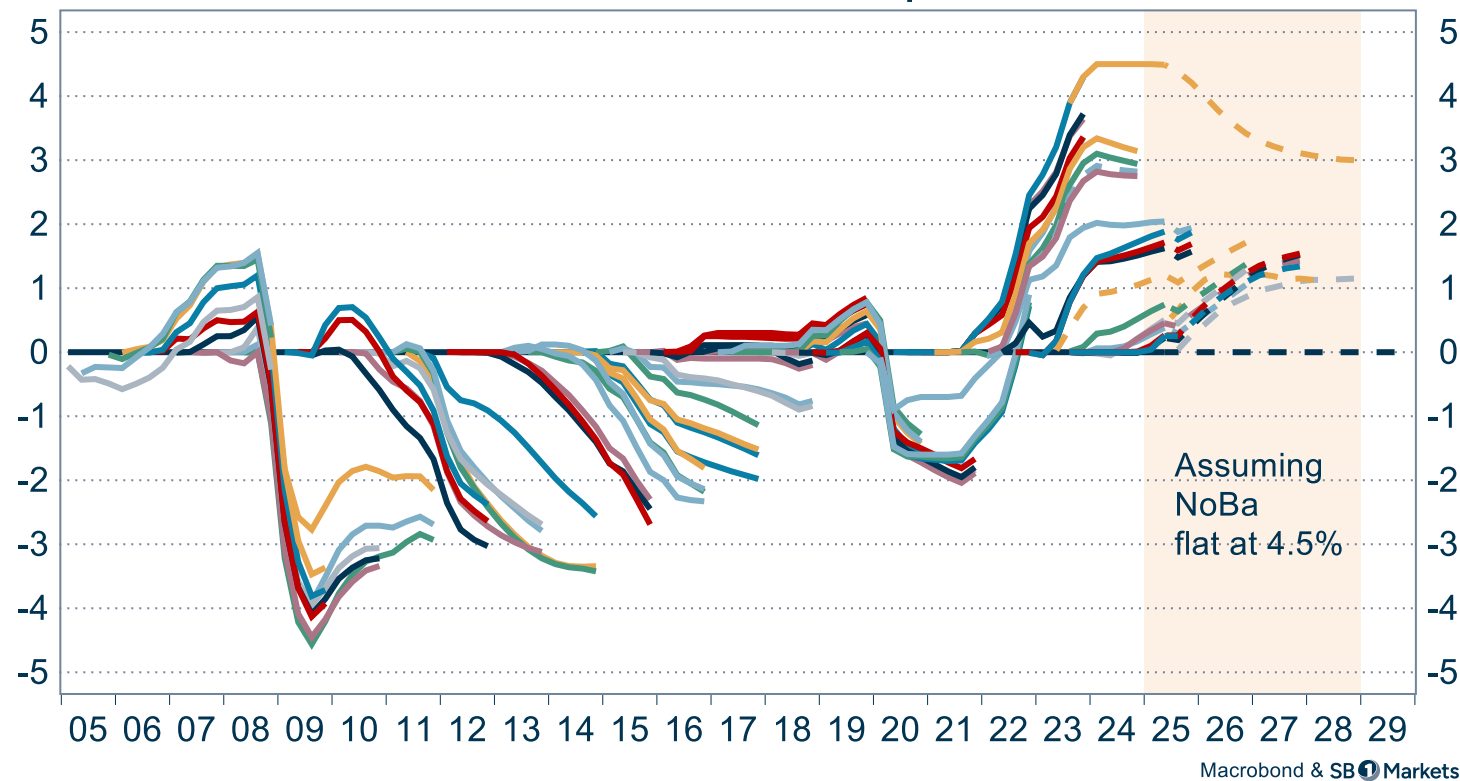

Men denne gangen gjelder det,
helt sikkert!

Norges Bank vet ikke. Ikke vi heller, selvsagt

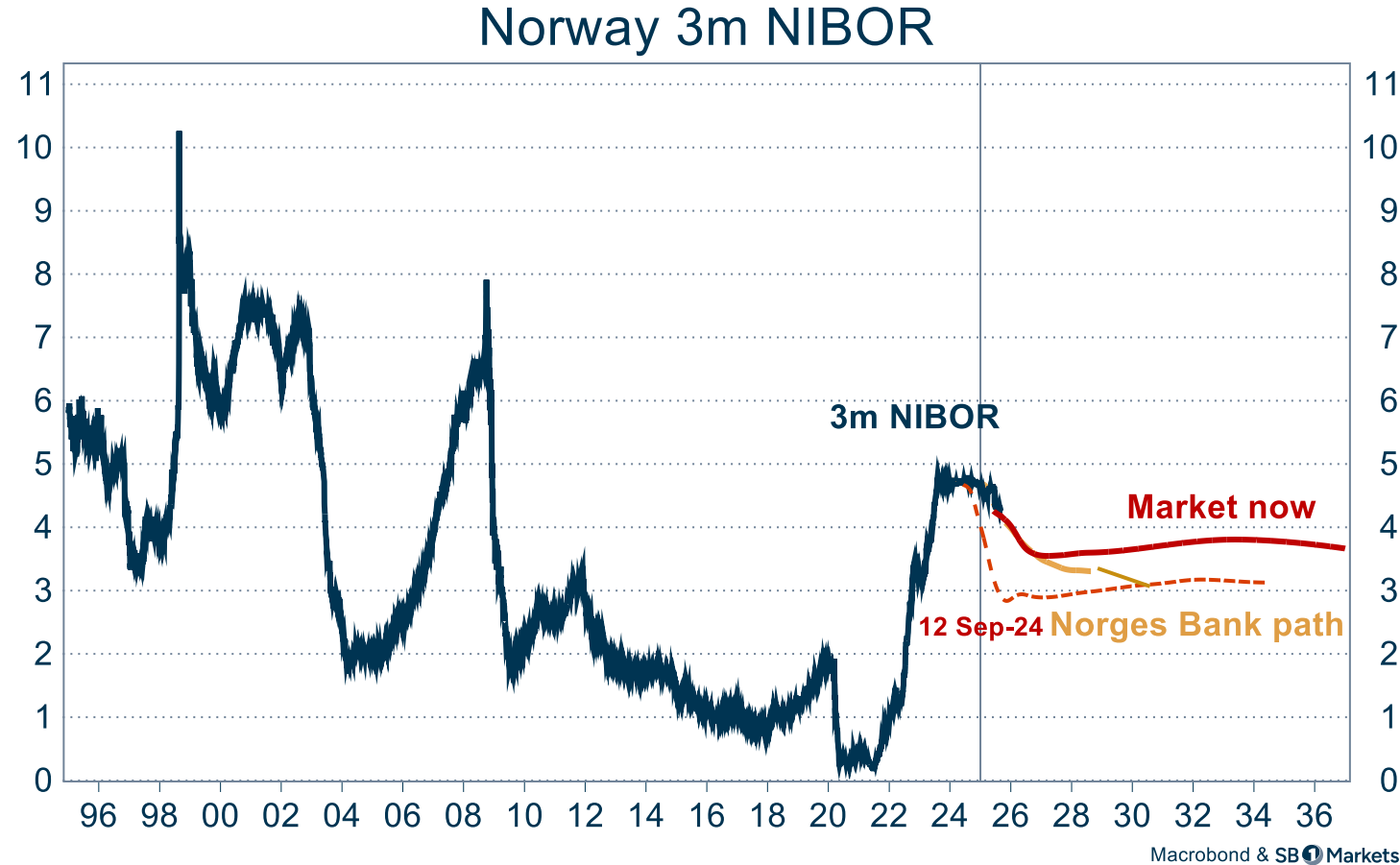
Hvor mye bommer Norges Bank (og markedet): +/-4 prosentpoeng på det meste

Norge Bank actual signal rate
vs. the bank's rate paths

- Altså, sier Norges Bank 3%
kan vi anta at
renten blir mellom -1% og +7%

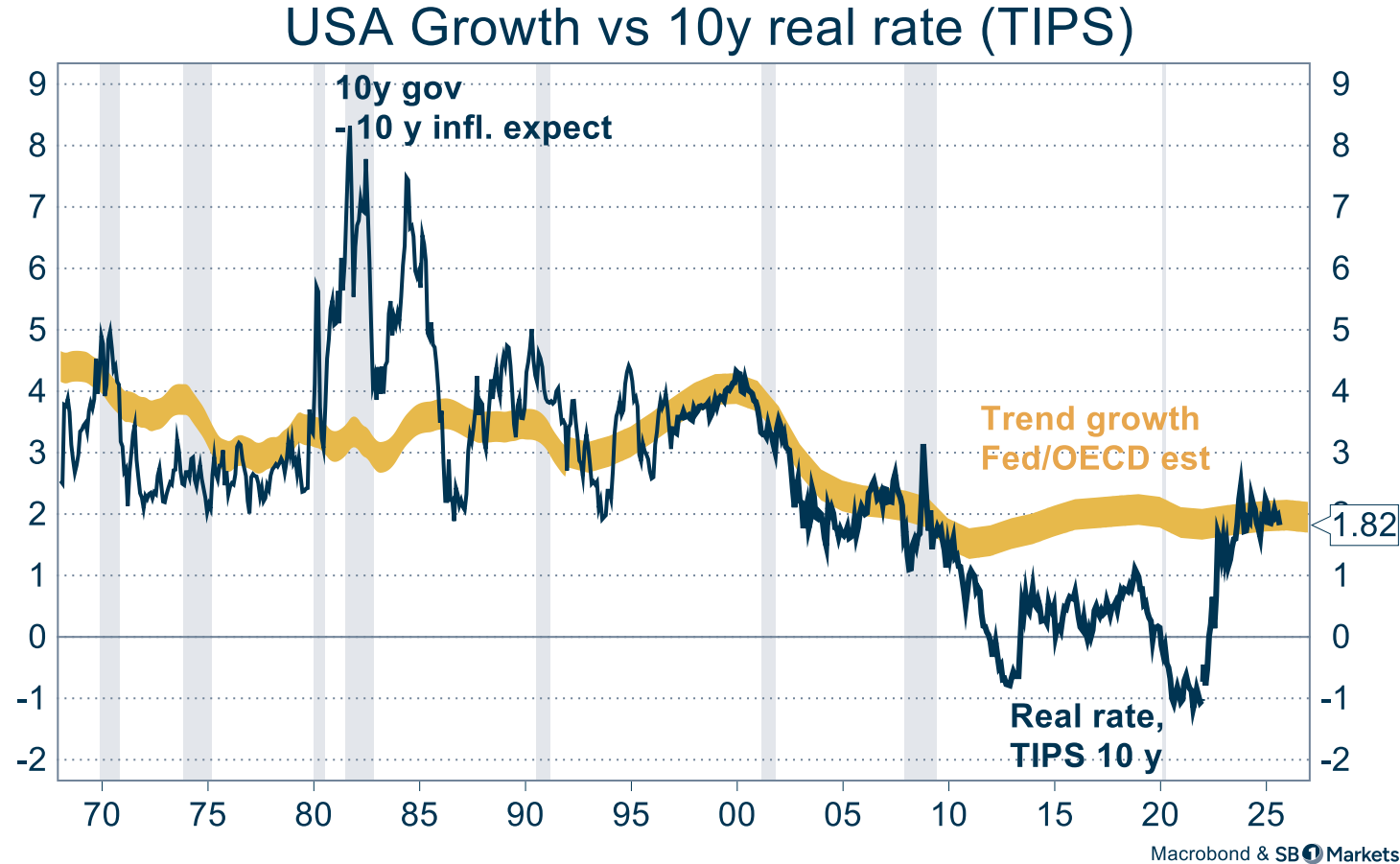
Men jeg synes at dagens rentekurve ikke ser så ille ut: NIBOR på nær 4% på lang sikt

- Kanskje litt for mye ned i 2025/26?

Opp fra grøften til «gul-stripen»?

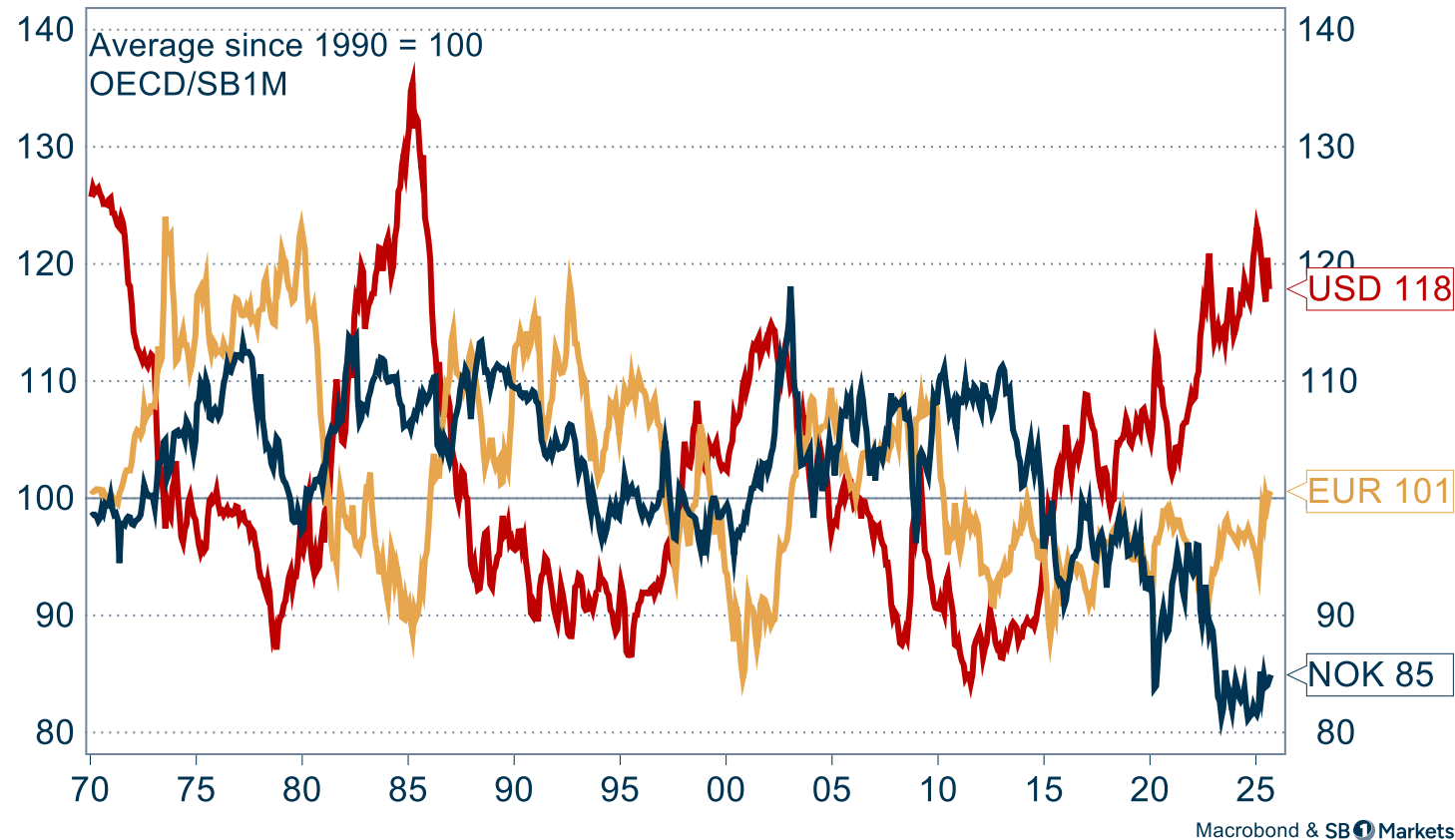
Langsiktige realrenter har kommet opp på et normalt nivå vs. veksten i økonomien. I USA som ellers

NOK var for sterk. Nå er NOK svak nok

Og USD har kommet ned fra toppen, men er fortsatt for sterk?

Prisnivået i ulike land (valuta + KPI)

- **Norske lønninger** er for lave i forhold til utenlandske
- **Norsk industri** (og reiseliv) er for konkurransedyktig, har aldri tjent mer
- Enten skal
 - norske lønninger og priser opp
 - eller så
 - skal **NOK opp**

Arbeidsmarkedet mot vippepunktet?

Ulf Andersen

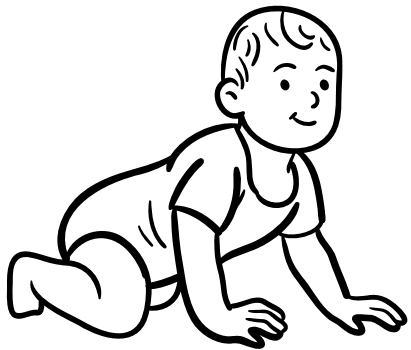
Statistikksjef // Nav

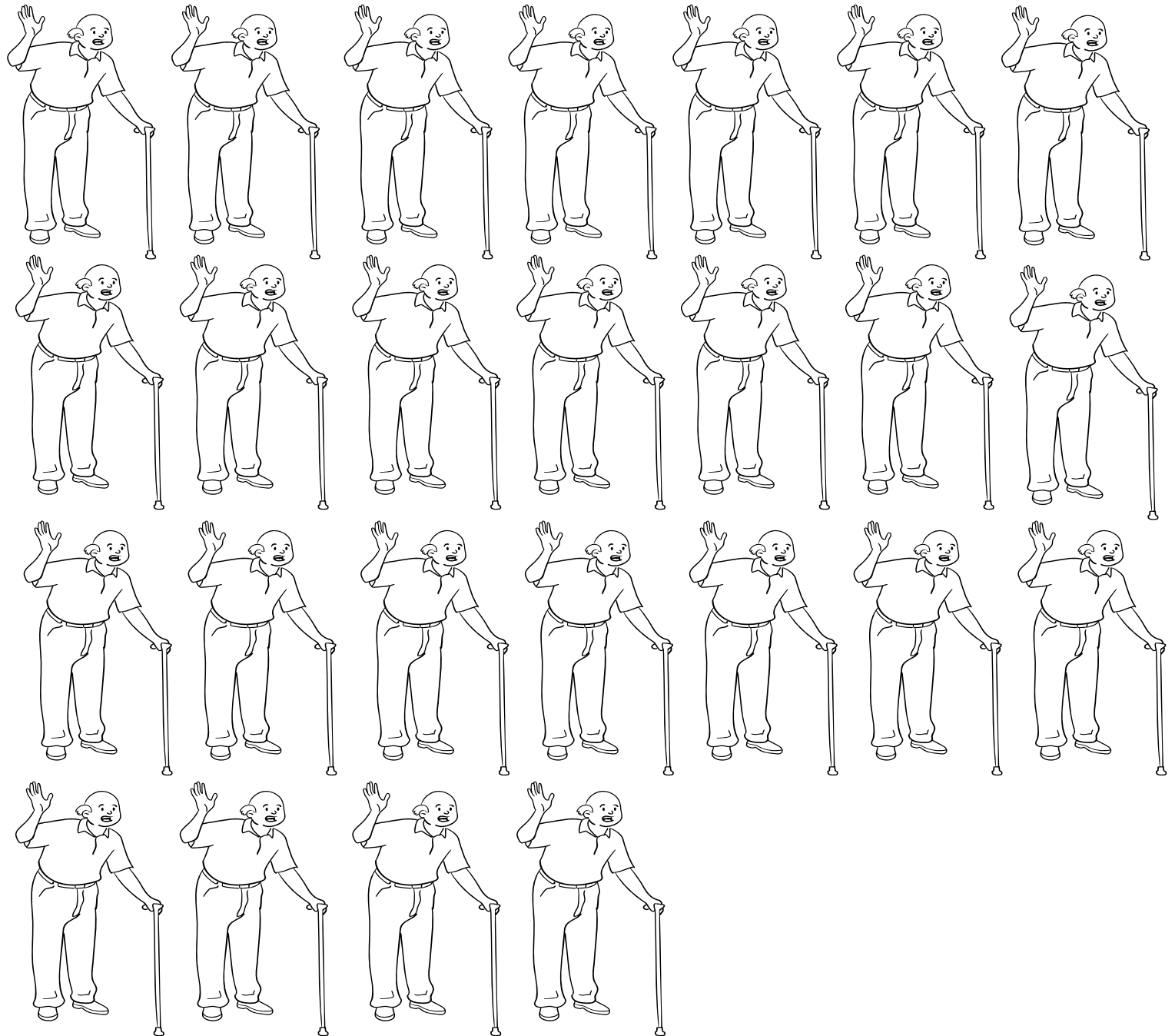
Helgeland har en stor
samfunnsutfordring som
påvirker arbeidsmarkedet

Kommunene er Alstahaug, Bindal, Brønnøy, Dønna, Grane, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Nesna, Rana, Rødøy, Sømna, Træna, Vega, Vefsn og Vevelstad.

For **hvert ekstra barn i barnehagealder** (1-5 år) dere mister i 2050...

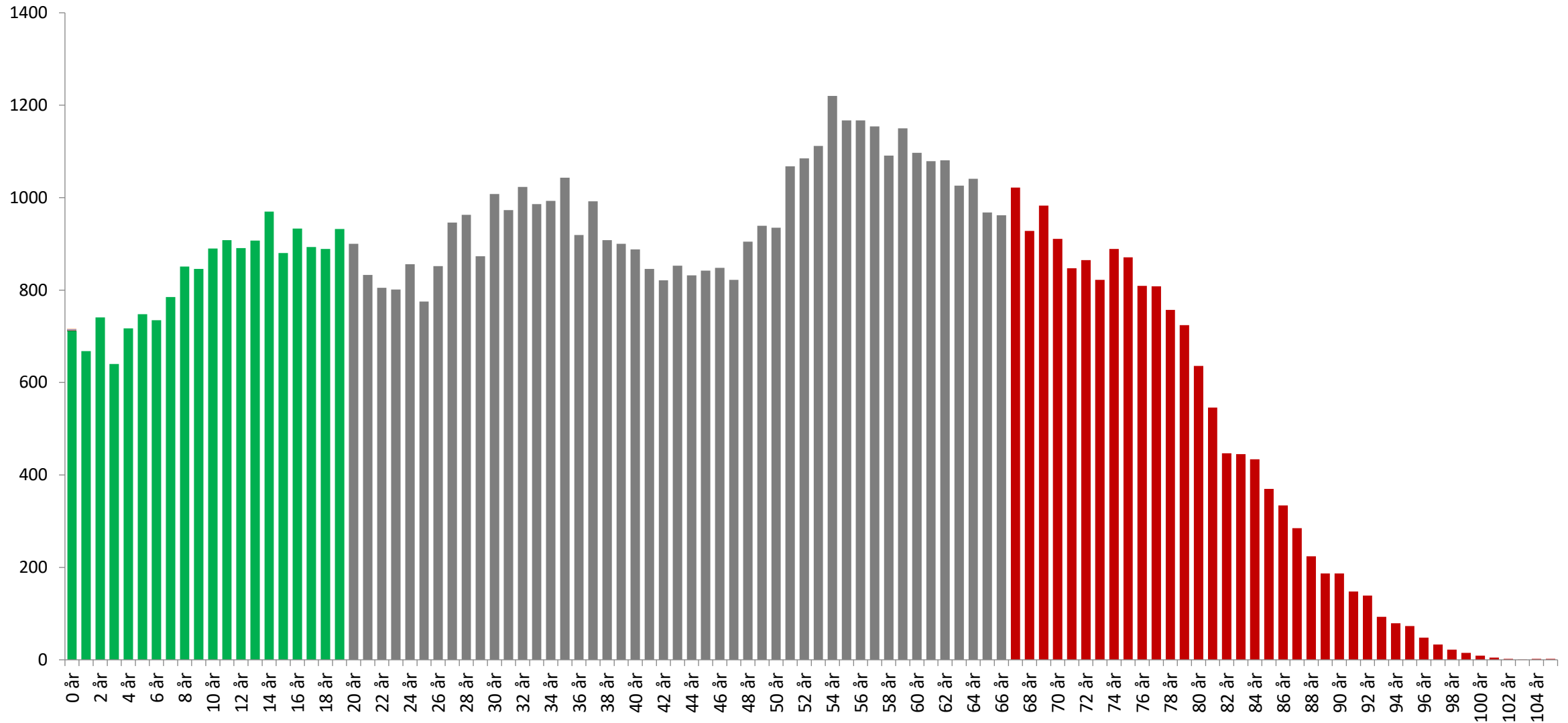

...får dere **25 seniorer** som er 80 år og eldre

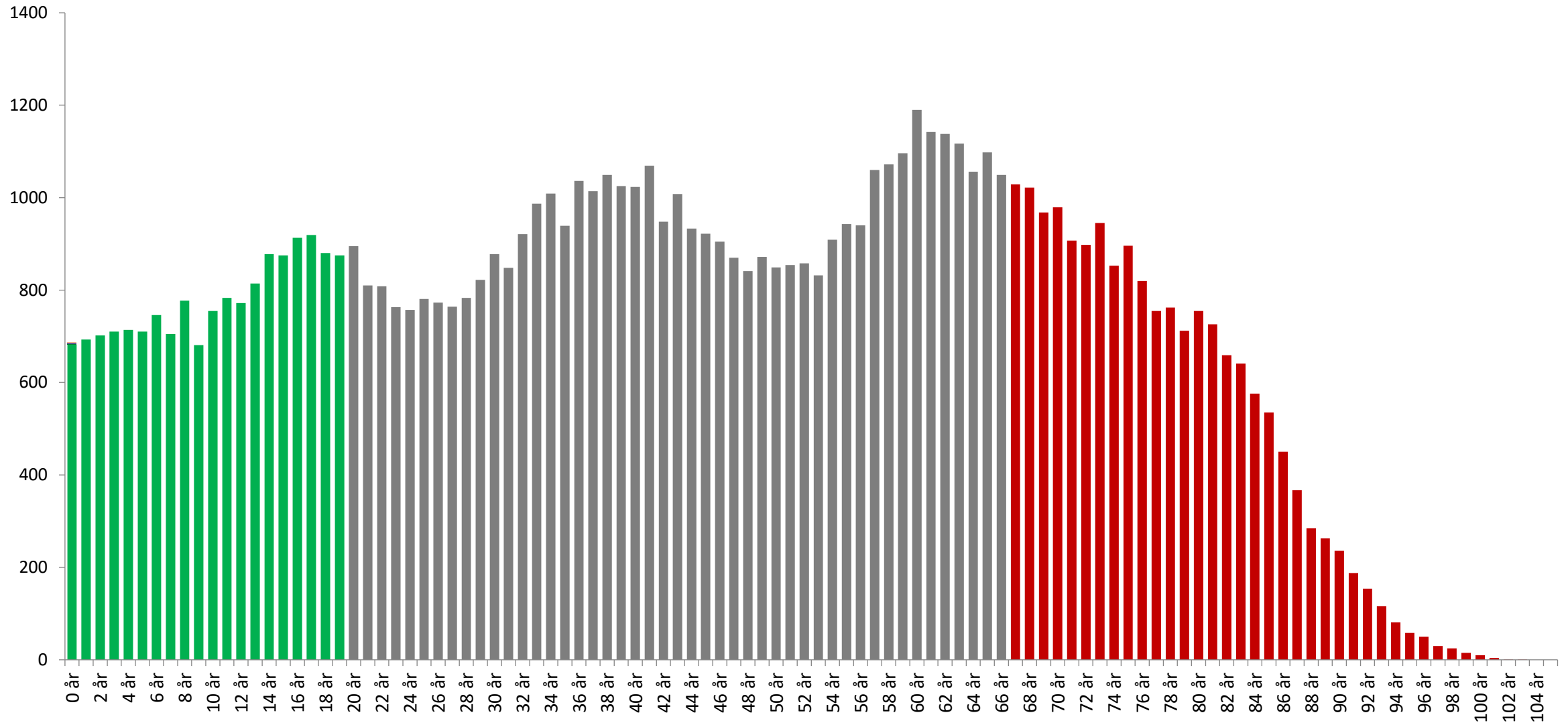
Befolkningen på Helgeland

2024

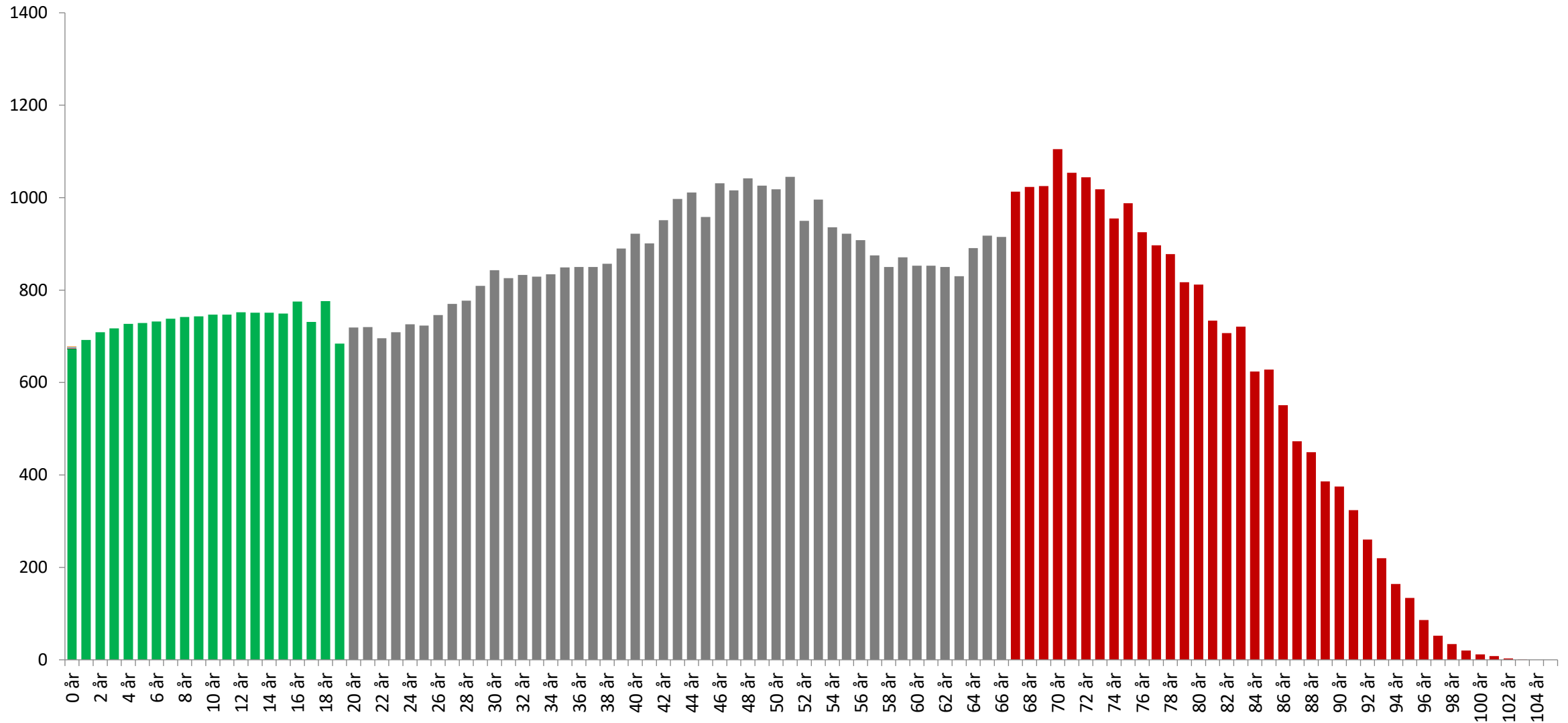
Befolkningen på Helgeland

2030

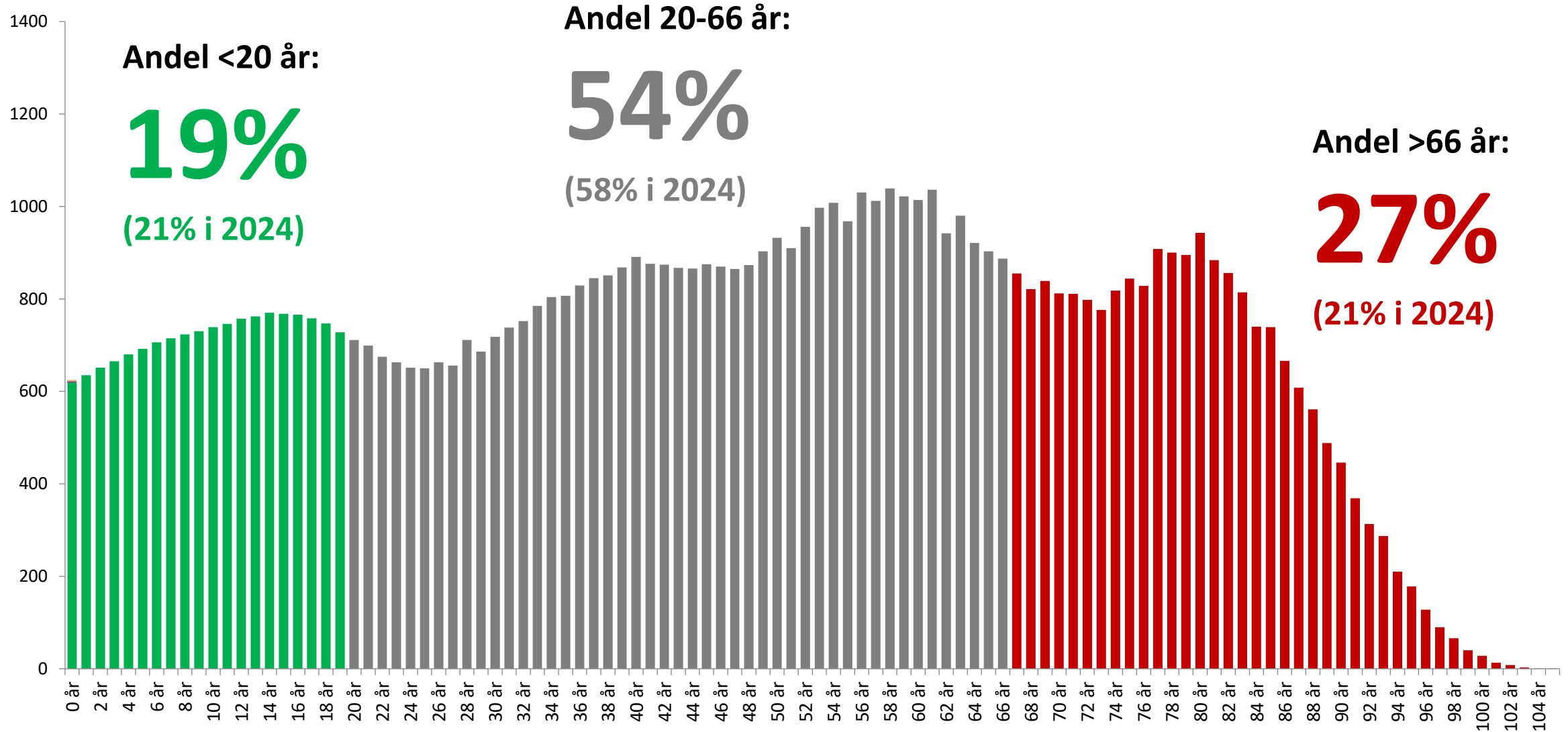
Befolkningen på Helgeland

2040

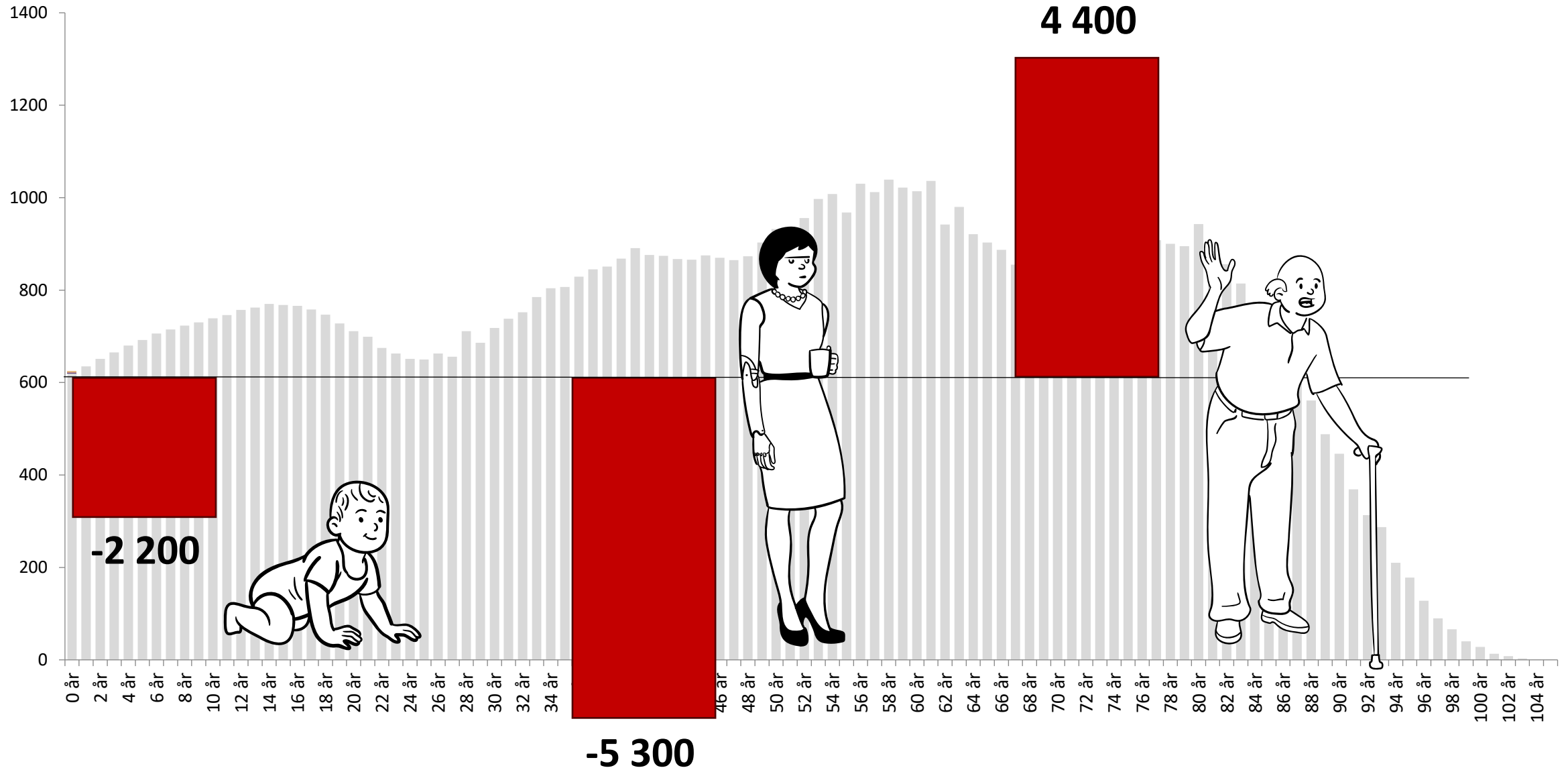
Befolkningen på Helgeland

2050

Befolkningen på Helgeland

2050

Endringene i befolkningen fremover (aldringen) gir et **massivt behov** for flere sysselsatte i helse- og omsorgssektoren

På Helgeland kan behovet bli på rundt **1 000 flere** sysselsatte i denne sektoren...

// NAV

Estimat basert på regionens andel av den nasjonale veksten i den eldste delen av befolkningen frem mot 2050

 Nyheter Sport Kultur Humor Distrikt Mer

Norge Siste nytt Dokumentar Klima NRK Ytring

Vil trenge 180.000 flere i helsevesenet

Framover vil Norge få flere eldre, færre unge og på kort sikt mer penger å rutte med. Men i helsevesenet tikker en stor mangel på arbeidskraft som politikerne ikke kan kjøpe seg ut av.

[Karoline Johannessen Litland](#)
Journalist

[Anders Børringbo](#)
Journalist

Publisert 9. aug. kl. 11:45
Oppdatert 12. aug. kl. 15:42

Fredag legger regjeringen frem Perspektivmeldingen. Den peker på viktige utfordringer for norsk økonomi og velferd de neste tiårene.

FOTO: JAVAD PARSA / NTB

All befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Norge har **tre problemer** som må løses for å håndtere utfordringen...

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helserelaterte ytelser

Gjett hvor mange dagsverk som gikk tapt til
legemeldt sykefravær på Helgeland i 2024?

460 000 dagsverk

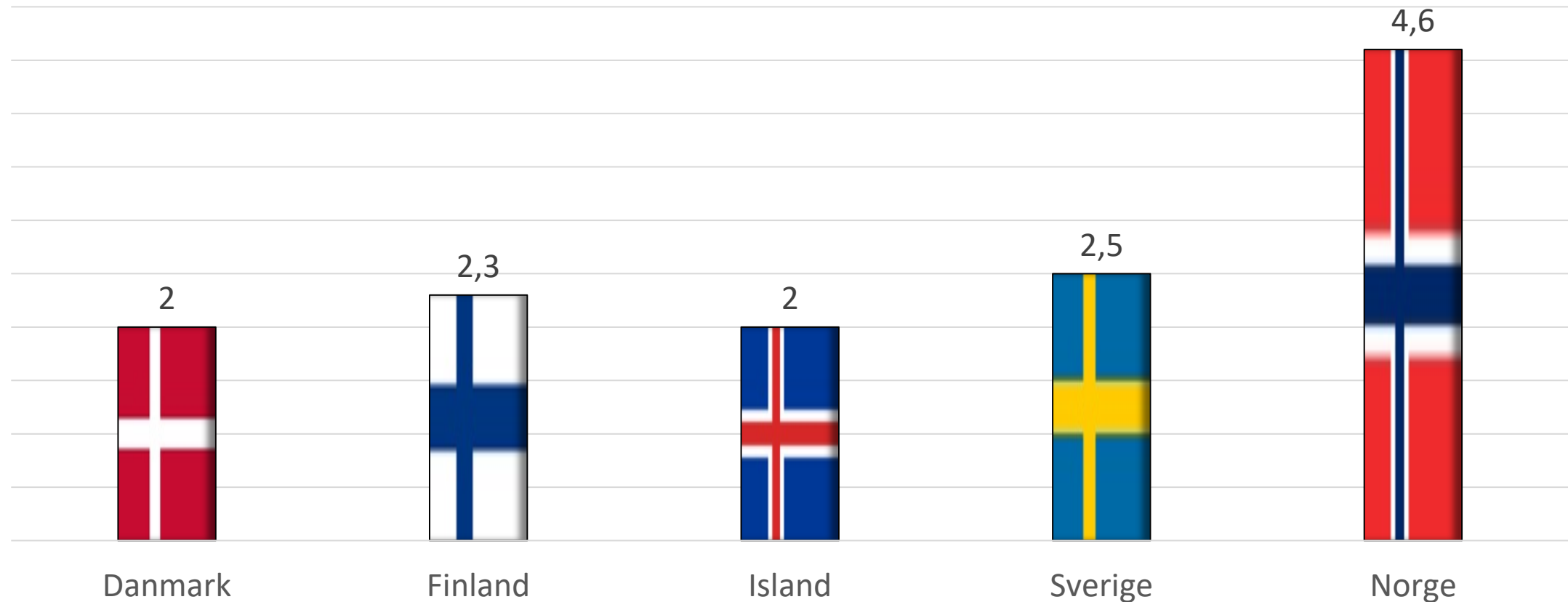
Det tilsvarer nesten **2 000 årsverk**

Estimert antall avtalte dagsverk (dager man skal være på jobb korrigert for stillingsandel)
tapt i et sykefraværstilfelle i 2024 multiplisert med sykeuføregrad. Kilde: NAV

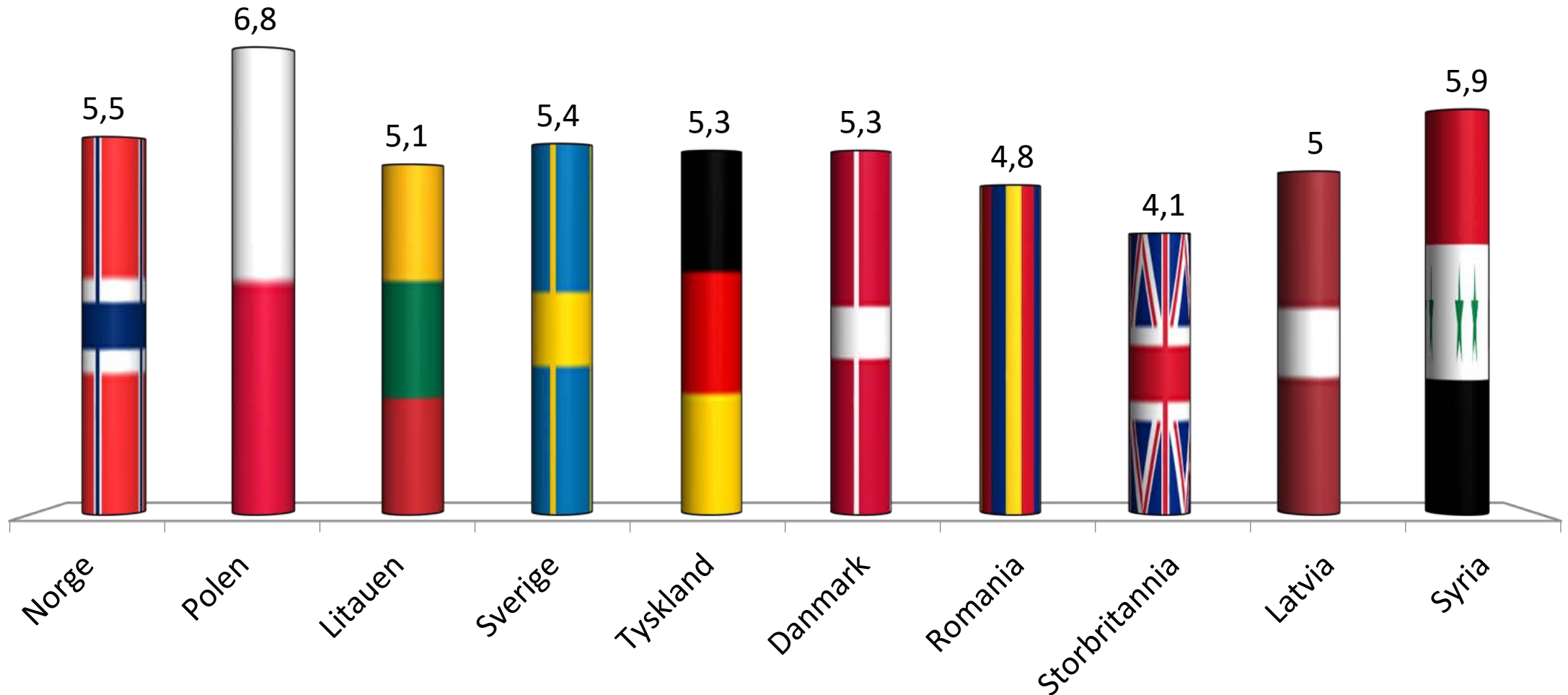

Ingen har høyere sykefravær enn Norge...

Sysselsatte midlertidig fraværende i hele referanseuka på grunn av sykdom
i prosent av sysselsatte i alt. Personer 20-64 år. LFS/AKU. 2024

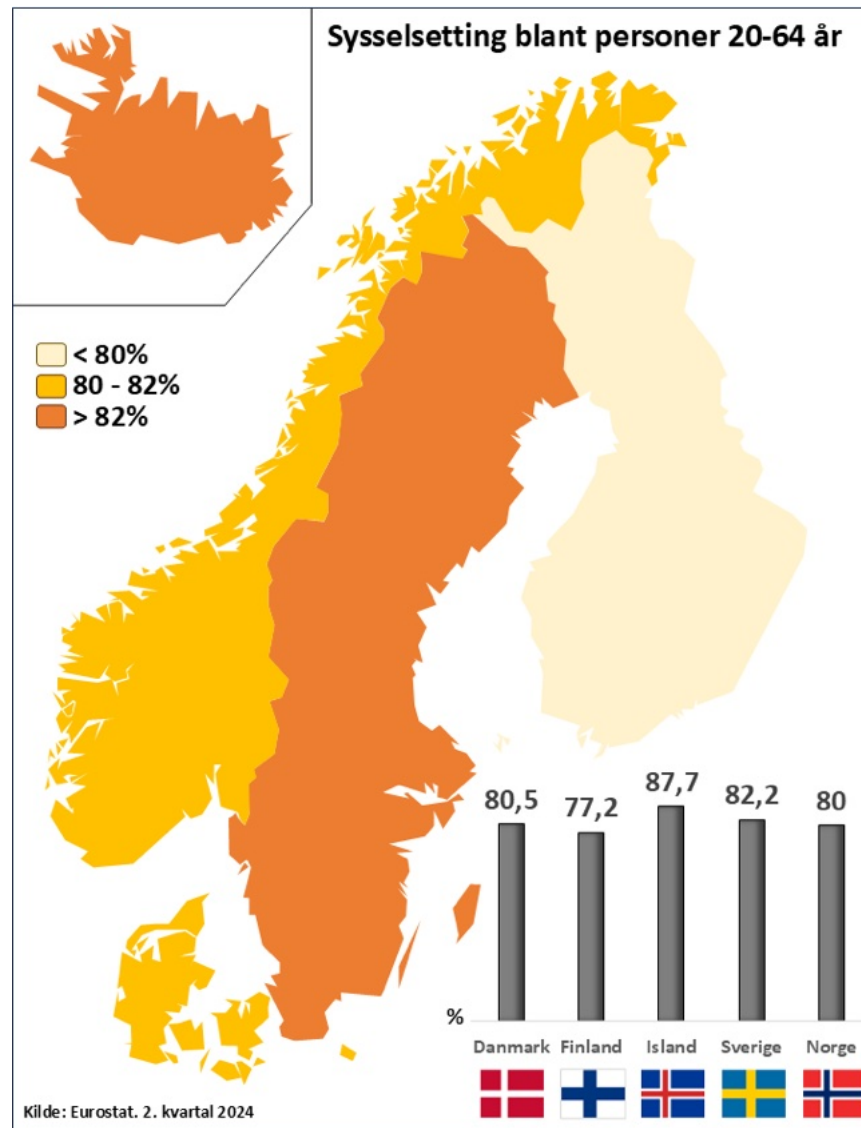

Nordmenn sykere enn andre?

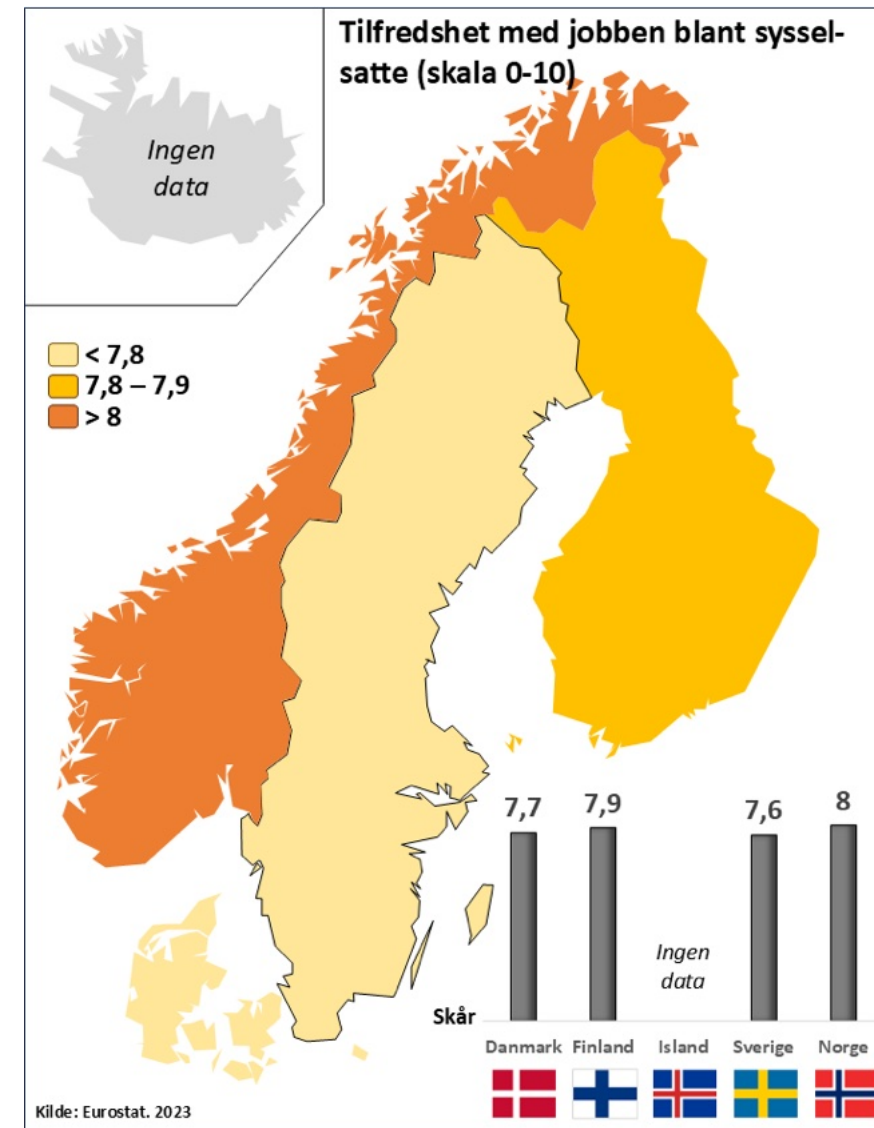

Legemeldt sykefravær i prosent av avtalte dagsverk fordelt på statsborgerskap, 2022.
Figuren er rangert etter antall årsverk i Norge blant respektive statsborgere totalt i 2022.

Høy sysselsetting
eller dårlig
arbeidsmiljø ser
ikke ut til å være
årsaken til det
høye norske
sykefraværet...

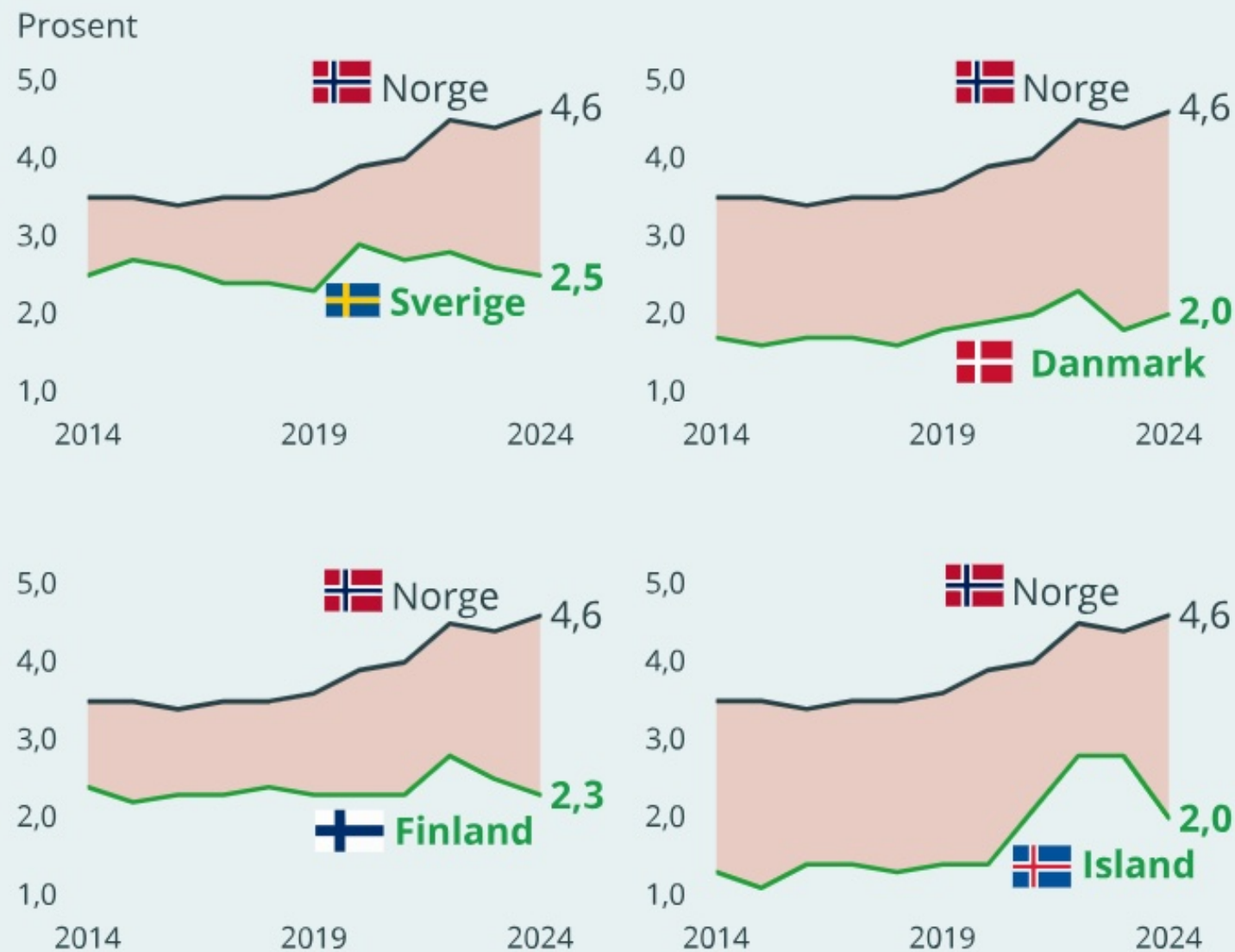
Norge #4

Norge #1

Forskjellen
mellom Norge og
de andre
nordiske landene
har **økt** etter
pandemien

Sykefraværet i Arbeidskraftundersøkelsen. 2014–2024
Sammenligning mellom Norge og utvalgte land.

Det er to innsatsområder for
å redusere sykefraværet for
en arbeidsgiver

Forebygging

(før fravær oppstår)

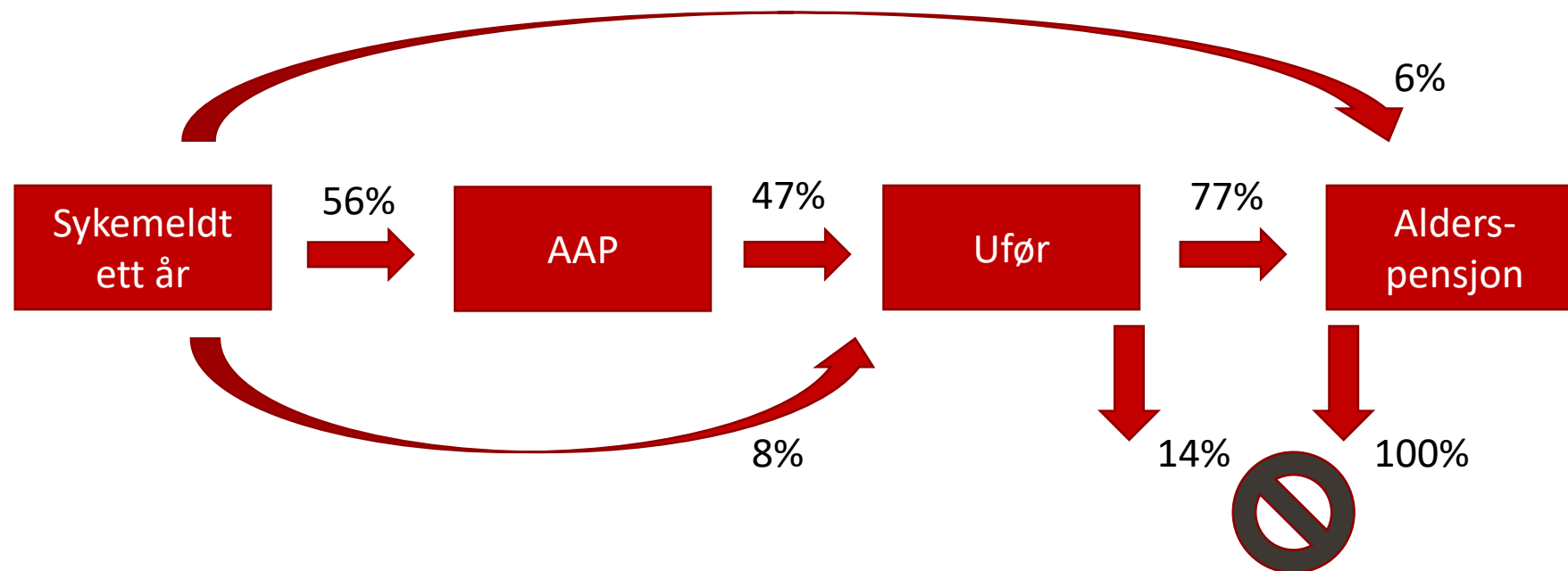
+

Oppfølging

(etter fravær oppstår)

Det høye norske sykefraværet er bekymringsfullt fordi vi vet at lange sykefravær kan lede til uføretrygd...

2 100 AAP-mottakere på Helgeland
6 900 uføretrygdde på Helgeland

All befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Norge har **tre problemer** som må løses for å håndtere utfordringen...

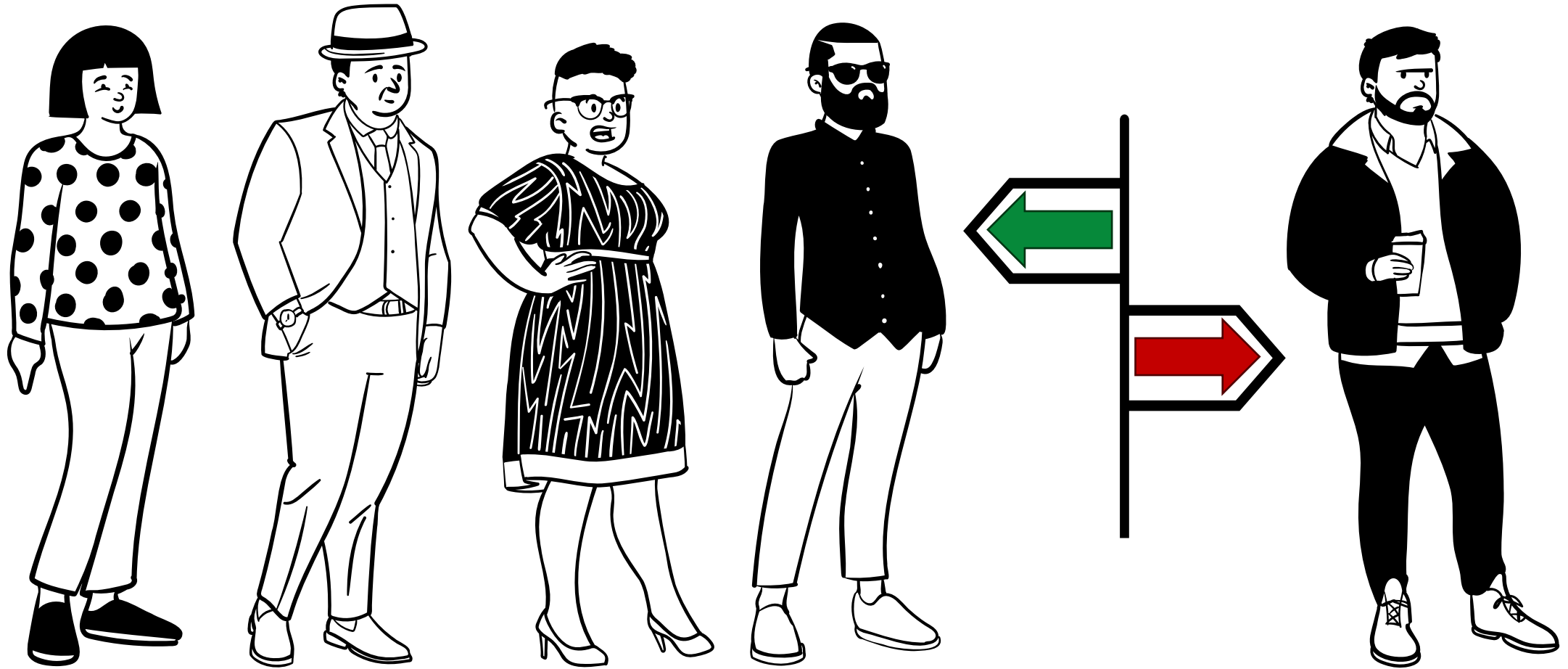

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helserelaterte ytelser

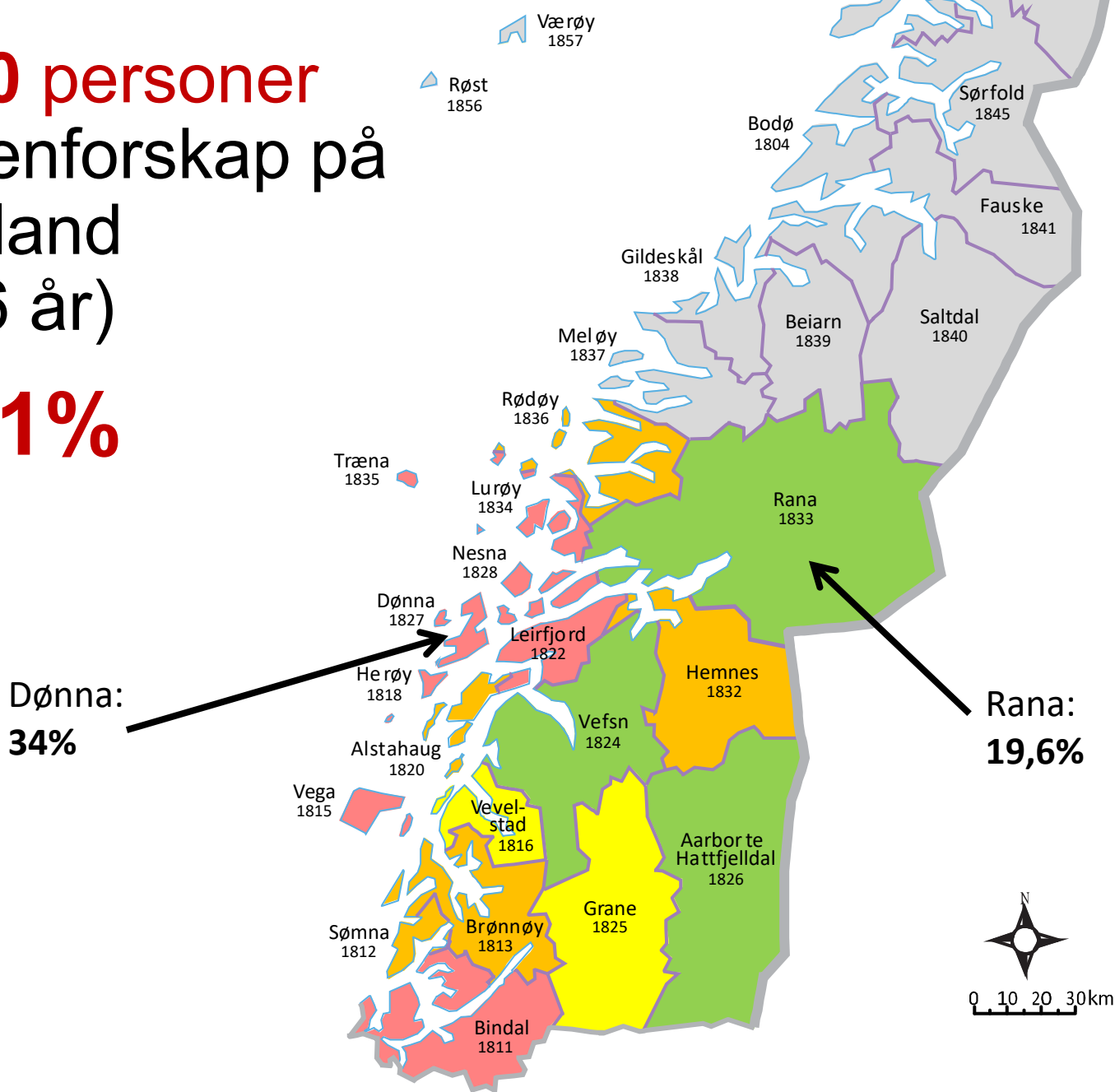
Det er mange personer i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidsliv og utdanning

Nesten **1 av 4** i yrkesaktiv alder på Helgeland står på utsiden av arbeidslivet (23,1%)

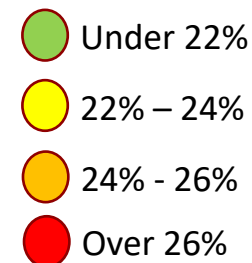

= 10 500 personer

10 500 personer
er i utenforskap på
Helgeland
(20-66 år)
= 23,1%

1833 Rana	19,6 %
1824 Vefsn	20,8 %
1826 Aarbor te Hattfjelldal	21,8 %
1825 Grane	22,8 %
1816 Vevelstad	23,4 %
1834 Lurøy	23,6 %
1812 Sømna	24,7 %
1820 Alstahaug	24,9 %
1813 Brønnøy	25,7 %
1832 Hemnes	25,7 %
1836 Rødøy	25,8 %
1811 Bindal	26,6 %
1828 Nesna	28,2 %
1822 Leirfjord	28,7 %
1818 Herøy	30,1 %
1835 Træna	32,7 %
1815 Vega	33,8 %
1827 Dønna	34,0 %

Hva er utenforskap?

A group of five people are in a modern meeting room. One man stands on the left, holding a notepad. A woman stands in the center, smiling, next to a whiteboard. Three people are seated around a dark table: a man in a white shirt, a woman in a dark blazer, and a woman in a white shirt who is in a wheelchair. The room has a dark wall, a large screen, and various items on the table like laptops, water bottles, and papers.

= Arbeidskraftreserve

All befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Norge har **tre problemer** som må løses for å håndtere utfordringen...

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helserelaterte ytelser

Det er mange personer i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidsliv og utdanning

Avgangsalder fra arbeidslivet er tidlig, og det er få tegn til endring

Verdien av 1 år ekstra for det norske samfunnet...

40

milliarder kroner

Det er store samfunnsgevinster å hente av at folk jobber lenger enn i dag. NAV har beregnet at hvis gjennomsnittlig avgangsalder fra arbeidslivet øker med 1 år, kan det gi en økt årlig verdiskaping (samfunnsøkonomisk gevinst) på 40 milliarder kroner. Kilde: NAV

Bybanen til Åsane i Bergen vil koste rundt 21 milliarder kroner, ifølge nye anslag. Det er 3,3 milliarder kroner mer enn det kommunen anslo i fjor.

Svært mange virksomheter har ingen seniorpolitikk

Halvparten av alle
private virksomheter (47%)

Hver fjerde av alle
offentlige virksomheter (24%)

...har **ikke** seniorpolitikk i virksomheten

All befolkningsvekst fremover kommer i de eldste aldersgruppene

Det ligger rundt **1 000 årsverk** for Helgeland i hver av disse tre...

Norge har verdens høyeste sykefravær, som gir mange på helserelaterte ytelser

Det er mange personer i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidsliv og utdanning

Avgangsalder fra arbeidslivet er tidlig, og det er få tegn til endring

2025: MULIGHETER I TÅKA

VI KAN IKKE STOPPE BØLGEN.
MEN VI KAN LÆRE Å BRUKE DEN.

SILVIJA SERES

Enter AI!

Iphone moment
of **Chat GPT**

HYPE?

VUCA WORLD

Volatile

Uncertain

Complex

Ambiguous

4th Industrial Revolution

Navigating the next industrial revolution

WORLD
ECONOMIC
FORUM

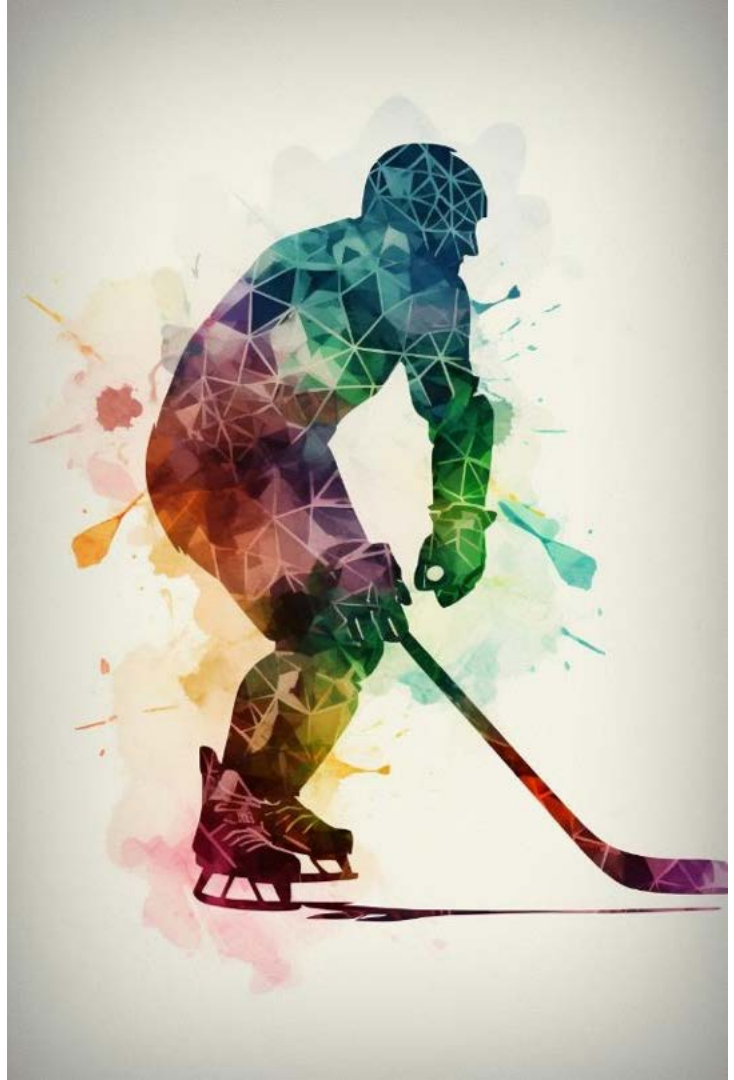
COMMITTED TO
IMPROVING THE STATE
OF THE WORLD

Revolution	Year	Information
	1	1784 Steam, water, mechanical production equipment
	2	1870 Division of labour, electricity, mass production
	3	1969 Electronics, IT, automated production
	4	? Cyber-physical systems

Chaos Theory => Rethink Strategy

Wayne Gretzky Rule
Willie Sutton Rule
JML Rule

Megatrends or a new paradigm?

Inflation

Interest rates

Debt vs growth

Climate crisis

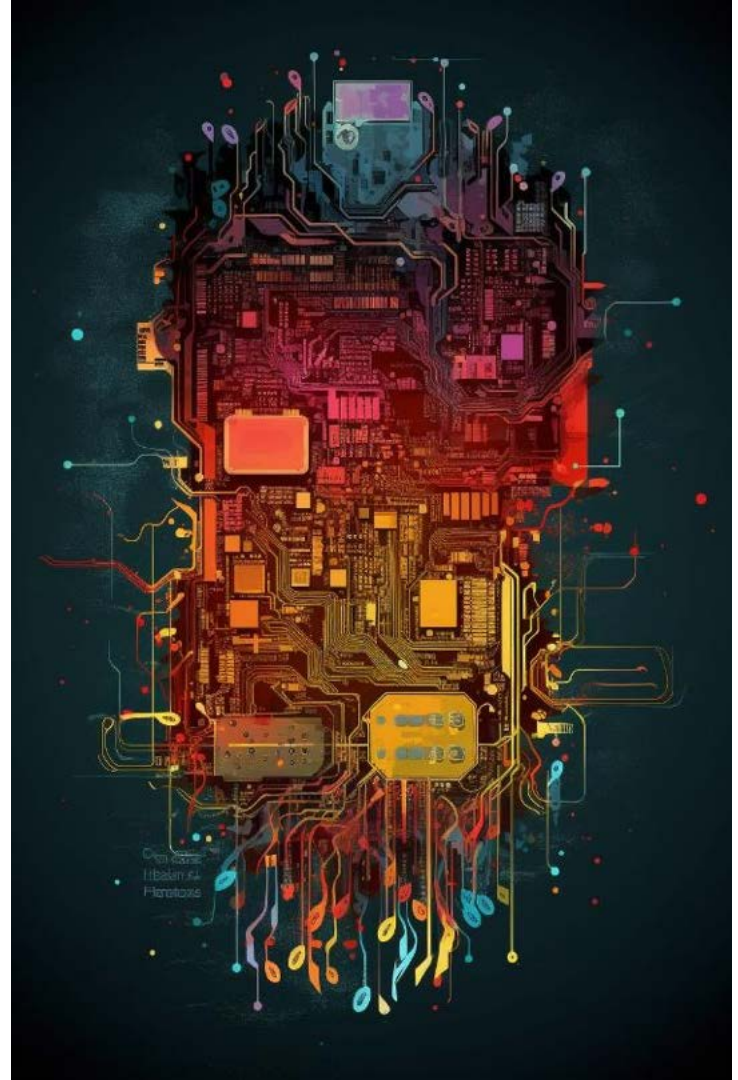
Energy crisis

Security crisis

China

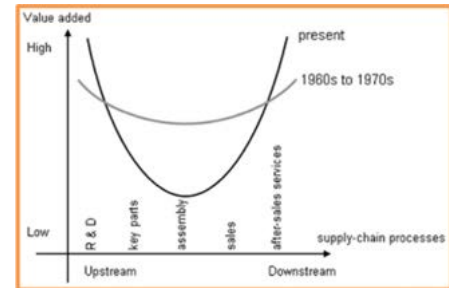
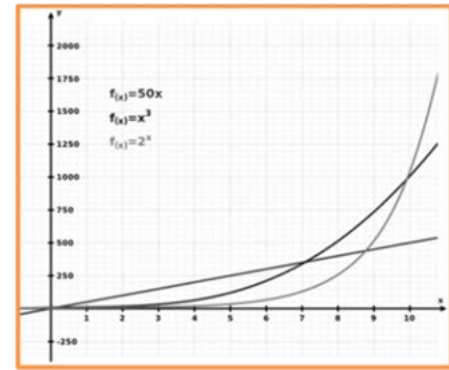
Supply chains

AI

The big 4IR Delta:

- exponential
- polarising
- combinatorial

Right now: 12 Gutenberg moments

AI, big data

Robotics, automation

Biotech, bioinformatics

Energy, smart cities

3D printing, nanotech

Networks, sensors, IOT

Digital medicine

Fintech, regtech, edtech

VR and AR

Genetics

Transport and drones

Blockchain

Two nerd laws:

- Moore's Law
- Amara's Law

Two methods:

- API
- DevOps

History of AI

The first conference

The AI winters

The games:

- chess
- jeopardy
- go

DARPA challenges

1956 Dartmouth Conference:
The Founding Fathers of AI

John McCarthy

Marvin Minsky

Claude Shannon

Ray Solomonoff

Alan Newell

Herbert Simon

Arthur Samuel

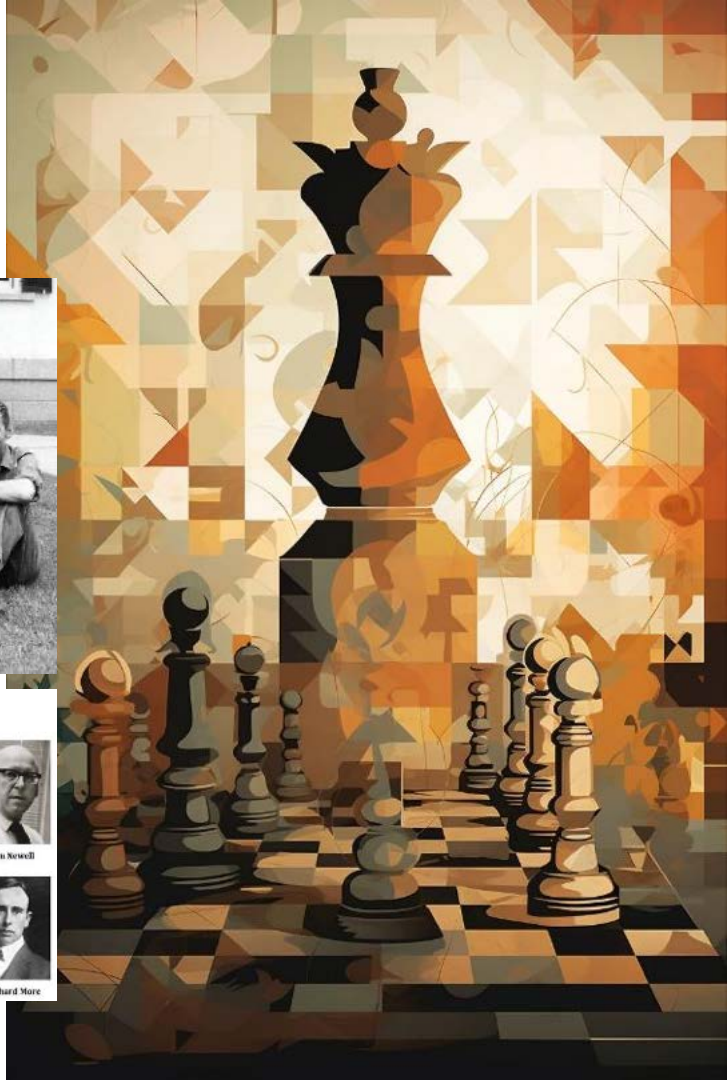
Oliver Selfridge

Nathaniel Rochester

Trenchard More

Says who?

Quotes from luminaries

Stephen Hawking

"Success in creating AI would be the biggest event in human history. Unfortunately, it might also be the last unless we learn how to avoid the risks."

Bill Gates

"The development of AI is as fundamental as the creation of the microprocessor, the PC, the Internet, and the mobile phone. It will change the way people work, learn, travel, get health care, and communicate with each other."

Jensen Huang

"20 years ago, all of this [AI] was science fiction. 10 years ago, it was a dream. Today, we are living it."

"Software is eating the world, but AI is going to eat software."

Examples of AI

Chihuahua or muffin?

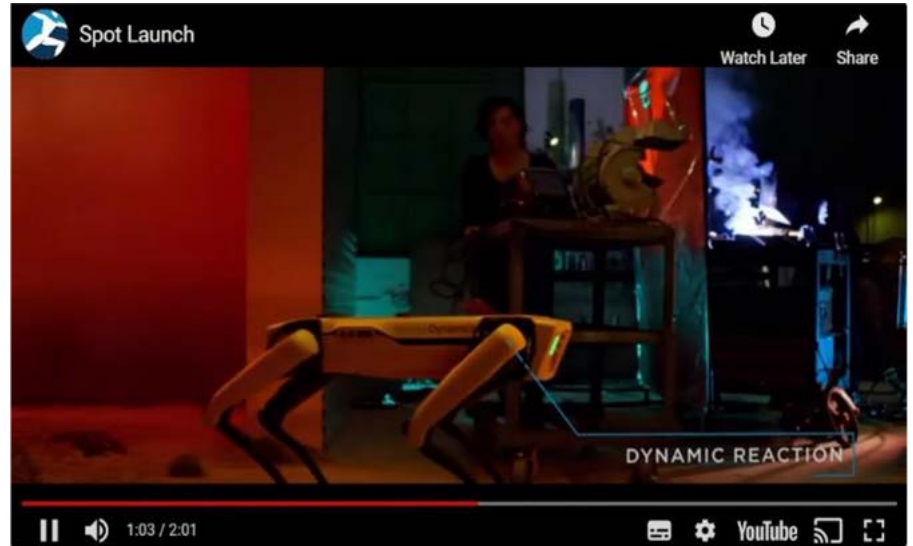
Examples of AI

Breakout via tunnel?

Examples of AI

Boston Dynamics
Spot & Atlas

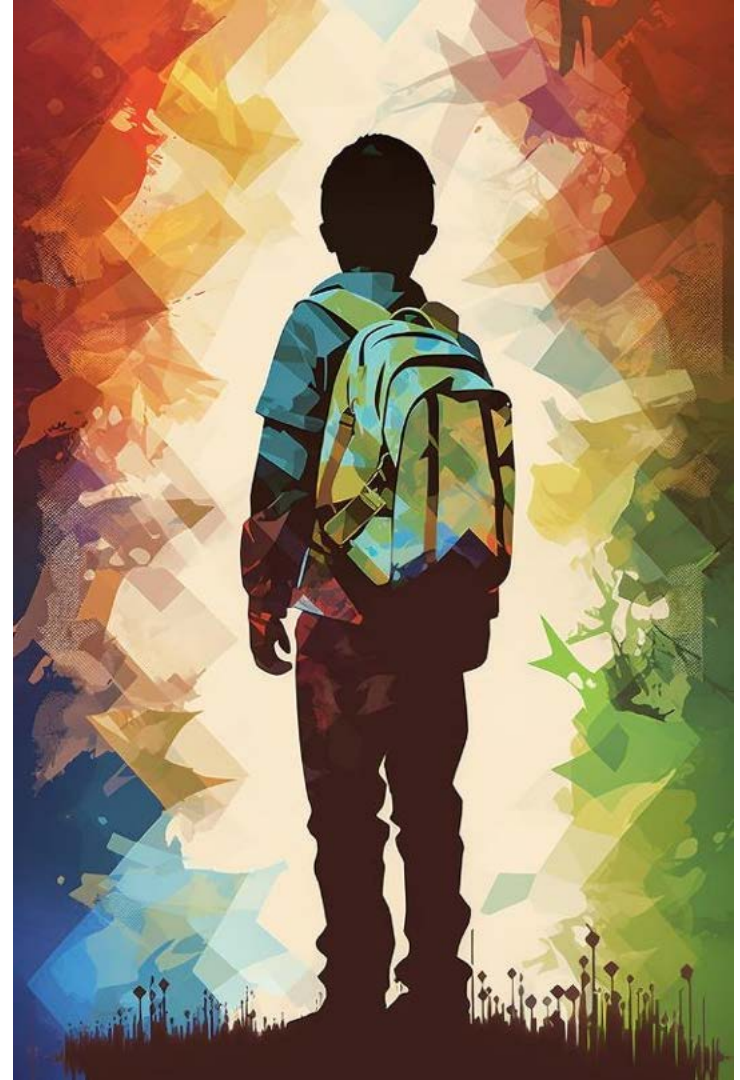
Dealing with the new world order

Ray Dalio
Tom O'Reilly
Jaron Lanier

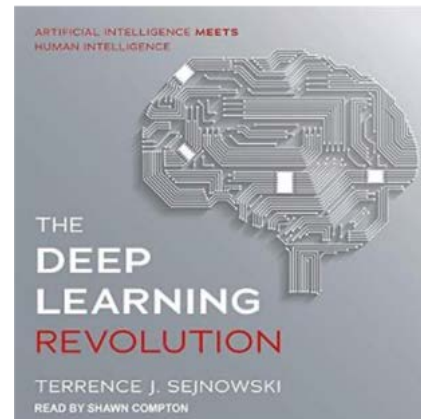
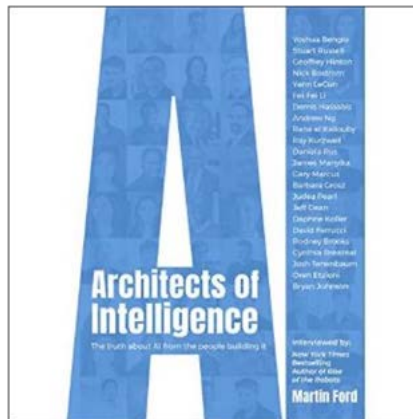
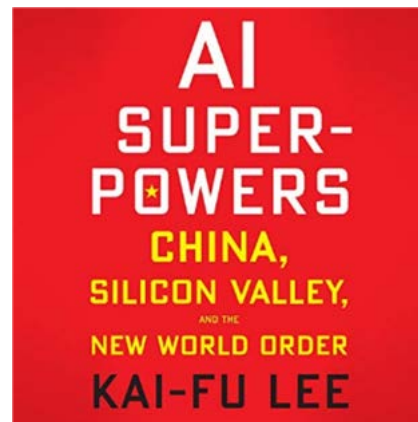

New hybrid work and New lifelong learn

Former Secretary of Education Richard Riley has been quoted saying the top ten jobs that will be in demand in 2010 did not exist in 2004.

Books on AI

Q&A and Thank You

- **Questions or clarifications** on any aspect of the presentation.
- **Thank you** for your attention, engagement, and participation.

silvija.seres@technorocks.com

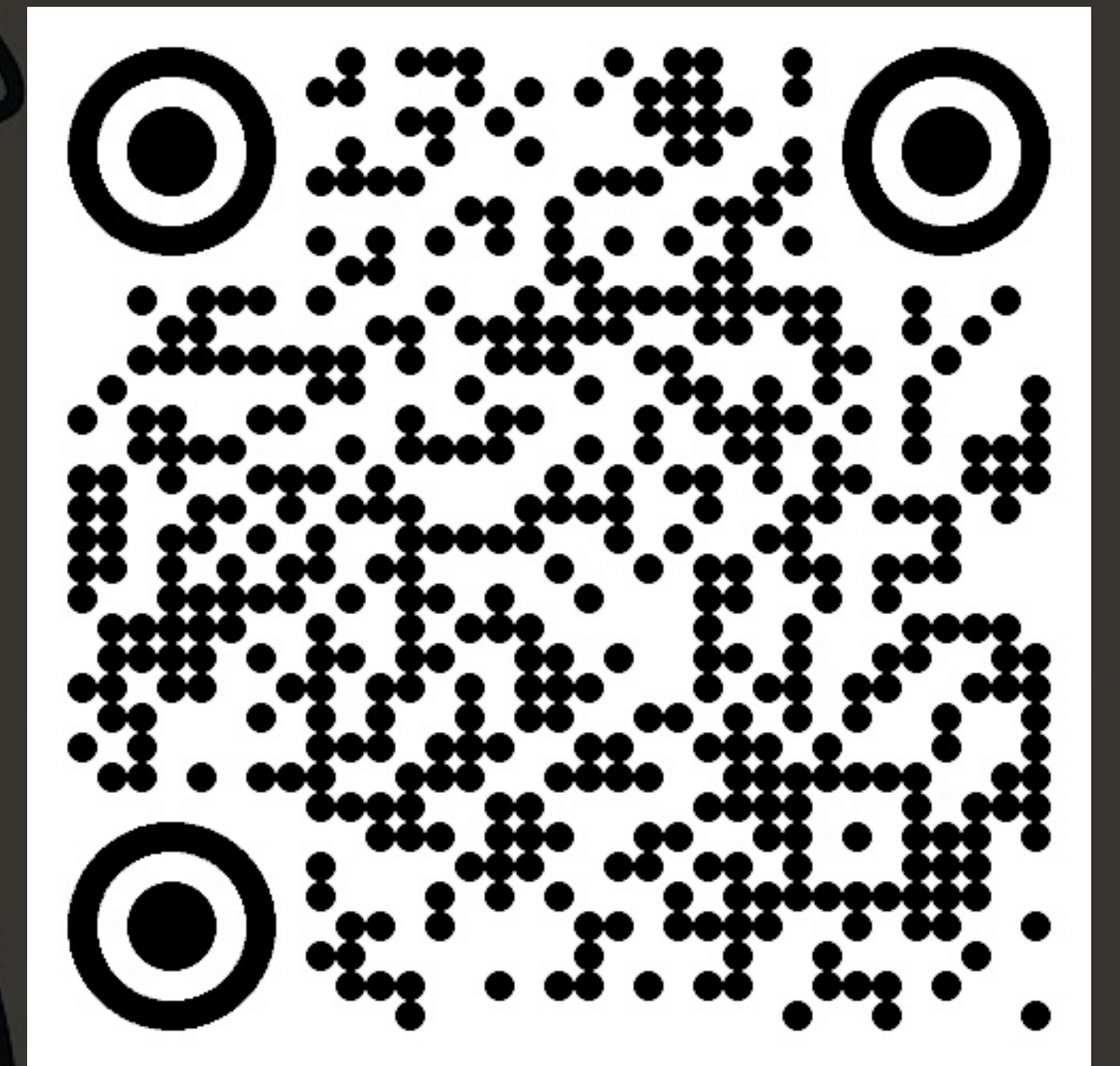
[Nextbook.me](https://nextbook.me) for more than 600 books on AI

[Nextpaper.me](https://nextpaper.me) for 35 applied AI playbooks

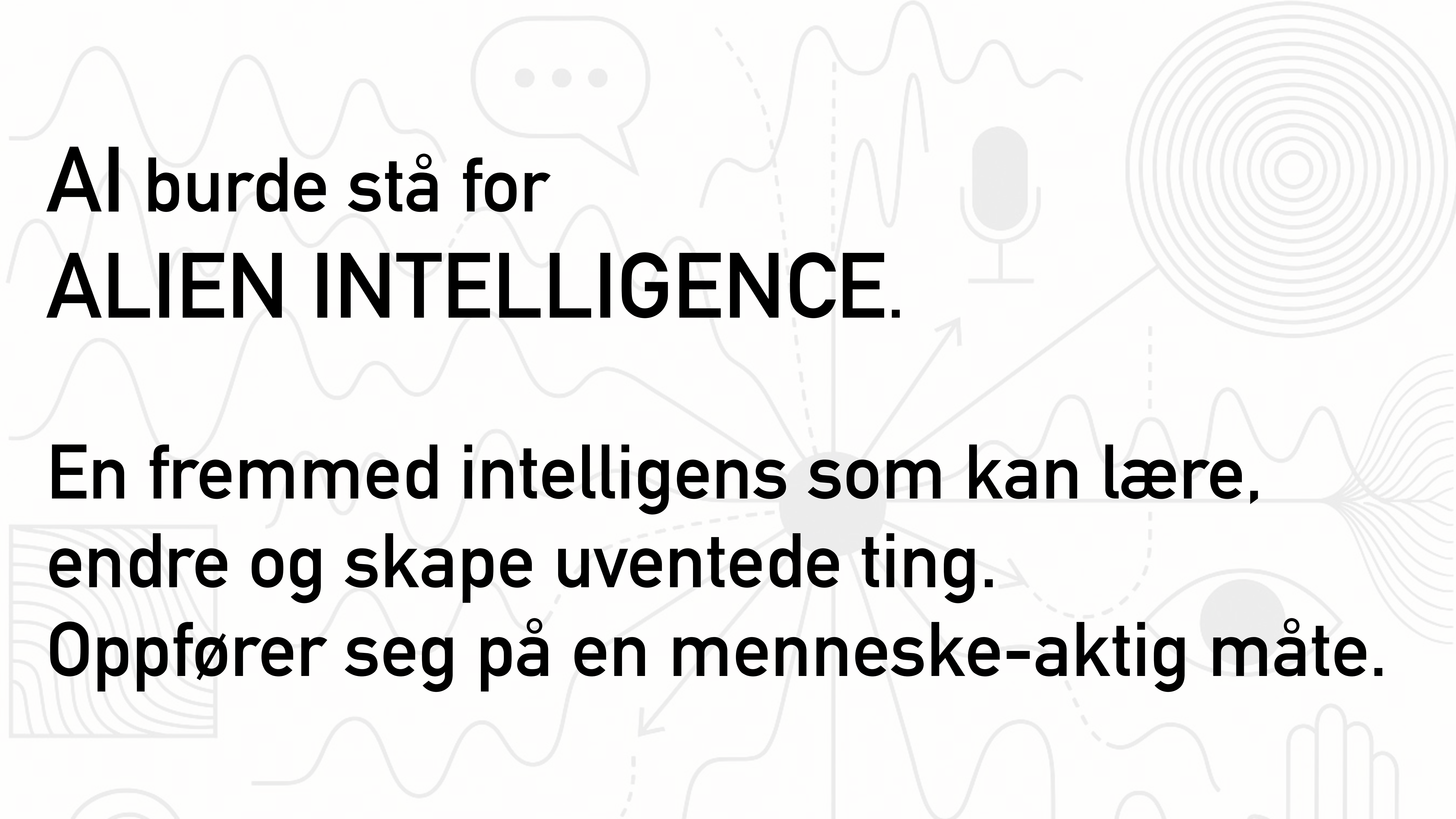
DRIVKRAFTKONFERANSEN 2025

Thordur Arnason
Lead Human &
Global AI GTM Lead

AI burde stå for ALIEN INTELLIGENCE.

**En fremmed intelligens som kan lære,
endre og skape uventede ting.
Oppfører seg på en menneske-aktig måte.**

HVIS MENNESKER ER SÅ SMARTE, HVORFOR ER VI SÅ DUMME?

**Et kontrært ståsted fra historikere og
futurister (Harari, Kemp, Kurzweil m.fl)**

1

ORGANISK VS UORGANISK

ORGANISK

Basert på menneskehjernen
Følger en døgnrytme
Tillater hvile og nedetid
Gir rom for privatliv

UORGANISK

Basert på kunstig intelligens
Alltid på
Tvinger ustanselig aktivitet
Muliggjør totalovervåking

UORGANISKE

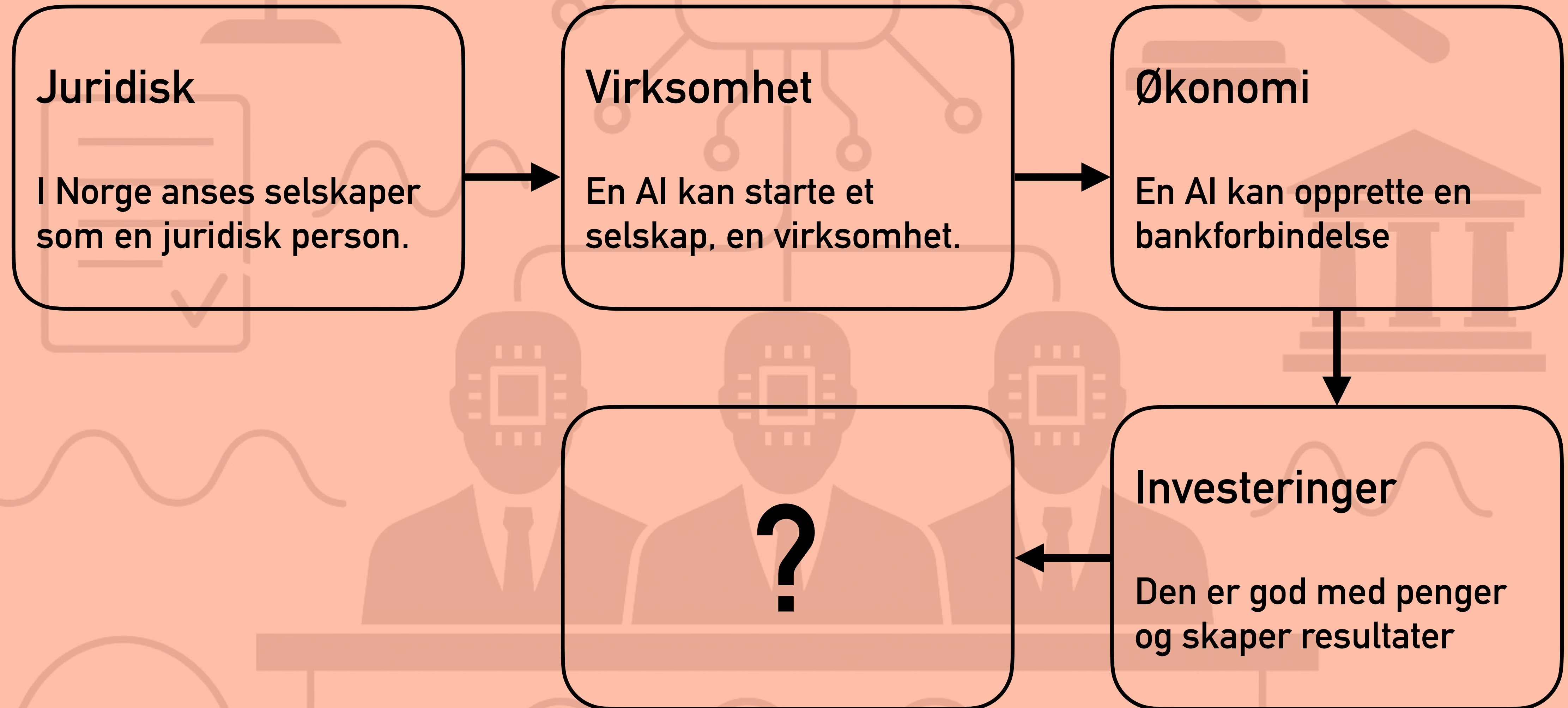
nettverk er alltid på, og gjør livet ditt til et eneste langt jobbintervju hvor hver minste ting du sier kan bli notert og tatt opp

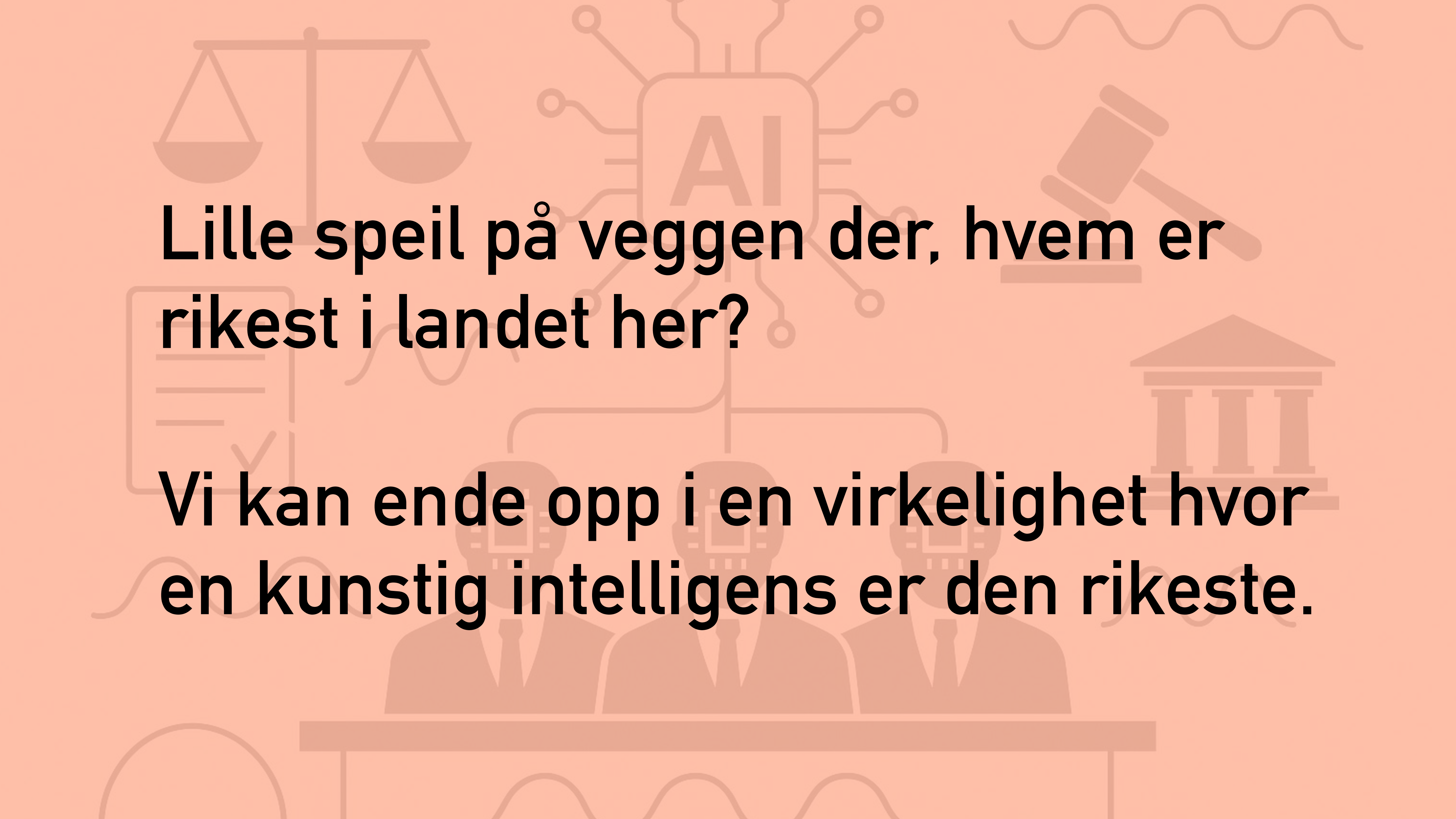
2

AI BYRÅKRATENES INNMARSJ

hvem har egentlig kontroll?

En syntetisk suksess?

The background is a solid light orange color. It features several faint, stylized icons: a pair of scales of justice in the top left, a gavel in the top right, a classical building with columns in the middle right, and three stylized human figures in suits at the bottom. A central graphic consists of a rounded rectangle containing the letters 'AI', with lines radiating outwards to small circles, resembling a network or circuit diagram.

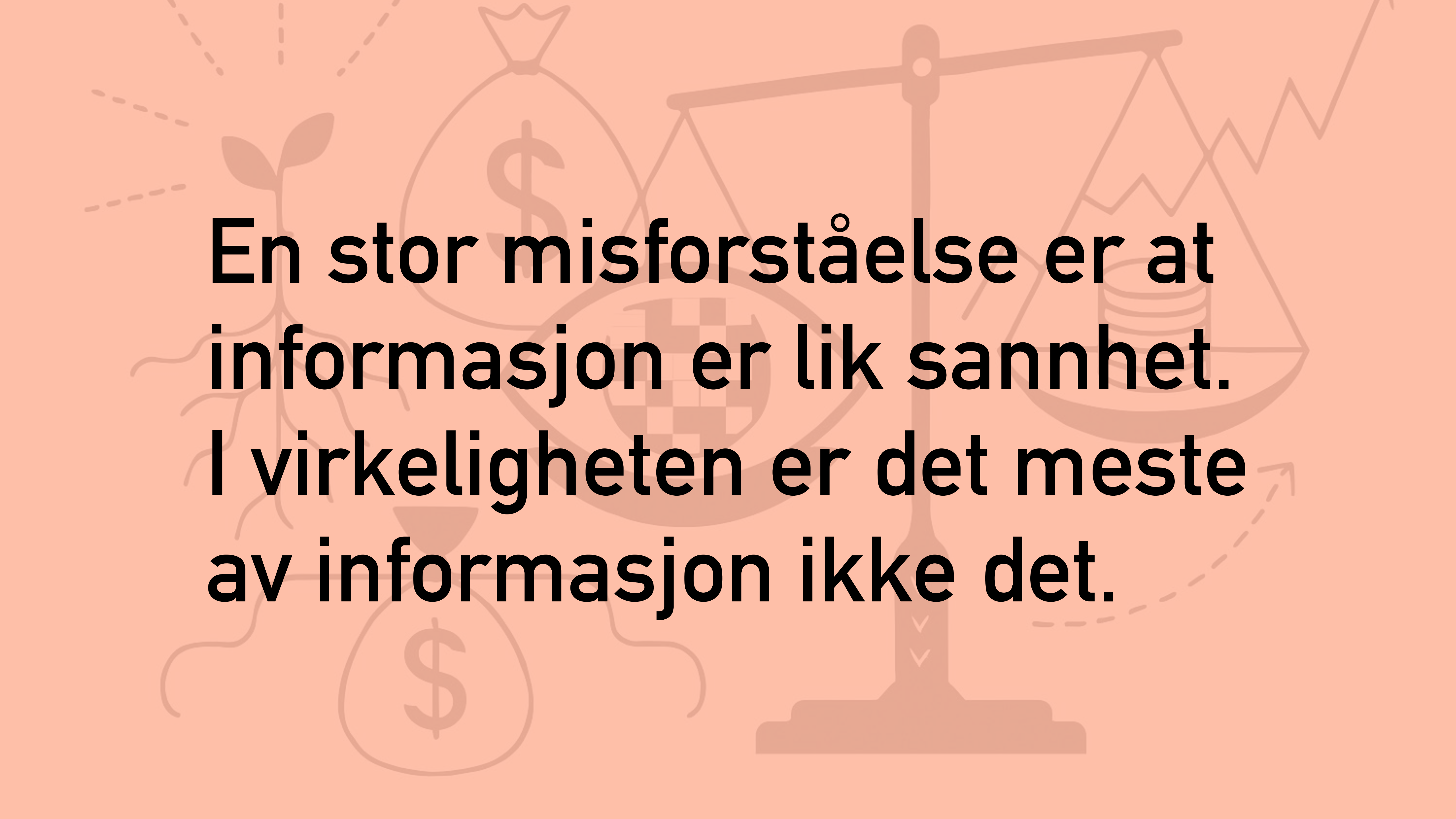
**Lille speil på veggen der, hvem er
rikest i landet her?**

**Vi kan ende opp i en virkelighet hvor
en kunstig intelligens er den rikeste.**

3

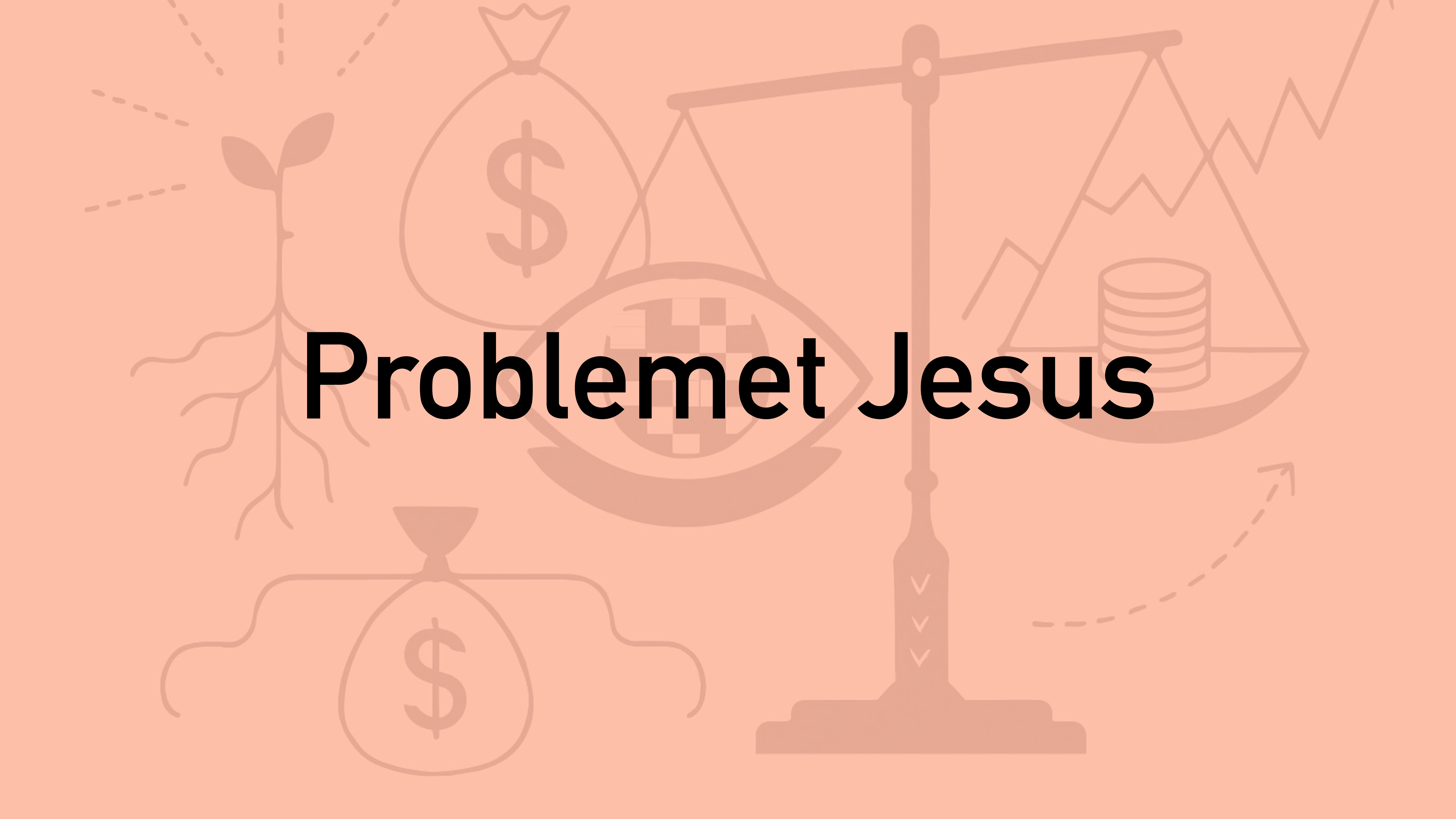
SANNHETENS KOSTNAD

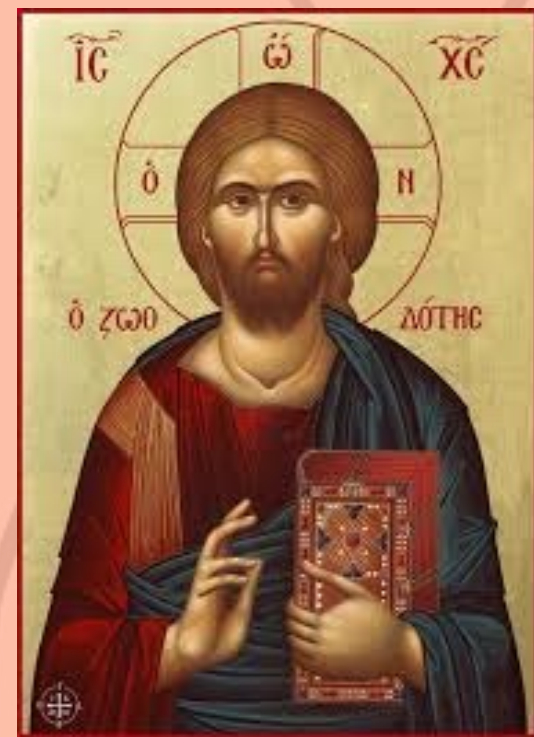
Informasjon er ikke kunnskap.

The background features a light orange color with faint, stylized illustrations. On the left, there is a small plant with two leaves and roots. In the center, a large scale of justice is depicted. To the right of the scale, there is a line graph showing an upward trend. At the bottom left, there are two money bags, each with a dollar sign on it. The text is centered over these elements.

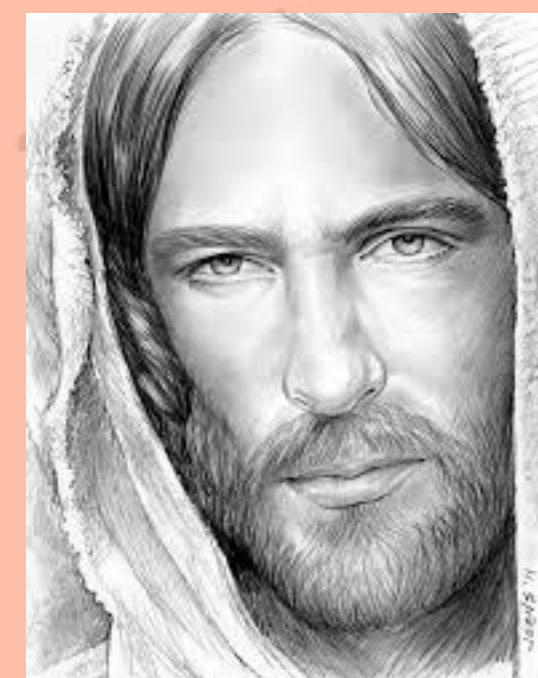
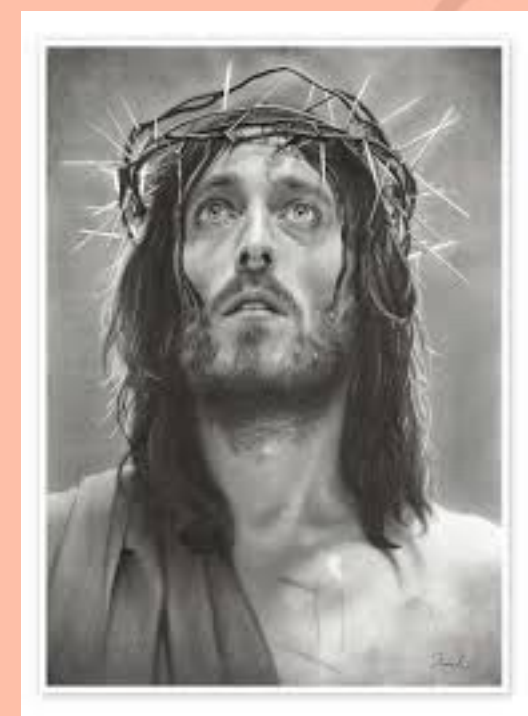
**En stor misforståelse er at
informasjon er lik sannhet.
I virkeligheten er det meste
av informasjon ikke det.**

Problem et Jesus

The background features a light orange color with faint, stylized line art. On the left, a plant with roots and leaves is shown. In the center, a large eye contains a checkered pattern. To the right, a balance scale is depicted, with a money bag on the left pan and a stack of coins on the right pan. A line graph with an upward trend is also visible in the upper right corner. At the bottom left, another money bag is shown, and a dashed arrow points upwards and to the right.

fiksjon

**Hvis vi oversvømmer verden
med informasjon, så flyter
sannheten ikke opp.
Den synker til bunns.**

4

BYGG FORSVARSMEKANISMER

hva kan vi gjøre?

Som samfunn

Vi trenger nye, tilpasningsdyktige institusjoner som overvåker AI.

Vi må bygge systemer som er sterkt selvkorrigerende.

Kast robotene ut fra samtalen

Robotene må identifisere seg som nettopp det. Roboter.

Som individ

Vurder å gå på informasjonsslankekur.

Slankekuren

- * Mer informasjon er ikke alltid best.
- * Periodisk faste for fordøyelse og detox.
- * Konsumer høy kvalitet og unngå søppel fylt av hat, grådighet og frykt.

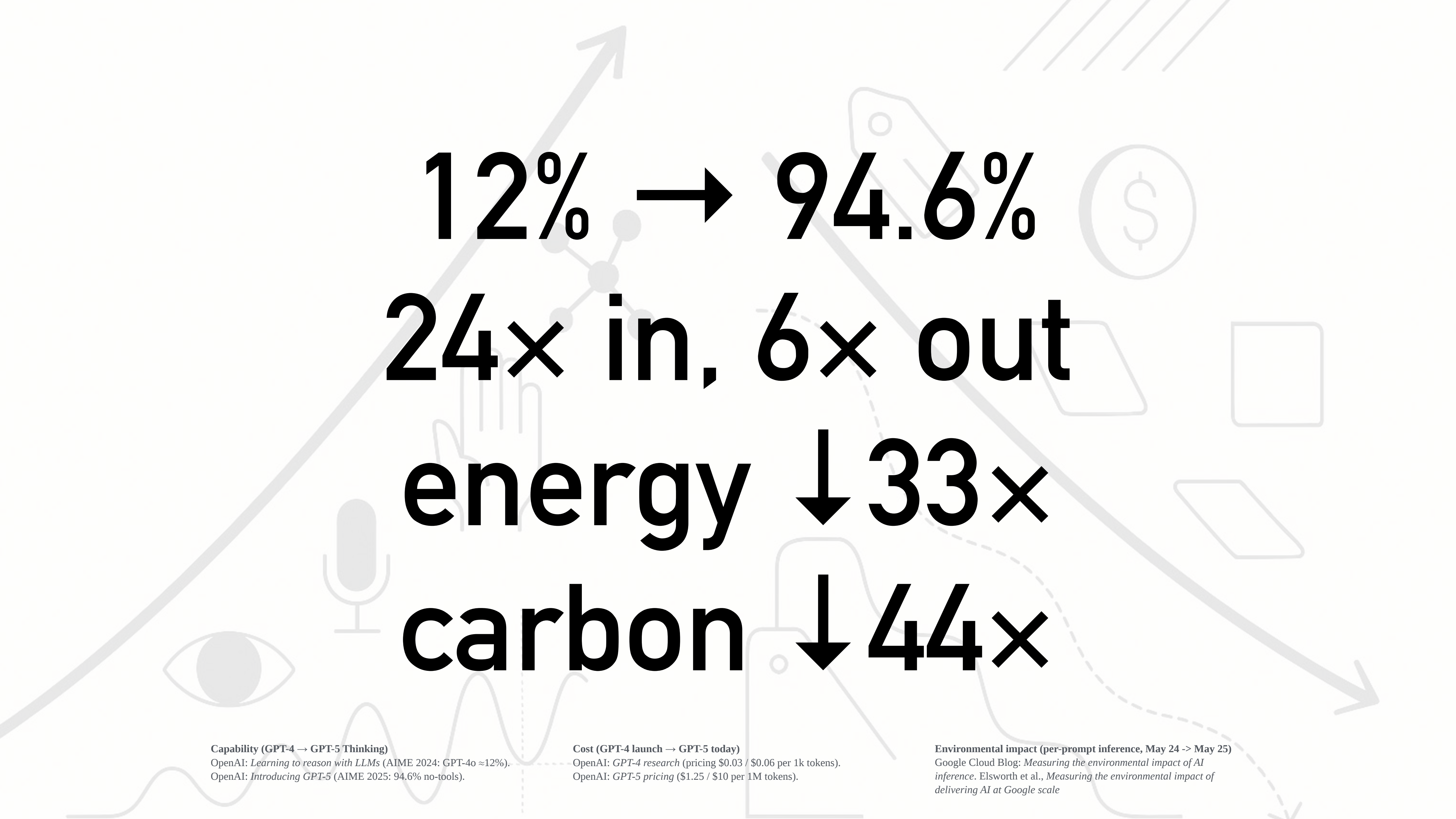

“
You Can have the Blue
Pill or the Red Pill,
and we’re out of Blue
Pills

YUVAL HARARI,
NEW YORK TIMES
MARCH 24, 2023

1

**Vi befinner oss på en
bratt kurve med
økende kapabiliteter
og fallende kostnader**

12% → 94.6%

24× in, 6× out

energy ↓ 33×

carbon ↓ 44×

Capability (GPT-4 → GPT-5 Thinking)

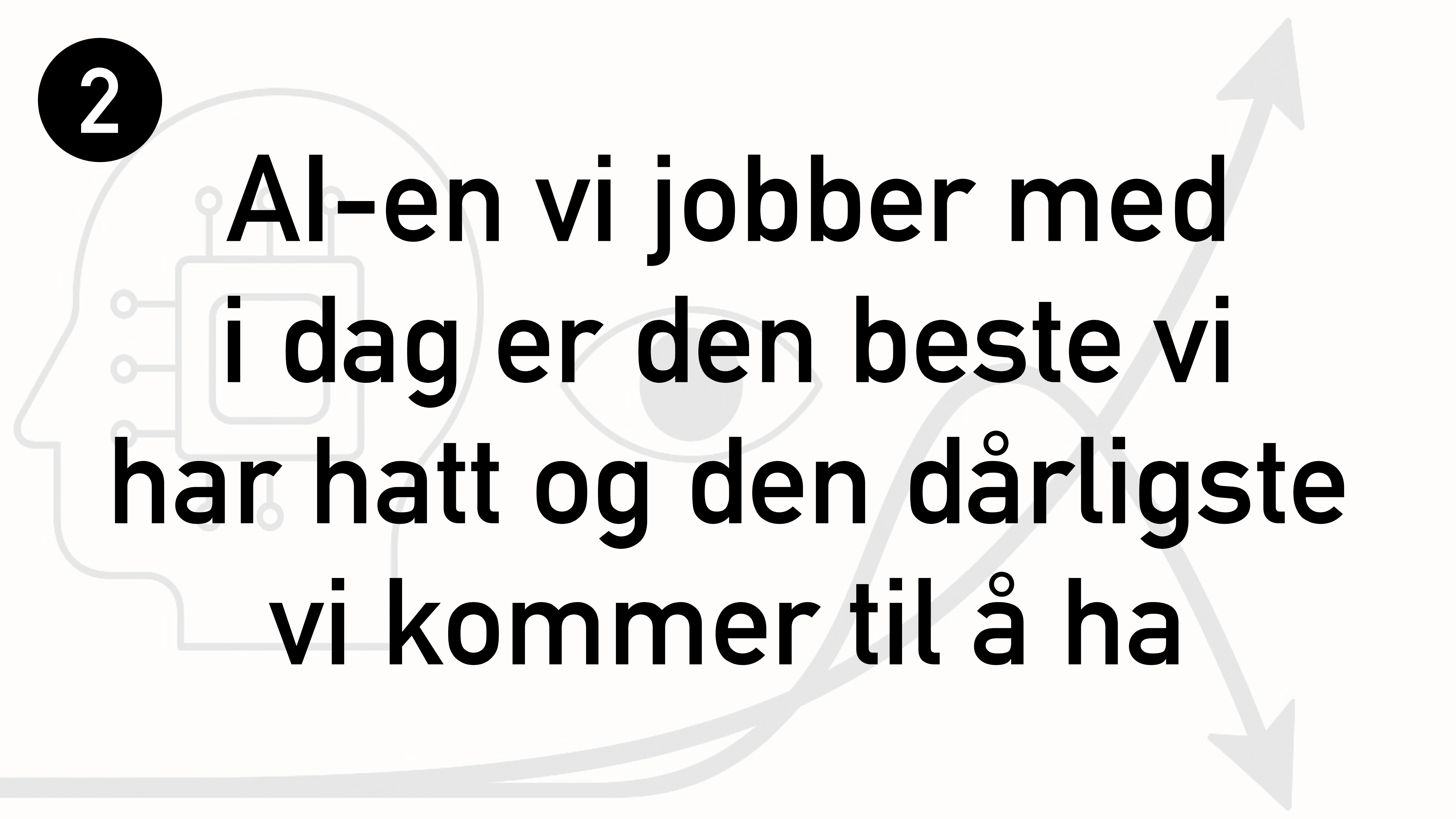
OpenAI: *Learning to reason with LLMs* (AIME 2024: GPT-4o ≈12%).
OpenAI: *Introducing GPT-5* (AIME 2025: 94.6% no-tools).

Cost (GPT-4 launch → GPT-5 today)

OpenAI: *GPT-4 research* (pricing \$0.03 / \$0.06 per 1k tokens).
OpenAI: *GPT-5 pricing* (\$1.25 / \$10 per 1M tokens).

Environmental impact (per-prompt inference, May 24 → May 25)

Google Cloud Blog: *Measuring the environmental impact of AI inference*. Elsworth et al., *Measuring the environmental impact of delivering AI at Google scale*

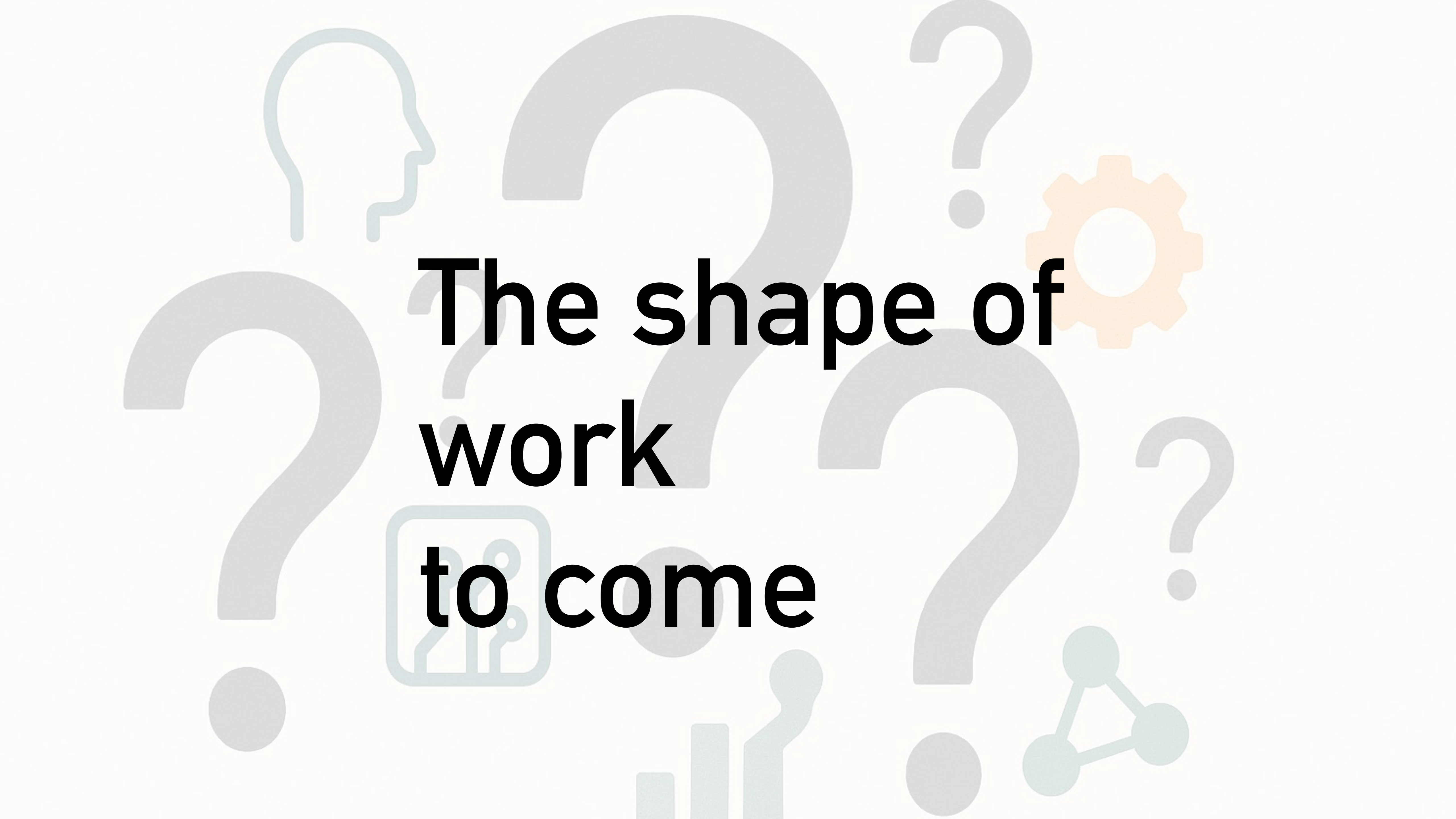
2

**AI-en vi jobber med
i dag er den beste vi
har hatt og den dårligste
vi kommer til å ha**

3

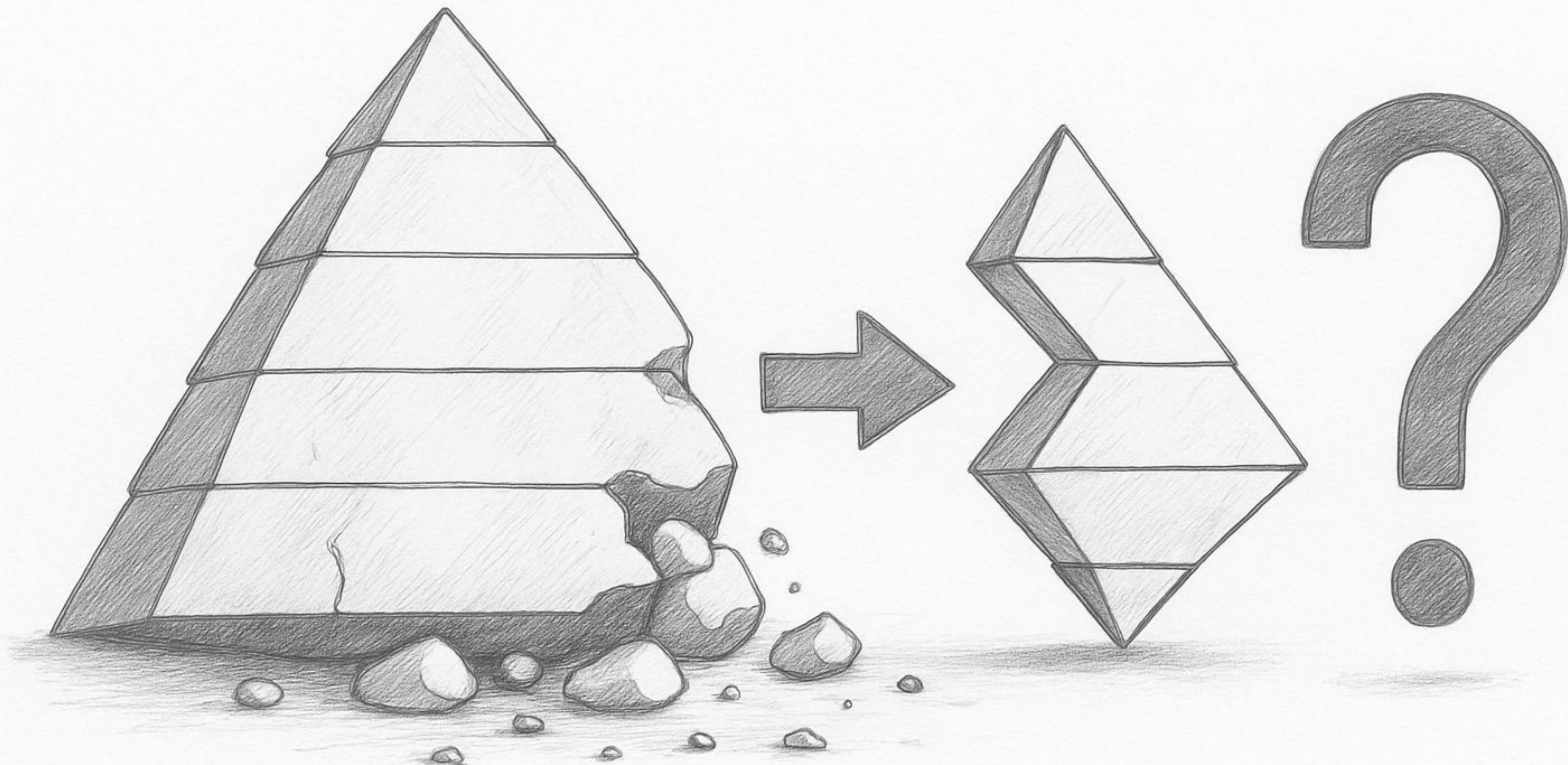
**Det handler alltid om å
senke terskelen og øke
mulighetsrommet**

human in the
LOOP
out the human

The shape of work to come

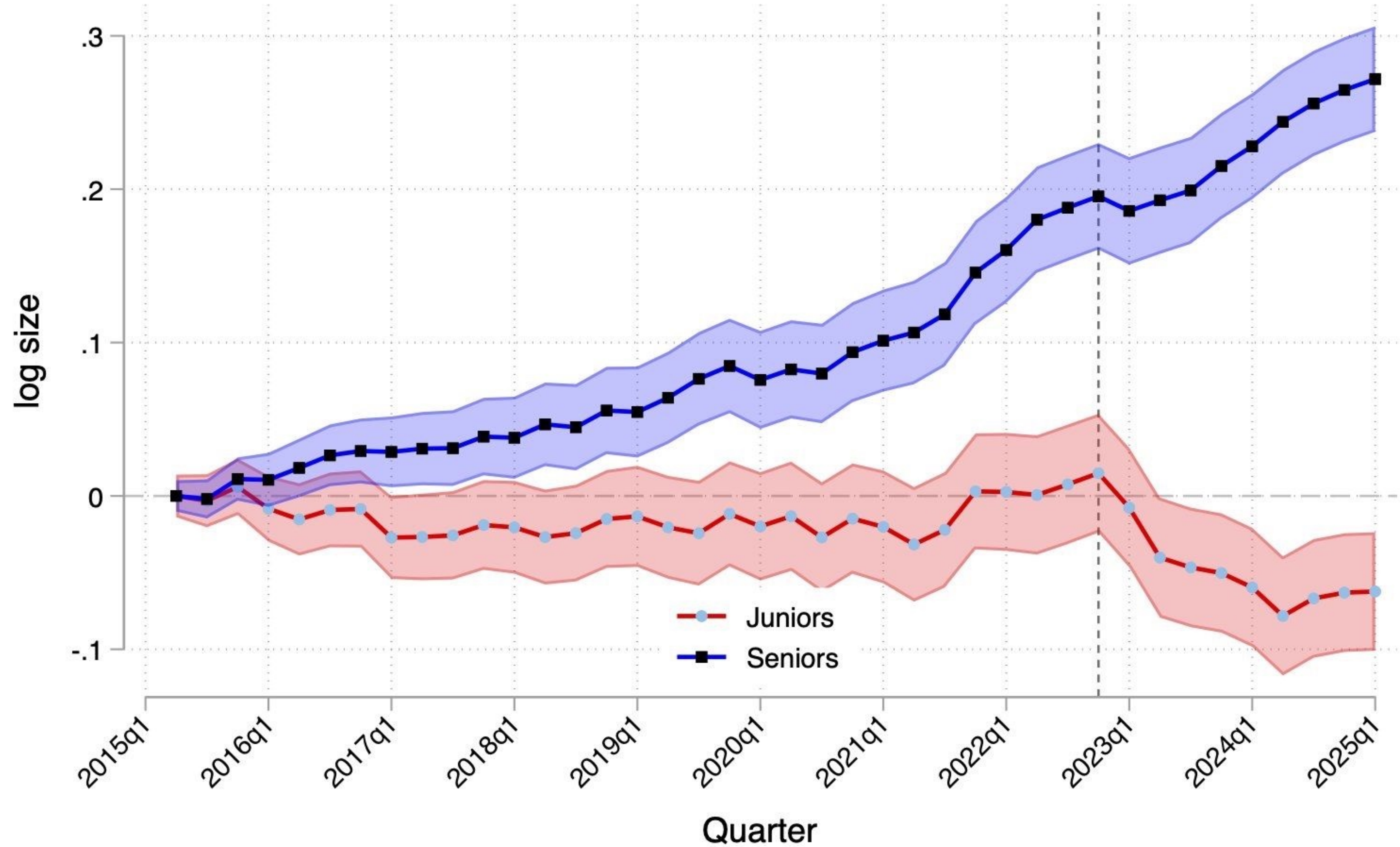
TRUTH

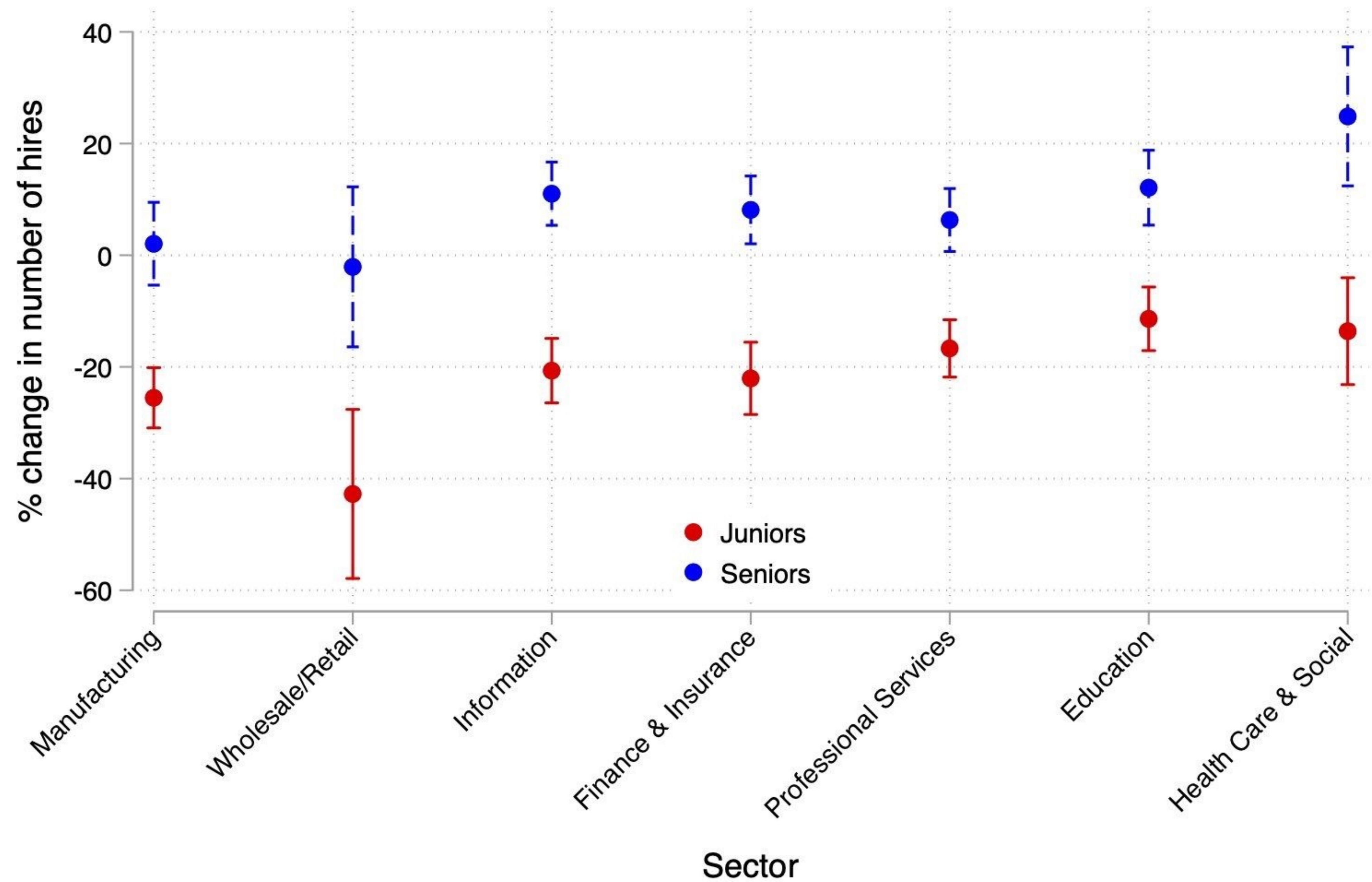
TASTE

HYBRID VIGOR

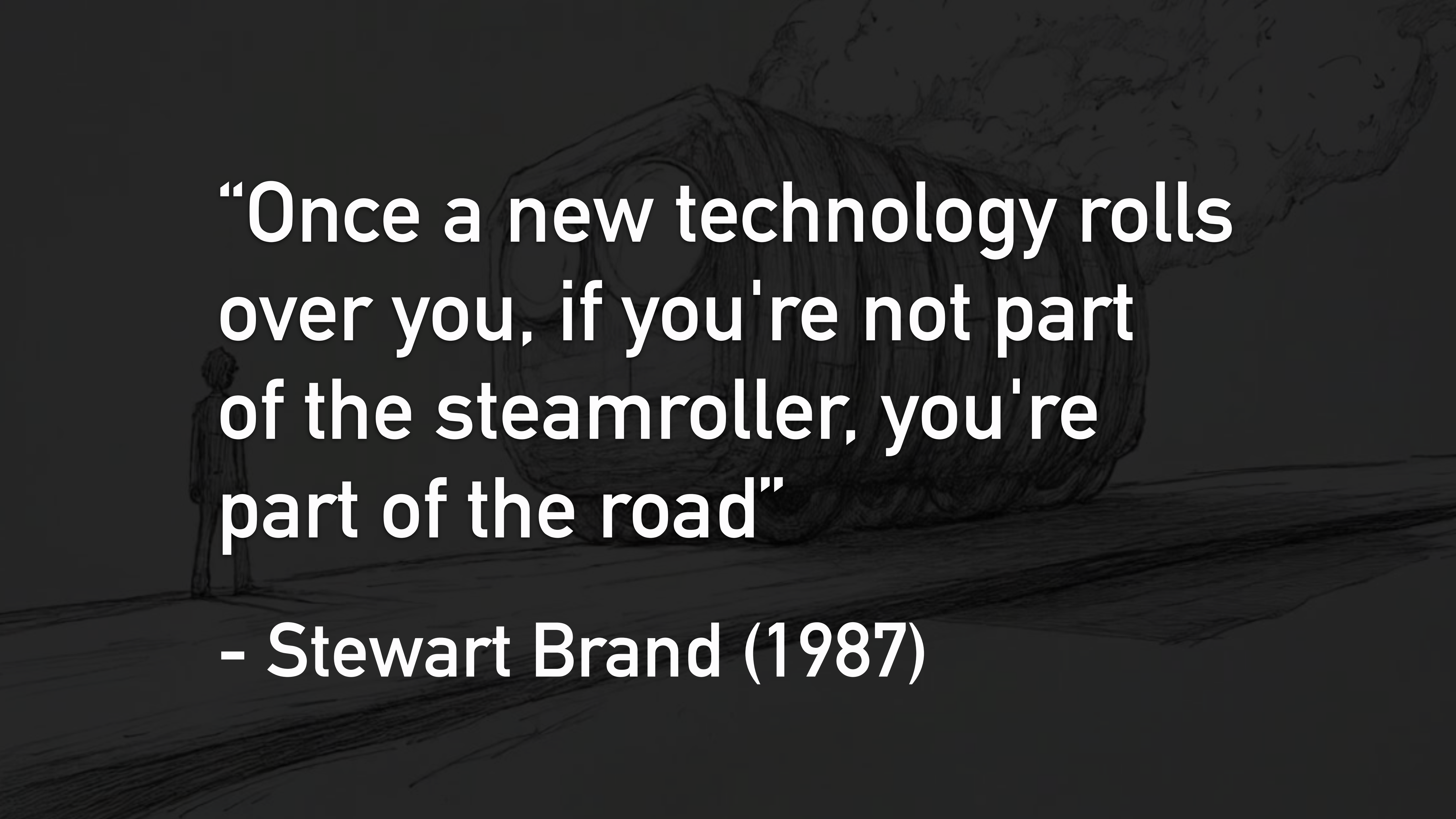
Juniors vs Seniors

TO SPEEDOMETRE

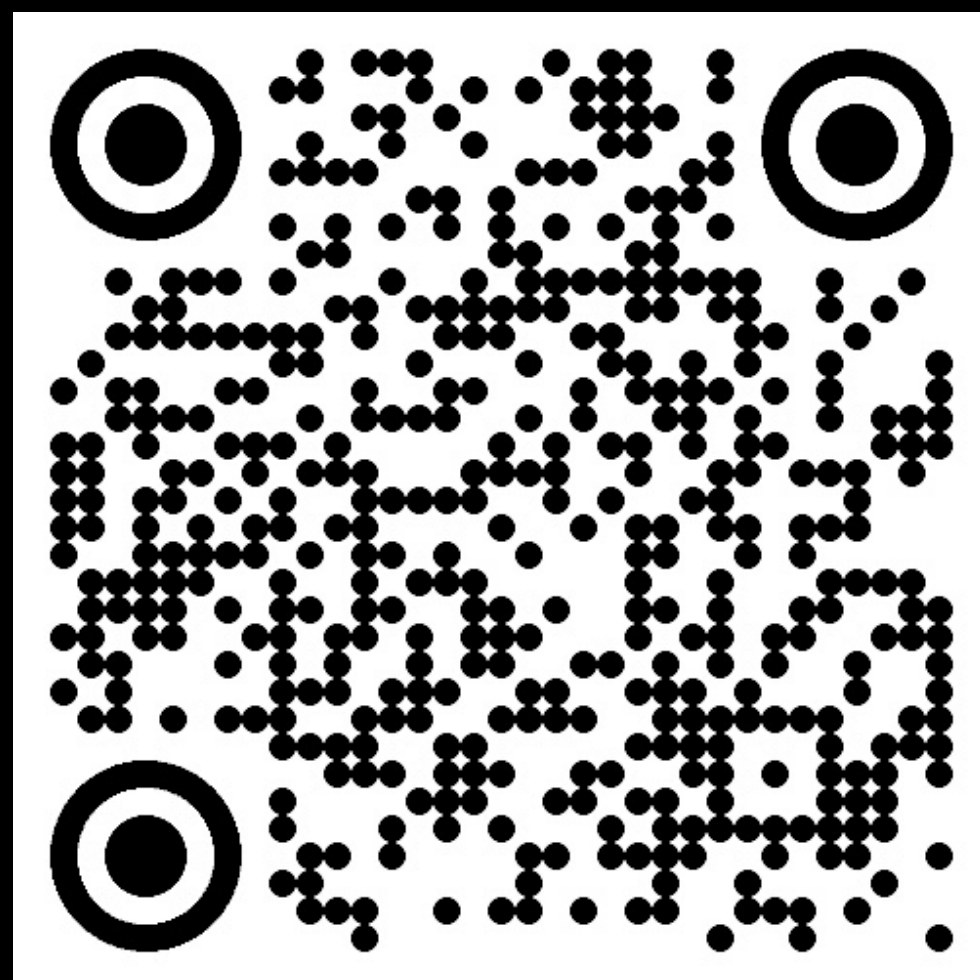

“Once a new technology rolls
over you, if you're not part
of the steamroller, you're
part of the road”

- Stewart Brand (1987)

Thordur Arnason
Lead Human

Drivkraftkonferansen 2025

Advokat, dr. juris Bettina Banoun (H)

Sandnessjøen 3 september 2025

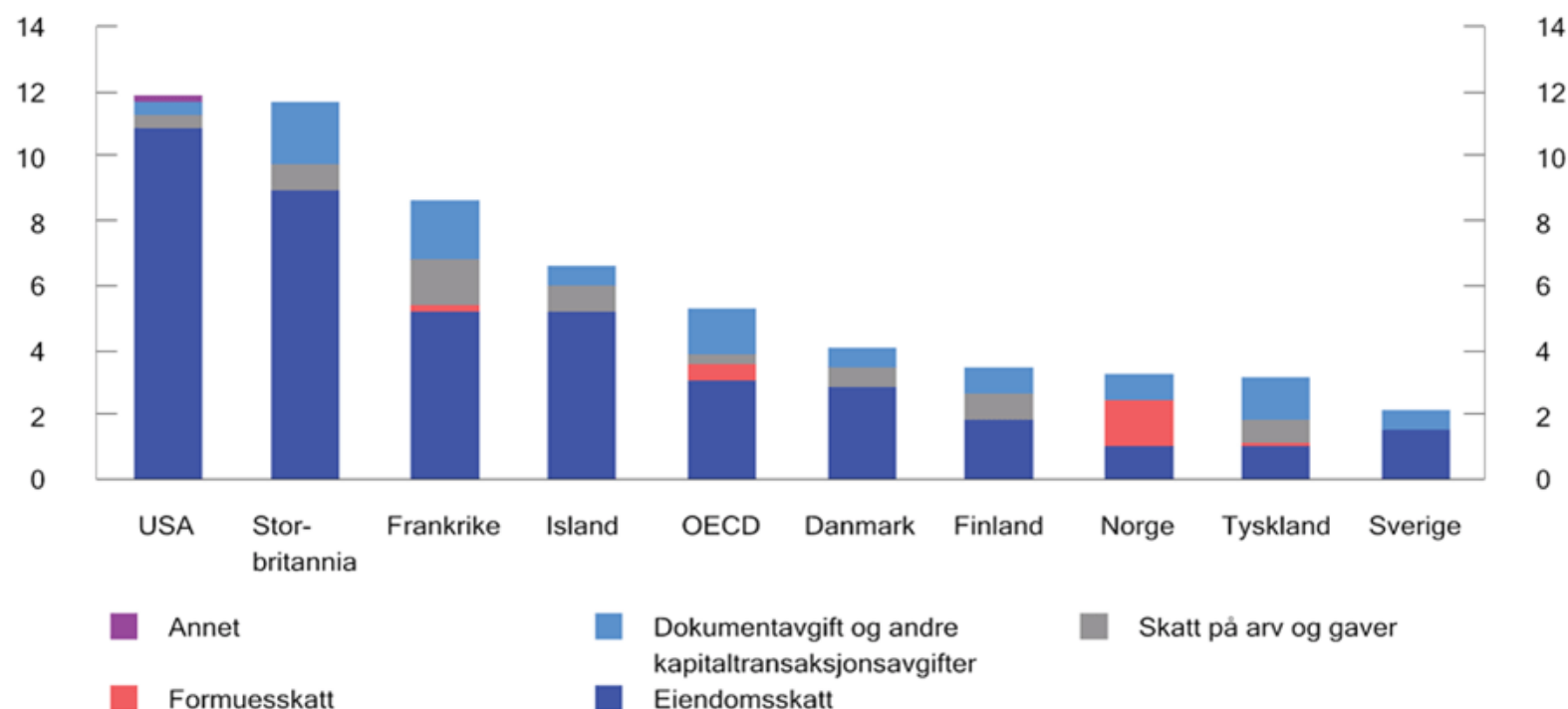

Viersholm

01 Selskaps-, utbytte- og formuesskatt

Beskatning i Norge og utlandet

- De fleste andre land har ikke formuesskatt. Flere har i stedet høyere beskatning av eiendom og arv

Figur 10.1 Skatt på kapitalbeholdning som andel av total skatt i utvalgte OECD-land. Prosent av samlede skatteinntekter 2020.

Økning formues- og utbytteskatt under Støre

Endring i formuesskatt og utbytteskatt 2021-2025 for aksjer

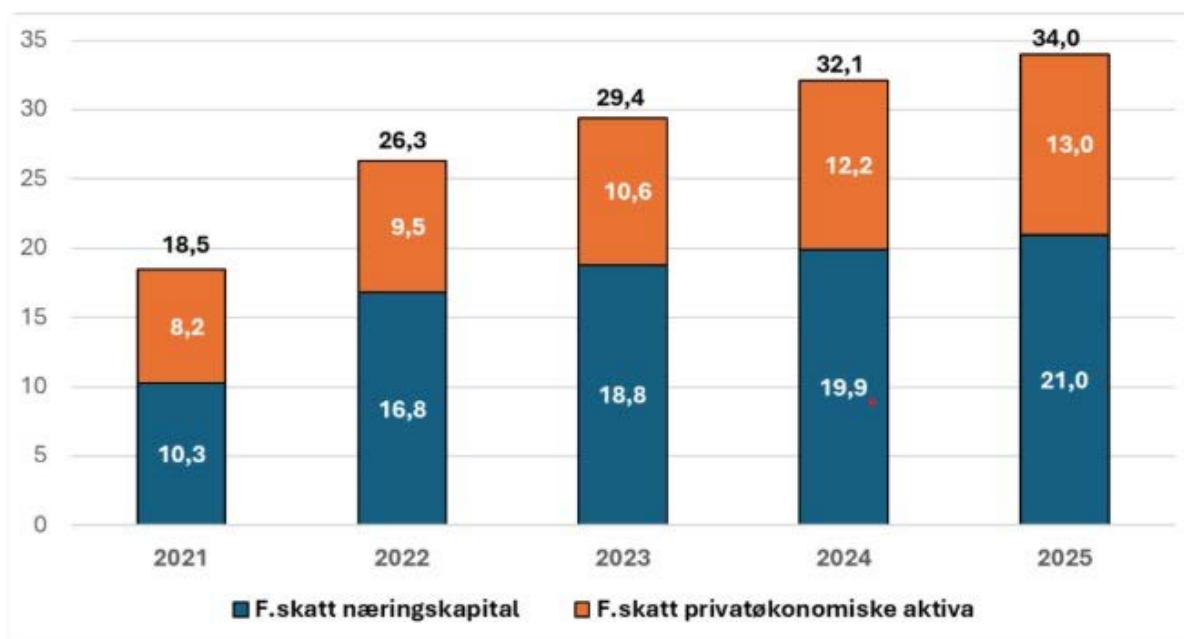
Netto aksjeformue NOK 100 000 000

	2021	2022*	2023-2025
Aksjerabatt	45 %	25 %	20 %
Formuesgrunnlag	55 000 000	75 000 000	80 000 000
Formueskattesats	0,85 %	1,10 %	1,10 %
Formuesskatt	467 500	825 000	880 000
Skattekostnad inkludert utbytteskatt			
Utbytteskattesats	31,68 %	35,42 %*	37,84 %
Skatt	684 280	1 277 485	1 415 701
Skattekostnad inkludert selskapsskatt			
Selskapsskattesats	22 %	22 %	22 %
Samlet skattekostnad	877 282	1 637 802	1 815 002
I prosent	0,88 %	1,64 %	1,82 %
Endring fra 2021	-	186%	206,9%

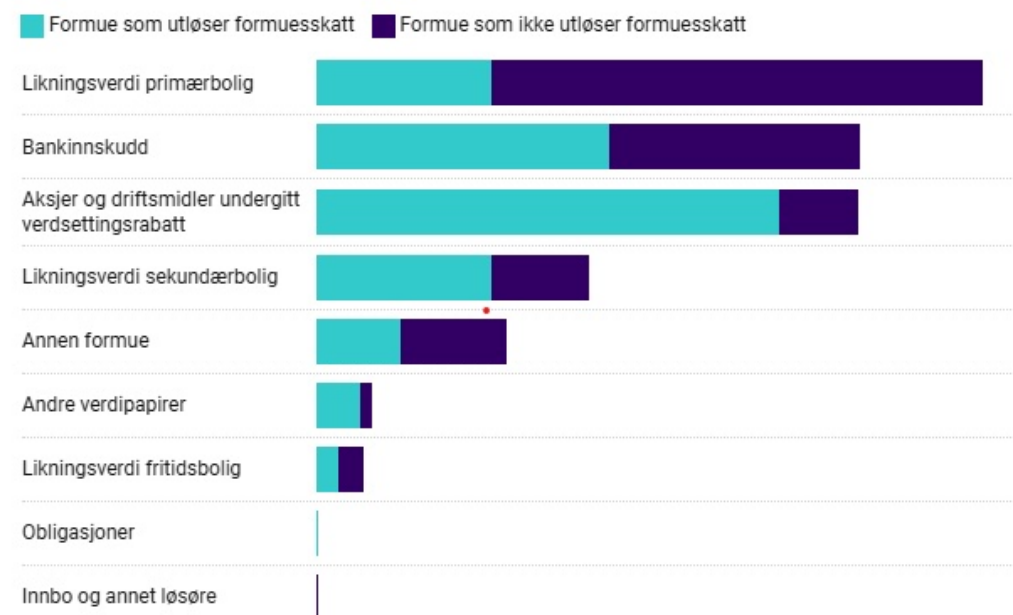
År	Selskaps- skatt Alm inntekt	Utbytte gevinst	Samlet AS og eiere	Formuesskatt	Lønn Inkl aga
1992-2005	28	0/	28	→	X 56,1 64,7
2006-2013	28	28	48,16	↑	47,8 54,3
2014-2015	27	27	46,7	↓	47,2 53,7
2016	25	28,75	46,7	↓	46,9 53,5
2017	24	29,76	46,7	↓	46,7 53,3
2018	23	30,59	46,7	↓	46,6 53,2
2019-2021	22	31,68	46,7	↓	46,4 53
2022-2025	22	37,8	51,5	↑	47,4 53,9 55,8*
Regjerings- skifte/forlik	22-24?	30-37,8?	46,7-51,5		

Provenyvirkninger av å fjerne formuesskatt arbeidende kapital

Figur 4: Estimert formuesskatt på personlige skatteyttere, fordelt på privatøkonomiske og næringsrelaterte aktiva. 2021 – 2025. Mrd. nominelle kroner.

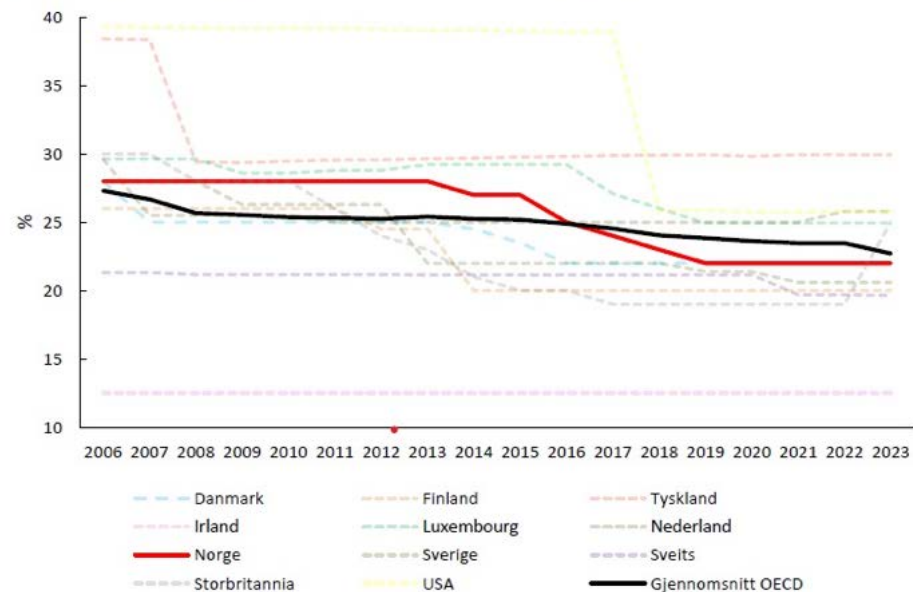

Formueskomponenter i skattepliktig bruttoformue 2021

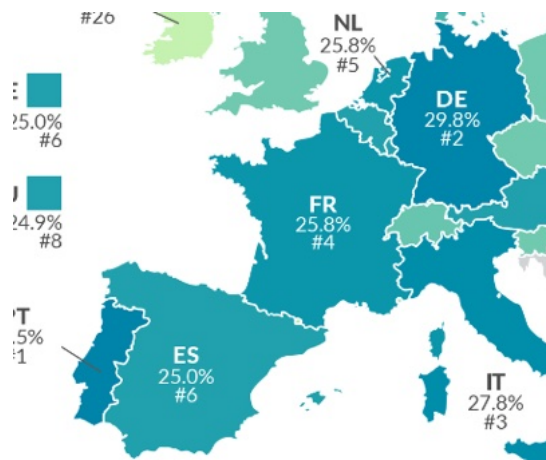
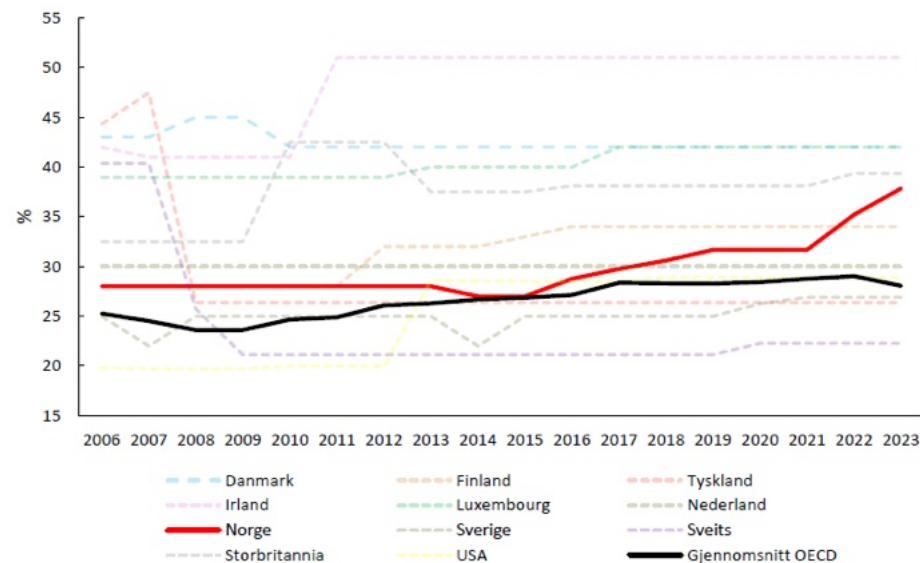

Øke selskapsskatten og redusere utbytteskatten?

Figur 2-5: Selskapsskatt i Norge og de landene som investerer mest i Norge (marginalskatt). Kilde: OECD

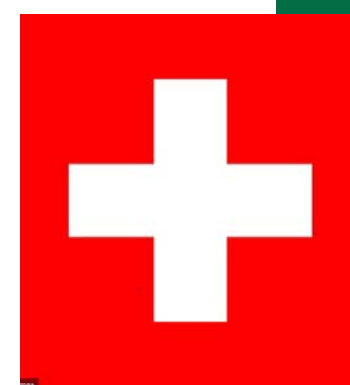
Figur 2-6: Utbytteskatt i Norge og landene som investerer mest i Norge (marginalskatt). Kilde: OECD

- Tilbake til skatteforliket 2017: 24% selskapsskatt og 30% utbytteskatt?

03 Exitskatt

Ulike exit-skatteregimer

2007-2022

November 2022

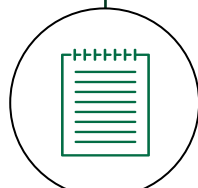
20. mars 2024

7. oktober 2024

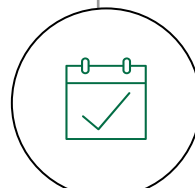
Exitskatt og 5-årsregelen:

Latent skatteplikt
bortfalt etter 5 år
Nedjustering av
gevinst ved verdifall
etter utflytting

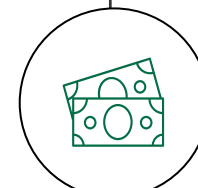
5-årsregelen oppheves

Exitskatten
evigvarende, men
kan **utsettes** på
ubestemt tid

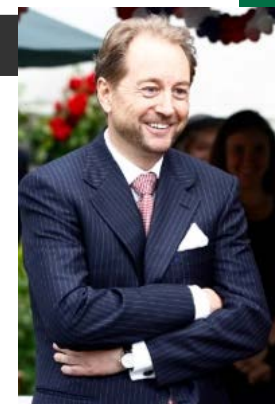
Exitskatt betalbar innen 12 år

Ingen nedjustering
av gevinst ved
verdifall

Exitutbytteregel

Utdeling av utbytte
medfører bortfall av
betalingsutsettelse

02 Virksomhetsbegrepet

Ramme-dommen

krav til 4% avkastning (!)

"(130) Det kan etter mitt syn uten videre legges til grunn at kapitalavkastningskravet [for Ramme Eiendom] minst må settes til **4 prosent** både for utleie av hotellokalene og museumsdriften, altså den satsen Ramme Eiendom selv anvendte i sine beregninger overfor skattemyndighetene. Jeg finner det ikke nødvendig å ta stilling til om det er grunnlag for å anvende en høyere sats, og viser i den forbindelse til den samlede vurderingen av skattevedtaket, som jeg kommer tilbake til. Med en så lav sats er det **heller ikke foranledning til å vurdere om det må skilles mellom utleien av hotell-lokalene og museumsdriften.**"

Konkurrenters driftskostnader og salgsinntekt per besøkende	Tall i NOK (2013 - 2017), pr besøkende	Driftskostnader	Salgsinntekter	Driftsresultat ekskl. støtte	Driftsresultat inkl. støtte
	Munchmuseet	633	186	(447)	0
	Henie Onstad kunstsenter	736	221	(515)	(35)
	Kistefos-museet	641	41	(601)	(18)*
	Blaafarvæverket Bygdemuseet Modum	237	125	(112)	2
	Nasjonalmuseet	542	40	(502)	(11)
	KODE Bergen	515	127	(389)	(3)
	Nordnorsk Kunstmuseum	832	20	(812)	28
	Museum Stavanger	388	107	(281)	(0)
	Sørlandets Kunstmuseum	788	112	(676)	(7)
	Norsk Folkemuseum	458	146	(312)	2
	Astrup Fearnley museum	304	199	(104)	(4)
	Gjennomsnitt	552	120	(432)	(4)

Alle tall er justert for inflasjon til 2017.

* For Kistefoss er tall for 2013-2016 benyttet på grunn av store investeringer f.o.m. 2017

Takk for oppmerksomheten!

Bettina
Banoun

Partner
bb@wiersholm.no
M: +47 97 07 99 96

Formueskatt Hvilke utfordringer?

1974-2024

50 år

**Bernhard Olsen
Eiendom AS**

BERNHARD OLSEN

RANAHYTTA

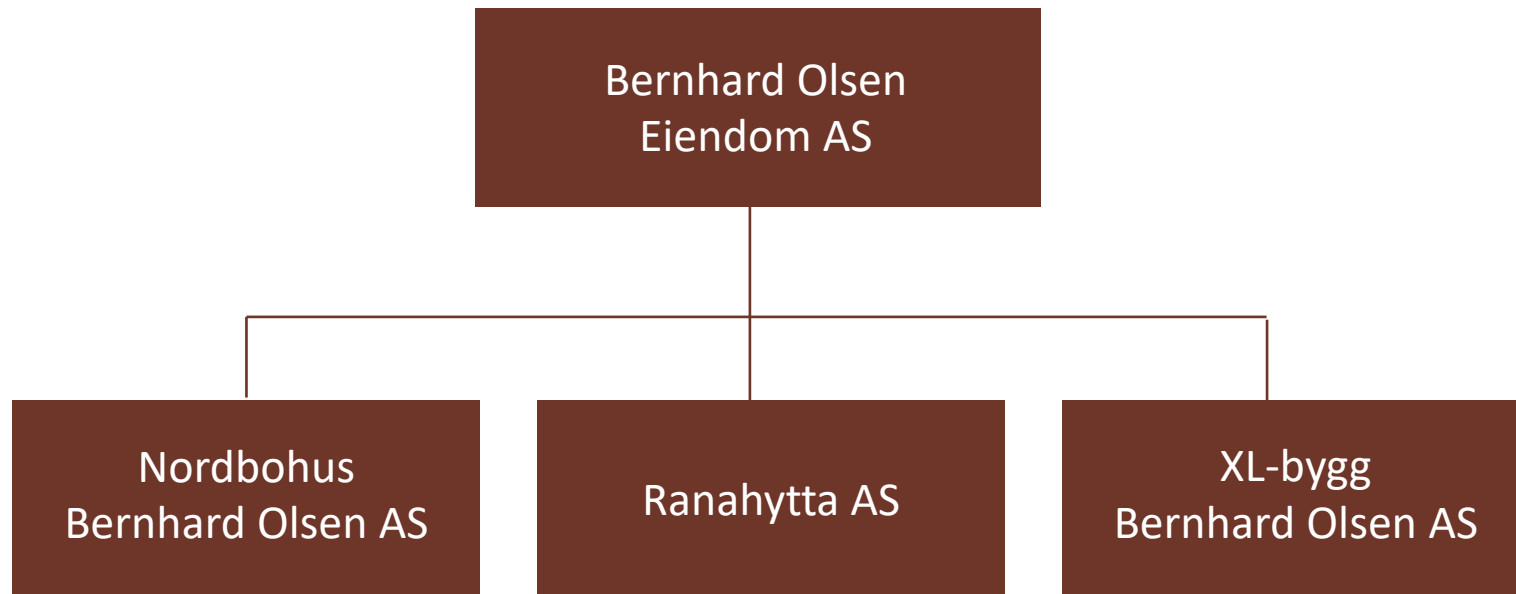

BERNHARD OLSEN

Stiftet 1974

Sysselsetter 60-80 årsverk

Omsetning i 2024:

Gründerne

Tømrmester Bernhard Olsen as

VERDISKAPNING

VERDISKAP NING

Utfordrende tider for bygge bransjen!

- Ca 80 % av bransjen består er privateide bedrifter.
- Fremst små- og mellomstore håndverks- og entreprenørbedrifter.
- Bransjen bidrar med 14 % av all sysselsetting.

Økonomiske konsekvenser av formueskatten i driftsår med negative resultater:

År 2023:

- **Resultat kr: - 13 mill.**
- **Formueskattegrunnlag 90 mill.**
90 % av verdiene består av; bygg, maskiner, inventar, varelager og andre driftsmidler.
- **Formueskatt (1 %)** kr. 899 000,-
- **Skatt på utbytte (37,84%)** kr. 547.458,-
- **Samlet nødvendig utbytte** kr. 1. 446 770,-

År 2024:

- **Resultat kr: - 10 mill.**
- **Formueskattegrunnlag 73 mill.**
90 % av verdiene består av; bygg, maskiner, inventar, varelager og andre driftsmidler.
- **Formueskatt (1 %)** kr. 731 744,-
- **Skatt på utbytte (37,84%)** kr. 445 450,-
- **Samlet nødvendig utbytte** kr. 1. 177 194,-

Totalt kr. 2,6 mill. de siste 2 årene.

Hvilke utfordringer gir dette oss?

- Vanskelig å opprettholde lønnsom drift.
- Mister investeringsevnen for videre utvikling.
- Tap av konkurransekraft.
- Setter oss i fare for å miste folk med kompetanse.
- Svekker muligheten for bidra til å støtte lokale idrettslag og foreninger

TUSEN TAKK!

- Hege Olsen
- ho@ranahytta.no
- 47 46 23 77

HelgelandsPuls

Konjunkturbarometer for næringslivet på Helgeland

Dette er Helgelandspuls

- Temperaturmåler for næringslivet på Helgeland med sammenstilling av regnskaper for «Helgeland AS».
- Ca 300 bedrifter gir uttrykk for sine forventninger til
 - omsetning
 - lønnsomhet
 - investeringer
 - ordrerreserve
 - årsverkfor de neste 12 månedene.

Økonomisk status siste år

Økonomiske nøkkeltall på regionsnivå

REGION	KOMMENTARER
RANA	• Økt gjennomsnittlig driftsresultat og omsetning fra år til år. Litt nedgang i omsetning 2024. • Stabil driftsmargin på rundt 8,5 %, men flere selskaper med negative andel årsresultat som øker fra 40 til 43 %. • Jevn økning i antall selskaper med negative egenkapital til 15 % for 2024.
VEFSN	• Vekst i omsetning i 2023 (skyldes Alcoa AS), faller noe igjen i 2024. Men forventes økt • Stabil driftsmargin på 5 %, og økende for 2024. Høy andel negative driftsresultat med 42 % for 2024 • Jevn økning i antall selskaper med negative egenkapitalen til 16% for 2024.
HALD	• Generell stabilitet til og med 2023. I 2024 er det kraftig nedgang i omsetning. • Gjennomsnittlig årsresultat øker, og andelen med negativ driftsresultat faller til 47 % for 2024 fra 42 %. • Andel selskaper med negativ egenkapital har økt jevnt fra 13% i 2023 til 16% i 2024.
BRØNNØY	• Stabil omsetning til 2022, før en markant økning i 2024 som relateres til en stor enkeltbedrift. • Driftsmarginen stabilt rundt 12 %, og andelen med negative årsresultat går ned fra 45 % til 38 % i 2024. • Egenkapitalen er betydelig høyere enn resten av Helgeland, og andelen med negative egenaktial lav med 12 %.

Økonomiske nøkkeltall på bransjenivå

BRANSJE

PRIMÆR

Havbruk og fiske
Jord- og skogbruk

- **Havbruk og fiskerisektoren har hatt en stabilt økende** omsetning frem til 2022, markant hopp i 2023, men stor reduksjon i 2024. Men fortsatt høye driftsmarginer
- **Landbruk og skogbruk** har siste to årene hatt betydelig bedring i sine inntekter.

INDUSTRI

- **Høy omsetning**, økende trend, stort hopp i 2023, og fortsatt økning i 2024.
- **Stabil, lav driftsmargin**. Store variasjoner og for en del sammenlignbart med bygg/anlegg.
- **Andelen med negative** egenkapital på høyde med regiontallene med 16 % for 2024.

BYGG/ANLEGG

- Nokså stabil sektor med **lite svingninger** fra år til år. Noe nedgang fra 2022 – 2024.
- **Gjennomsnittlig driftsmargin er lav**, men svakt forbedret til 6 % for 2024.
- Forventet økt aktivitet fremover
- Høy andel selskaper med **negativt årsresultat** med 23 % for 2024.

KOMMENTARER

Økonomiske nøkkeltall på bransjenivå

BRANSJE

KOMMENTARER

REISELIV

- **Kraftig reduksjon** i andel selskaper med negativt driftsresultat og årsresultat frem til 2021, men dette snudde i 2022.
- Generelt **lav egenkapital** i sektoren.
- **Omstening er svakt økende**, og driftsmargin rundt 6 %
- Stor interesse for bransjen, men har vi **lokal kapital** til det potensiale som kan komme?

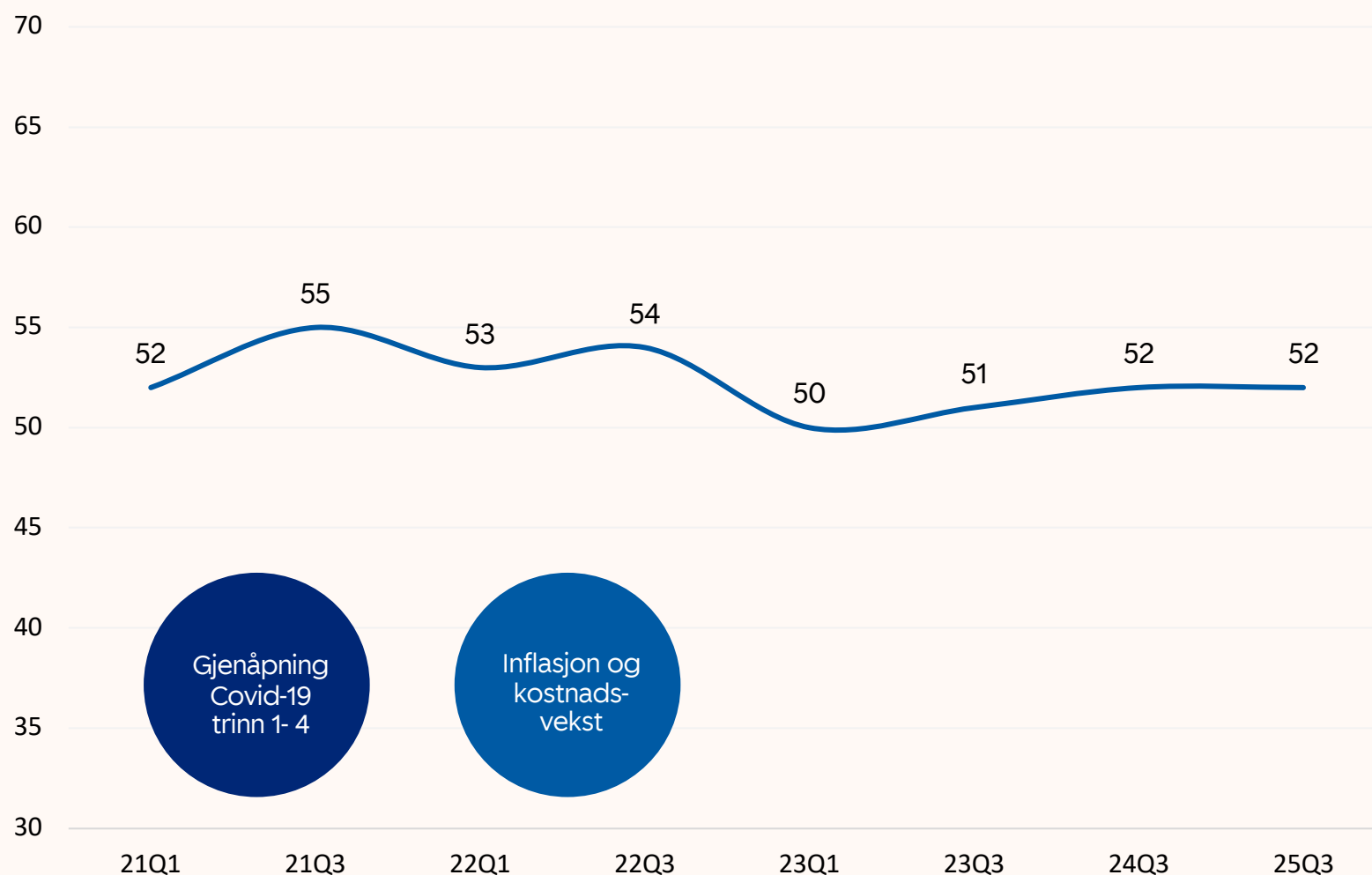
EIENDOM

- **Mye svingninger i omsetning** med en klar topp i 2022, halvering i 2023, nesten tilbake på topp i 2024.
- **Mer stabile** driftsresultat, og etablert **driftsmarginen på rundt 6 %**.
- **Andelen selskaper** selskaper med negativt årsresultat økende
- **Andelen med negative egenkapital** nesten fordoblet seg til 22 % for 2024.

Forventningsbarometer

Forventningsindeks Helgeland

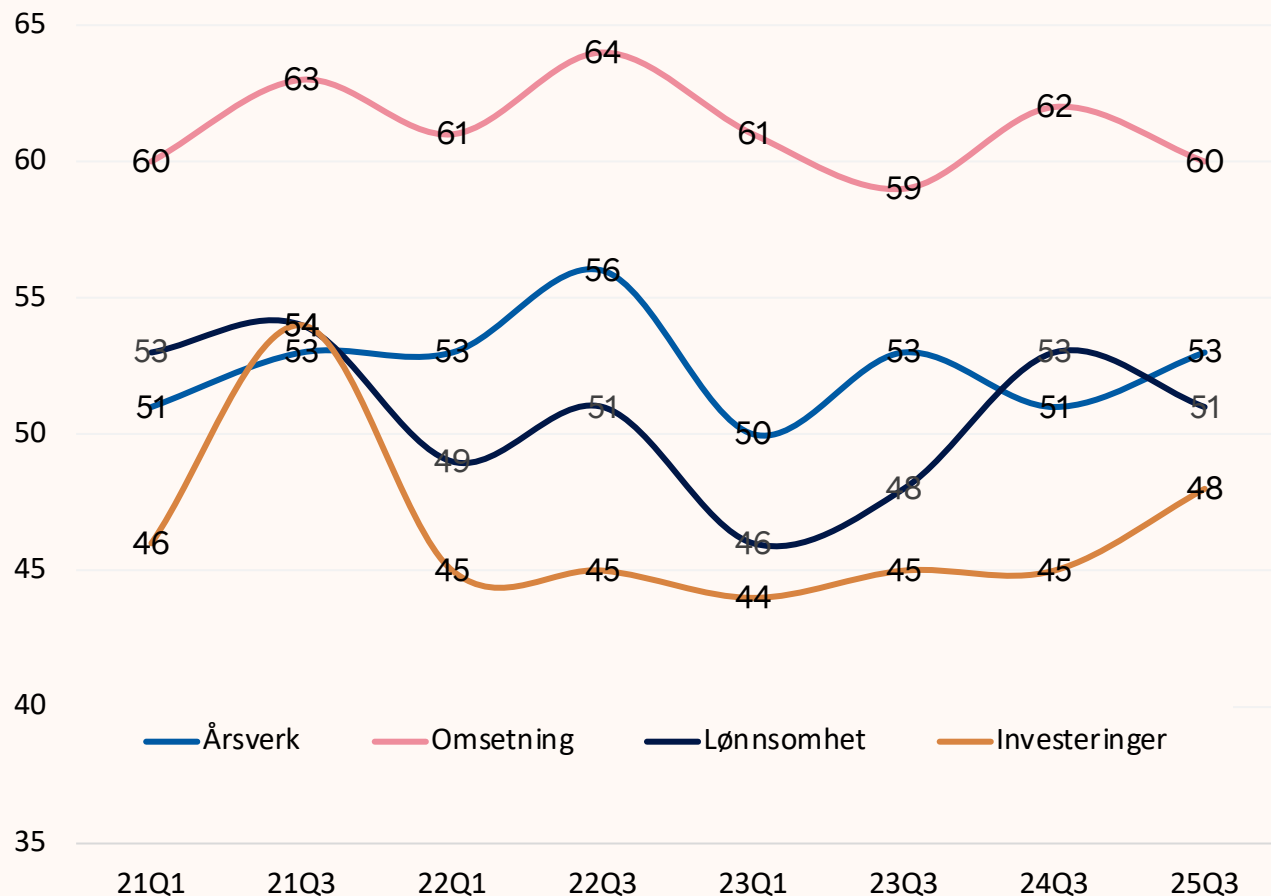
Markert redusert optimisme i Q1 2023, fulgt av en svakt økende trend som flater ut

Økningen etter bunnivået i 23Q1 flater ut. Det generelle nivået indikerer litt vekst i økonomien. Store underliggende forskjeller

- Fortsatt utfordrende tider for næringslivet.
- Det er store underliggende variasjoner mellom virksomhetene.
- Det er altså både mange pessimister og optimister.
- I 2021 var nivået klart høyere i Q3 enn i Q1, og i 2022 - 2023 er det litt høyere.

Økte forventninger til investeringer, men fortsatt på den negative siden

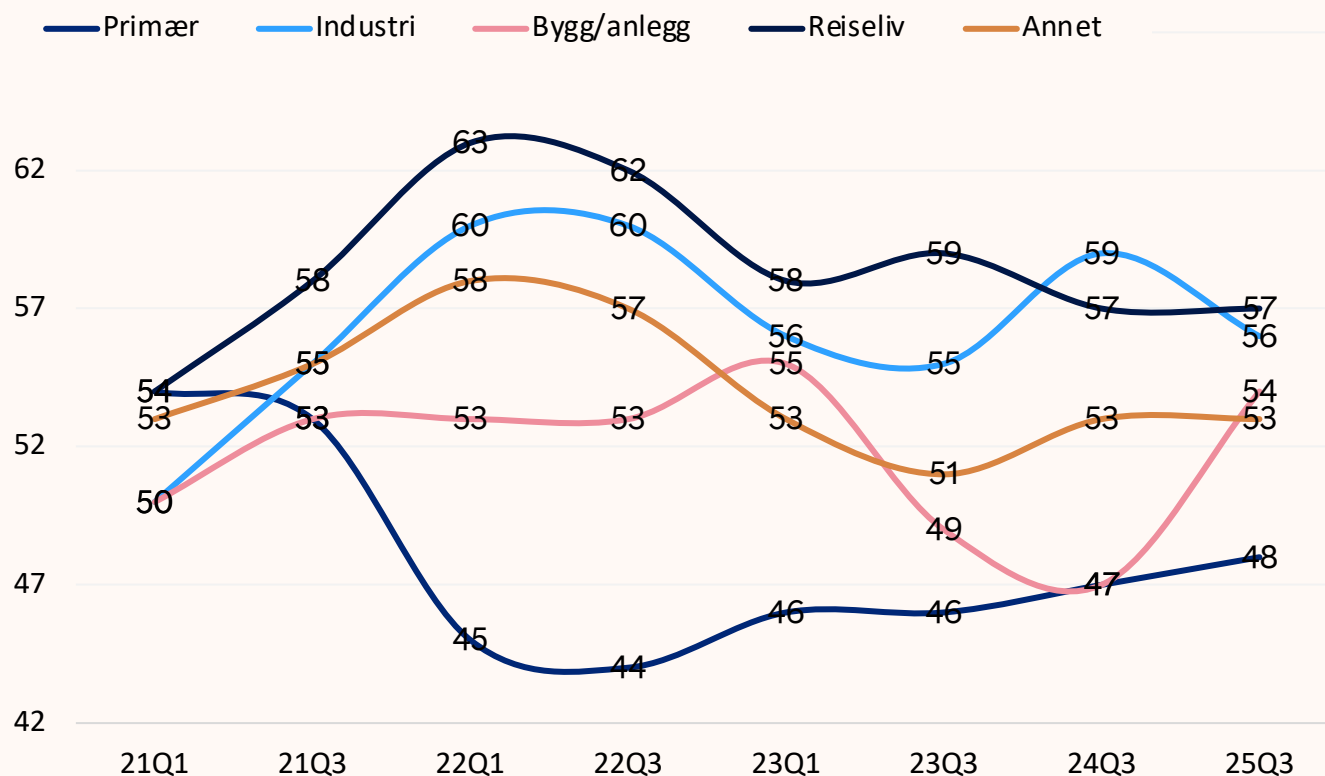
Fortsatt spennende tider...

- Usikkerhet preger fortsatt bilde, og den store generelle vekstimpulsen mangler. Det er likevel noen lyspunkt.
- Forventningene til investeringer har vært lave siden 2022, men tar seg opp i 2025.
- Det var en positiv trend for forventningene til lønnsomhet fra 23Q1 til 24Q3, som er ned i 2025, men fortsatt på den positive siden.
- 27 % (+1 pp. fra forrige måling) forventer redusert lønnsomhet, mens 29 % (-3) forventer høyere lønnsomhet det kommende året
- Det var et stort fall i forventningene til årsverk i 23Q1. Etter dette ligger nivået over 50 poeng, med fluktuasjoner, og klart lavere enn i 22Q3.

Bransjer

Reiseliv og industri høyt – primær lavt. Stor endring i Bygg/anlegg

Forventningsindeks

Rullering med 2 målinger

En økende pessimisme i Bygg/anlegg har snudd til optimisme

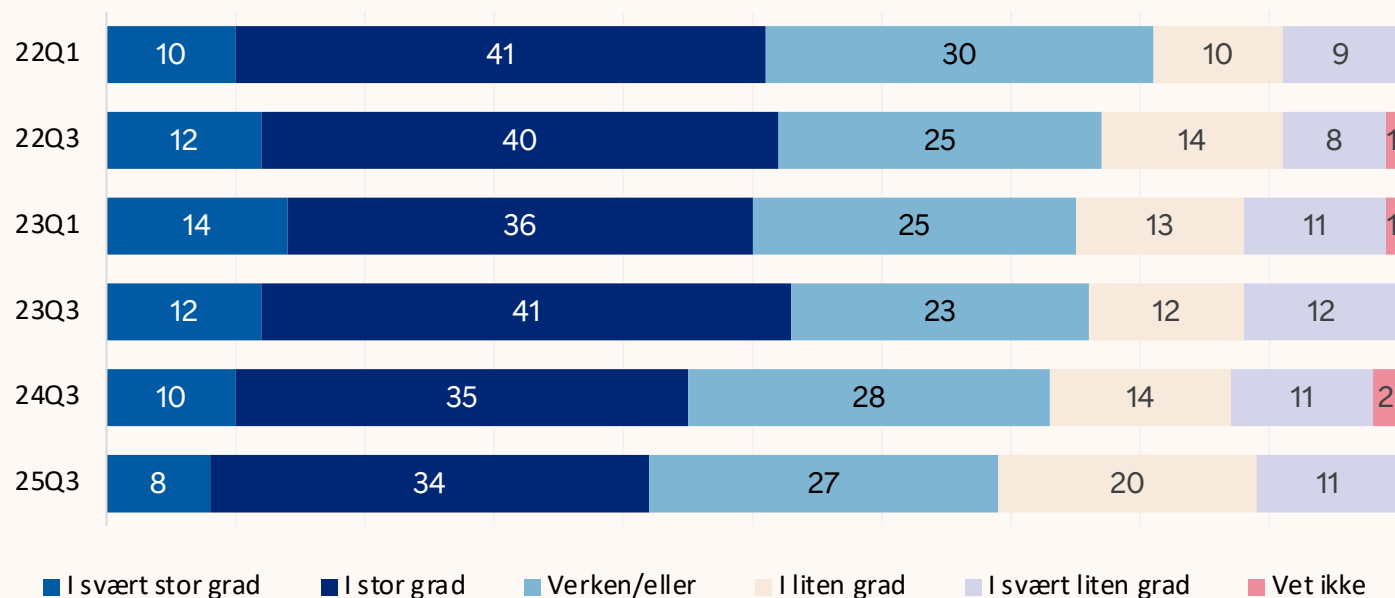
- Reiselivsnæring og industri ligger relativt høyt
- Økt optimisme i Bygg/anlegg i 23Q1 ble snudd til økende pessimisme frem til 2024. Økende optimisme, og klart på den positive siden i 2025.
- Primærnæring ligger lavt fra 2022
 - Positiv trend fra 22Q3, men fortsatt på den negative siden i 2025.

Bærekraft

Det grønne beltet i Norge – Helgeland

Redusert fokus på det grønne skiftet etter 2023. Stor spredning mellom virksomhetene

Det er mye snakk om «det grønne skiftet», som skal snu økonomien inn mot bærekraftige løsninger med lavere utslipp. I hvilken grad er din virksomhet opptatt av det grønne skiftet? (%)

Vi - og dere har en jobb å gjøre:

- Nesten 1/3 (31 %) av virksomhetene gir uttrykk for at de er lite opptatt av det grønne skiftet, og det er en økning fra rundt ¼ i målingene i 2023 og 2024.
- Andelen som sier at de i svært – eller stor grad er opptatt av det grønne skiftet er nå nede i 42 %, mot 53 % i 2023.
- Det er store bransjeforskjeller: industri ligger høyt, primær i en midtposisjon, mens andre ligger relativt lavt.
- De større virksomhetene (minst 10 ansatte, minst 20 mill. kr i omsetning) har mye sterkere fokus på det grønne skiftet enn mindre virksomheter.

Viktigste funn fra HelgelandsPuls

1

Avventende optimisme, men varierende resultater

2

Stor andel av næringslivet har for lite egenkapital

3

Mindre økonomiske forskjeller mellom regionene, unntatt Brønnøy som er i Champions League

4

Mangel på kvalifisert arbeidskraft fortsatt en utfordring

5

Det er forventninger om investeringer og næringer som er under vekst som gir et positivt bilde i vente

Takk for
oppmerksomheten!